

LIMBURGS TIJDSCHRIFT VOOR GENEALOGIE

JAARGANG 27 - 1999

NUMMER 4

uitgave van de sectie
genealogie van het Limburgs
Geschied- en Oudheidkundig Genootschap

EERSTE GENDALIM-CD ROM AANGEBODEN AAN RIJKSARCHIVARIS MAARSCHALKERWEERD

Indexen

Op tal van plaatsen worden, meestal door vrijwilligers, nadere toegangen (indexen) gemaakt op bronnen, die van grote waarde zijn voor het genealogisch en historisch onderzoek in Limburg. Ten behoeve hiervan hebben drie organisaties samenwerkingsovereenkomsten gesloten, te weten de Stichting Limburgs Genealogisch Archief (LGA), de Stichting Geschiedkunde "Maaskentj" (SGM) en de Stichting Beheer Limburgse Archief Toegangen (BLAT).

Aanbieding

Een mijlpaal was zeker de "Limburg Dag van de Indicering" in het gebouw van het Rijksarchief te Maastricht op zaterdag 4 september 1999. Bij die gelegenheid kreeg rijksarchivaris Maarschalkerweerd het eerste exemplaar van de GENDALIM CD-Rom aangeboden en werden samenwerkingsovereenkomsten ondertekend.

De dag begon met koffie en vlaai. Hierna hield R. Braad, stadsarchivaris van Heerlen en secretaris van BLAT, een inleiding over het nut van samenwerking op het gebied van de indicering.

Later op de morgen was J. Hoen, secretaris van het LGA, aan de beurt met een inleiding over de totstandkoming van de nieuwe versie van de GENDALIM CD-Rom.

Na de aanbidding van de CD-Rom volgde aperitief en lunch. 's Middags waren er demonstraties van GENDAWIN door A. Marchal en M. Pfeifer, waarna ervaringen konden worden uitgewisseld met het indiceren in GRIS en LAPIS onder leiding van J. Hoen en R. Braad. Om 15.00 uur werd de nieuwe programmatuur uitgereikt.

Te koop

Deze unieke, nieuwe GENDALIM-CD met veel informatie en toegangen tot de genealogische en historische bronnen van Limburg is te koop voor dertig gulden. De verzendkosten zijn vier gulden.

Bij overmaking van Fl. 34,00 op giro 52.39.349 t.n.v. J. Hoen te Beek wordt U de CD-Rom toegezonden.

Bij afhalen dient men eerst met Jo Hoen een telefonische afspraak te maken.

Zijn adres is: Spaanse Singel 12, 6191 GK te Beek en zijn telefoonnummer 046-4373876.

97. Vragen, aankondigingen, boekbesprekingen, boekaankondigingen, enz.
98. Landverhuizers uit de voormalige gemeente Limbricht, door Irma Lommen-Salden, Pagestraat 21, AL Limbricht (wordt vervolgd).
100. Een Jezuietenstreek(je), door mr. A.M.A. Maassen, Becanusstraat 31, 6216 BX Maastricht.
101. Léonard en Théophile Ubaghs, door H.L. Toonen, Geerstraat 2A, 6447 CB Merkelbeek.
104. Wie was de laatste kluizenaar van Houthem?, door J.H.L. Odekerken, Onderstestraat 32, 6301 KB Valkenburg.
110. Mijn voorvader zat in het leger (1), door Jef Bartelet, Cyclophenof 12, 6215 EB Maastricht (wordt vervolgd).
112. Overspel en testamentaire uitsluiting, door N.A Hamers, Vogelenzang 4, 6581 CR Malden.
113. De familie van de Winckel uit Neeritter en haar relatie met de beroepen molenaar en klokkenmaker, door A.J.M. Schreuders, Aldenhofstraat 81, 6191 GS Beek.
115. Het 17e eeuwse notarieel archief van de stad Maastricht en de familie Dolmans, door Jan H. Hanssen, Maasstraat 33, 5991 BG Baarlo.
121. "Suster Cloots" springt uit de band, door Jan H. Hanssen, Maasstraat 33, 5991 BG Baarlo.
122. Nieuwe kwartierstaat Albert-Wevers, door J. Albert, Bijvoet 18, 6444 VN Brunssum (wordt vervolgd).

VRAGENRUBRIEK

477. HAUTVAST / HOUTVAST

Jacobus Hautvast werd gedoopt te Nuth op 28 mei 1589 als oudste telg uit het huwelijk van Joannes Hautvast en Catharina Vloegels. Verdere gegevens ontbreken. Wie kan mij helpen aan informatie over Joannes Hautvast en Catharina Vloegels en de ouders van Joannes Hautvast?

Volgens de kerkregisters van Hoensbroek zijn aldaar twee kinderen geboren uit het huwelijk van Joannes Hautvast en Catharina N zijnde:

1. Matthias Hautvast , gedoopt 14-2-1608
2. Catharina Hautvast, gedoopt 12-11-1613

Wie kan mij helpen aan meer gegevens over Joannes Hautvast en Catharina N. en welke familierelatie hebben zij met bovengenoemde Joannes Hautvast en Catharina Vloegels uit Nuth en Jacobus Hautvast uit Nuth.

Jules Hautvast, Merelstraat 10, 6176 EZ Spaubeek, tel. 046-4432058. E-mail adres: jmdm.hautvast@hetnet.nl

MEDEDELINGEN

De Inventaris van de Landen van Overmaas op Internet

Sinds 29 juni 1998 heeft het Rijksarchief in Limburg een eigen Internet-site, waarop alle mogelijke informatie te vinden is over het Rijksarchief, en over de archieffondsen en de collecties die er beheerd worden. In het "Archievenoverzicht" kan in één oogopslag nagegaan worden welke archieven en collecties er aanwezig zijn, welke omvang ze hebben, welke periode ze bestrijken, en of er wel of niet een inventaris of een catalogus beschikbaar is. Een aantal inventarissen of catalogi staan daarenboven integraal op Internet. Dit betekent dat de Limburgse geschiedvorsers zijn archiefonderzoek voor een groot gedeelte thuis kan voorbereiden. Tenslotte bestaat de mogelijkheid om via de e-mail-functie van de website stukken te reserveren in de studiezaal van het Rijksarchief.

Sinds 21 oktober 1999 staat ook de inventaris van de archieven van de Landen van Overmaas op de website van het Rijksarchief. Deze inventaris, het levenswerk van de legendarische J.M. van de Venne, is door de medewerkers van het Rijksarchief met veel geduld in de "kleine uurtjes" overgetypt, en voor digitale aanbieder via Internet bewerkt.

Deze inventaris is van groot belang voor de geschiedenis van Limburg. De archieven van de Landen van Overmaas bestrijken praktisch heel het huidige Zuid-Limburg, en zijn op het Rijksarchief in Maastricht het meest geraadpleegde bestand uit het Ancien Régime.

De inventarisator van de archieven van de Landen van Overmaas, J. van de Venne (1891-1971), trad op 18-jarige leeftijd in dienst bij het Rijksarchief in Limburg, en bleef daar heel zijn verdere leven, tot jaren ná zijn pensionering, in dienst. Al jong ontplooidde hij zich als enthousiast geschiedbeoefenaar en vruchtbaar auteur. In 1911 schreef hij zijn eerste artikel in *De Maasgouw*. Een lange reeks van publicaties zou volgen, onder andere zijn bekende boek over de *Geschiedenis van Heer*, en zelfs een publicatie over wijndruivencultuur in Limburg.

Ook genealogie had zijn volle belangstelling. In 1925 publiceerde hij zijn bekende werk *Limburgse Wapens*, met tekeningen van jhr. Graafland, en in de jaren 1950 behoorde hij tot de redactie van *De Limburgse Leeuw*. Van zijn hand verschenen vele genealogische publicaties. Het Rijksarchief in Limburg liet hij een waardevolle genealogische collectie na.

Maar Van de Venne was vooral een volhardende inventarisator. Hij inventariseerde de gemeentelijke bescheiden van Sittard, Roosteren en Sint-Odiliënberg. De inventarisatie van het omvangrijke fonds van de archieven van de Landen van Overmaas, over de jaren 1423 tot 1795 (376,20 strekkende meters en 105 charters, oftewel ruim 10.000 inventaris-nummers) werd

uiteindelijk zijn levenswerk, een grootse prestatie die geen tegenwoordige archivaris meer zal evenaren. Van de Venne's inventaris van de Landen van Overmaas is dus van blijvende waarde.

Wel moet bij raadpleging rekening gehouden worden met het feit dat het werk van Van de Venne gedateerd is. De inventarisatie beantwoordt op onderdelen niet meer aan de moderne eisen van het wetenschappelijk inventariseren, en Inleiding en Literatuurlijst zijn uiteraard enigszins verouderd. Met dit voorbehoud is het werk van Van de Venne nog altijd van onschatbare waarde.

Het Internet-adres van het Rijksarchief in Limburg is als volgt:

<http://home.wxs.nl/~raljmr/>

Het e-mail-adres luidt: rijksarchief_limburg@wxs.nl.

Régis de la Haye, Rijksarchief in Limburg.

LANDVERHUIZERS UIT DE VOORMALIGE GEMEENTE LIMBRICHT (vervolg)

Irma Lommen-Salden

De familie Jan Mathijs van den Bongard, Heidestraat, Einighausen

Jan Mathijs van den Bongard, geboren 24 okt 1796 te Einighausen, zoon van Theodorus van den Bongard en Maria Elisabeth Jansen, huwt 16 juni 1840 te Limbricht met **Anna Elisabeth Tummers**, geboren 11 sept 1810 te Merkelbeek, dochter van Joannes Tummers en Joanna Maria Janssen.

In Einighausen worden 5 kinderen geboren; I: Johanna Maria in 1843, II: Johanna Catharina in 1844, III: Maria Mechtildis in 1848, IV: Johannes in 1850 en V: Dominicus in 1853.

Volgens het bevolkingsregister van Einighausen uit 1860 is Jan Mathijs van beroep linnenwever. Op de lijst van Limburgse emigranten wordt hij echter landbouwer genoemd. Ook volgens deze lijst zou Jan Mathijs 77 jaar oud zijn bij vertrek, maar dit moet 67 jaar zijn! Er hebben geen openbare verkopen plaats gevonden door de familie van den Bongard, althans er zijn geen verkopen gepubliceerd in het weekblad Mercurius.

Daarom is van de financiële toestand van de familie niets bekend.

Op 26 maart 1863 wordt het gezin van den Bongard uitgeschreven uit het bevolkings register. In april 1863 vertrekt het gezin vanuit Antwerpen met het schip "Australia", aankomst in New York op 18 mei.

Jan Mathijs is een van de weinige Limbrichtse emigranten die zich daadwerkelijk in Benton in Carver County gevestigd heeft. In 1865 woont hij met gezin in dit plaatsje aan het Benton Lake. Op de census van dat jaar vinden we het voltallige gezin terug. Benton is tegenwoordig samengevoegd met Cologne.

Vanwege het 100 jarig bestaan van Cologne in 1982, is er een boek samengesteld waarin vooral de eerste "settlers" beschreven worden. Hierin wordt ook Jan Mathijs genoemd; "*John Bongaarts came to Benton, Carver County from Holland. After reaching Benton he settled and opened a saloon. From Benton he went to Marble, Minnesota with his family . . .*". Er ligt een

plaatsje Marble in Itasca County, in het noorden, en een in Lincoln County, in het zuid-westen van Minnesota. Naspeuringen in beide Counties hebben tot op heden nog niets opgeleverd.

In de volgende censussen van het plaatsje Benton komt het gezin van Jan Mathijs van den Bongard inderdaad niet meer voor. Wel vinden we de jongste zoon, Dominicus, terug. Hij woont in 1870 in bij het echtpaar Leonard en Caroline Hochhausen. Deze Caroline is Cornelia Hamers geboren 1846 te Guttecoven. Dominicus wordt op deze census vermeld als: Dom Von Der Bongard, 15 jaar, geboren in Holland en gaat nog naar school. Er wonen nog twee jonge kinderen in bij de familie Hochhausen die volgens alles niet verwant zijn. Leonard en Caroline hadden zelf geen kinderen, fungeerden zij als een soort gastgezin?

In de civil records (burgerlijke stand) van Benton komen we in 1874 het volgende overlijden tegen: Mary Van De Bonger, overleden 25 mei 1874 te Benton, ongehuwd, 28 jaar, geboren Holland, ouders geboren Holland, doodsoorzaak: 'broken heart' ! Of deze Mary de derde dochter uit het gezin van den Bongard, Maria Mechtildis geb. 1848 is, kan helaas niet met zekerheid worden gezegd.

Van het gezin van Jan Mathijs van den Bongard is Dominicus de enige die we enkele jaren kunnen volgen in Amerika. In 1880 woont hij als vrijgezel in Marysdale, Swift

Op deze plaats in Marysland Township stond ooit Dominicus van den Bongard zijn farm.

County, Minnesota. Op de census van 9 juni van dat jaar wordt hij vermeld als Dominicus Bunghardt, 25 jaar oud, farmer, geboren Holland. In 1885 komt hij als Dominie Bongard, 30 jaar, geboren Germany, voor. Volgens de 'Naturalization Index van Swift County, volume 1, page 572, district Benson, MN', wordt Dominicus op 2 oktober 1883 Amerikaans staatsburger. In de akte wordt hij Dominick Burkhard genoemd en zou geboren zijn in 'Germany'. Getuigen zijn Peter Burns en Michael Maguire, Dominicus tekent met een kruisje.

Op 11 oktober 1887 huwt Dominicus in Clontarf, Swift County, met Mary Kanuit (of Kanute), geboren 1871 in Minnesota, dochter van Frank en Helen Kanuit. Het huwelijk wordt ingezegend door een katholieke priester met als getuigen Francis Kanute en Margaret Galagher. In december 1888 wordt te Marysland hun eerste kind geboren, een dochter Alice (Elizabeth) Mary. Drie jaar later, juli 1891 volgt nog een zoon, Franciscus Dominicus, maar hij overlijdt al na 21 dagen.

MORTGAGE SALE.

[First publication April 1st. 1890.]

Default having been made in the terms of a certain mortgage, duly executed and delivered by Dominicus Bungard, mortgagee to A. W. Abbott, mortgagor, bearing date the 15th day of January A. D. 1887, and with a power of sale therein contained, duly recorded in the office of the Register of Deeds in and for the county of Swift and state of Minnesota, on the 27th day of February A. D. 1887, at 2 o'clock p. m., in book G of mortgages on page 635, whereby there is now due by the terms thereof the sum of Seven Hundred and Fifteen and 20-100 Dollars, and no action or proceeding having been instituted, at law or otherwise, to recover the debt secured by said mortgage or any part thereof:

Now therefore notice is hereby given, That by virtue of the power of sale contained in said mortgage, and pursuant to the statute in such case made and provided, the said mortgage will be foreclosed by a sale of the premises described in and conveyed by said mortgage, viz: The north west one quarter (NW $\frac{1}{4}$) of section thirty-two (32) of township one hundred and twenty-one (121) of range forty one (41) in Swift county and state of Minnesota, with the hereditaments and appurtenances, which sale will be made by the sheriff of said Swift county, at the front door of the court house in the village of Benson in said county and state, on the 14th day of May A. D. 1890, at 10 o'clock a. m. of that day, at public vendue, to the highest bidder for cash, to pay said debt and interest, and the taxes, if any, on said premises, and fifty dollars attorney's fees as stipulated in and by said mortgage in case of foreclosure, and the disbursements allowed by law; subject to redemption at any time within one year from the day of sale, as provided by law.

Dated March 27th, A. D. 1890.

A. W. ABBOTT,
Mortgagee.

S. H. HUDSON,
Attorney.

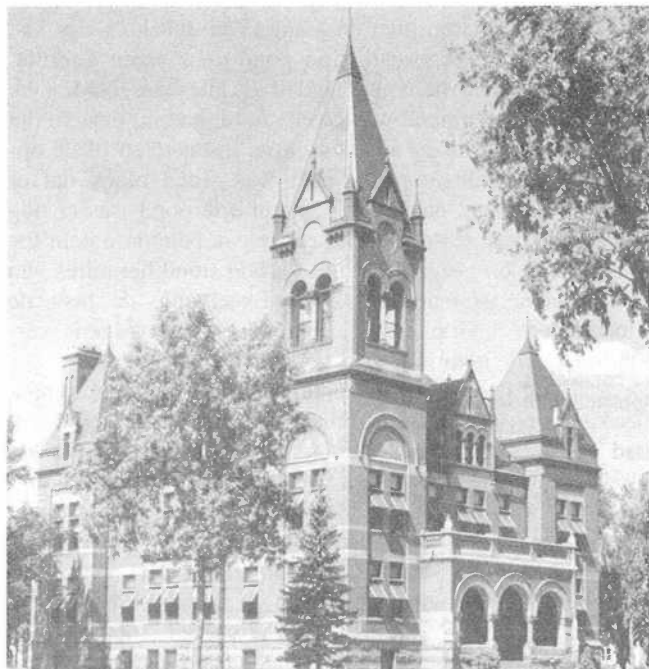
11-17

Dat het Dominicus van den Bongard niet bepaald voor de wind is gegaan blijkt uit een krantenartikel d.d. 15 april 1890. In de Benson Times van Swift County wordt op die dag een bericht geplaatst over de 'Mortgage Sale' van Dominicus Bungard. Volgens dit artikel heeft Dominicus op 15 jan 1887 een hypotheek opgenomen bij een zekere A. W. Abbott van 715 dollar en 20 cents. Nu, in 1890, blijkt Dominicus niet meer aan zijn verplichting tot afbetaling te kunnen voldoen. Zijn land ter grootte van 160 acres wordt daarom openbaar verkocht. Dit land had hij in 1884 als een homestead in bezit gekregen.

Op 14 mei 1890 vindt de verkoop plaats met die restrictie dat Dominicus de mogelijkheid heeft het land binnen een jaar terug in bezit te krijgen bij betaling van de openstaande bedragen. Zeer waarschijnlijk heeft hij van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt want in de navolgende jaren vinden we Dominicus niet meer terug in Marysland.

Of de openbare verkoop oorzaak of gevolg is geweest is niet meer te achterhalen maar in ieder geval kort er na zijn Dominicus en Mary gescheiden. Mary staat in 1900 vermeld op de census van Marysland bij haar ouders. Ze is dan 29 jaar, gescheiden en zou geen kinderen hebben! Maar op de zelfde census staat als laatste vermeld: Alice Bongers, kleindochter, geboren december 1888, 11 jaar, vader geboren "Germany", moeder geboren Minnesota. Van Dominicus verder geen spoor!

En zo eindigt dit artikel over het gezin van Jan Mathijs van den Bongard. Helaas hebben verdere naspeuringen nog geen nieuwe resultaten opgeleverd.

Swift County Courthouse, Benson, MN.

Met speciale dank aan: Alyce Lundberg, MN; Cecilia Combs, WA; Swift County Historical Society

Bronnen o.a.:

- Burgerlijke Stand Limbricht
- Bevolkingsregister Einighausen
- Lijst Linssen
- Censussen MN
- Scheepslijst schip Australia

Artikel uit de plaatselijke krant betreffende de openbare verkoop.

Een Jezuïetenpater uit Luik op doorreis van Luik naar Den Haag, was aan de stadspoort aangehouden door de assistent van de pachter van de tabakaccijns. In Maastricht werd, zoals overal elders, het innen van rechten en accijnzen van jaar tot jaar verpacht aan de meest biedende onder door de Raad vastgestelde voorwaarden. Dit had als voordeel dat de stad geen ambtenaren-apparaat van node had voor de invordering daarvan. De pachter had er baat bij oplettend te zijn om zoveel mogelijk inkomsten te verwerven. Wat hij meer binnenhaalde dan het bedrag dat hij bij de inschrijving aan de stad had betaald, was winst voor hem. Dat hij niet direct de favoriet was van het publiek, zien we al terug in het bijbelverhaal van de tollenaar. In bijgaande bijdrage zien we hoe de pater probeerde zich te onttrekken aan de betaling van accijns op de tabak die hij in zijn bagage had. Luisteren we naar (de bewerking van) het relaas van de pachter van de tabakaccijns, Servaas Charon, over het incident en de afloop daarvan, zoals dat op verzoek van de Brabantse vice-hoogschout zo'n vier, vijf weken na datum door notaris Cornelius Welters in een akte van 17 maart 1726 werd vastgelegd. (Gemeentelijke Archiefdienst Maastricht, inventaris nummer 1937-a).

Op een avond in februari 1726, toen de stadspoorten op het punt stonden gesloten te worden, was een vreemdeling in burgerkleren de stad binnengekomen. Hij was gereisd met de vrachtschuit uit Luik die op marktdagen op Maastricht voer. Aan de poort was de persoon aangehouden door de assistent van Charon, met de vraag of hij tabak in zijn kist had. Ja, had deze gezegd, drie pond voor eigen gebruik. Daarop had de assistent gevraagd of dat alles was. Nadat ook deze vraag bevestigend was beantwoord, had hij gezegd dat de kist geopend moest worden om te inspecteren of de opgegeven hoeveelheid tabak juist was. Toen bleek dat er negen pond inzat: naast een pak van drie pond was er nog een tweede van zes pond. Het eerste pak behoorde hem toe had de persoon gezegd. Op het tweede stond het adres van Jean Loneu, wonende bij Zijne Excellentie de heer de Mandoca te 's-Gravenhage. (Dit adres was volgens verklaring van de notaris juist bevonden).

De assistent had de negen pond in beslag genomen en naar het kantoor van Charon gebracht. Nadat Charon vernomen had dat de betrokken persoon was gaan logeren in het klooster der paters Jezuïeten, was hij naar de Luikse hoogschout, baron Surlet, en de Brabantse vice-hoogschout gegaan om verlof te vragen voor arrestatie. Het verzoek werd ingewilligd, waarna Charon zich, samen met de gerechtsbode Reijgers, naar het Jezuïetenklooster had begeven om het arrestatiebevel uit te voeren. Toen pas had hij gehoord dat de te arresteren persoon een Jezuïet uit Luik was. Pater rector en pater Bernard Cornelissen waren toen met hen en de arrestant tegen zeven uur 's avonds naar het huis van de vice-hoogschout gegaan. Daar had de arrestant verteld wat hem bij binnenkomst van de stad overkomen was; dat hij een Jezuïet uit Luik was en dat hij op weg was naar Den Haag om als kapelaan te gaan preken bij Zijne Excellentie de ambassadeur van Zijne Majesteit de koning van Portugal. Als men zou horen dat hij gearresteerd was, zou dat wel eens kwalijk genomen kunnen worden, had hij daaraan toegevoegd.

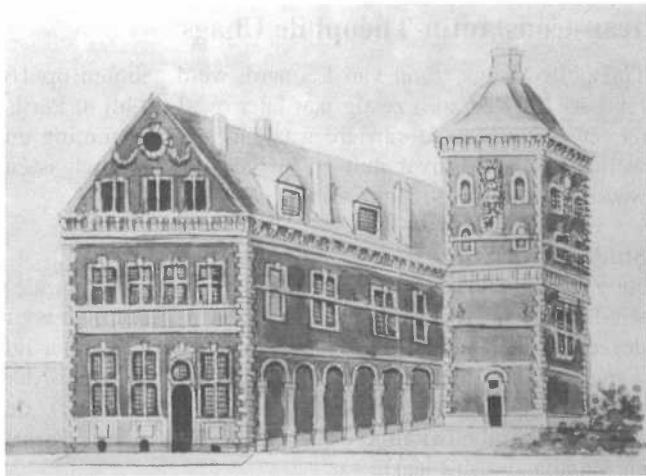
De vice-hoogschout - daarvan kennelijk niet onder de indruk -

had daarop gerepliceerd dat de pater, als hij meende zonder reden gearresteerd te zijn, zich moest wenden tot de heren burgemeesters en gedeputeerden van de Audientie Sommaire (te vergelijken met een kort geding in spoedzaken) die terzake van pachten de competente rechters waren. Hij, de vice-hoogschout, had in deze geen bevoegdheid. Hij kon alleen de pachters geen arrestatie weigeren als zij die nodig oordeelden. De gearresteerde had nog aangeboden te bewijzen dat hij kapelaan was, maar dat had de vice-hoogschout niet nodig gevonden, omdat hij hem als een eerlijk man op zijn woord geloofde.

Toen had de kapelaan - wellicht inziende dat hij zo niet verder kwam en het over een andere boeg moest gooien - toegegeven dat het gelijk aan de zijde van de pachters stond wanneer zij hun rechten wilden handhaven. Hij verzocht echter om uit het arrest te worden ontslagen omdat hij "onnoosel" (niet schuldig) was. Bovendien zou de postwagen de volgende dag vertrekken naar Den Haag waar hij zondag moest preken. De vice-hoogschout - onvermurwbaar - stelde dat hij er niets meer aan kon doen, omdat de hoogschouten wel toestemming konden verlenen voor arrestaties, maar die volgens de Recessen (wetten van de stad) niet meer ongedaan konden maken zonder verlof van partijen of van bovengenoemde rechters. Een uitzondering zou gemaakt kunnen worden in het geval dat, zoals nu, de gearresteerde zich er op beriep lid te zijn van de Luikse sociëteit en het Luikse Jezuïetencollege. Zo de hoogschout al de macht zou hebben om het arrest op te heffen, dan moest dit gebeuren door de Luikse hoogschout. De pater had naar voren gebracht dat hij onmogelijk de beslissing van de rechters kon afwachten, omdat hij moest vertrekken. Daarop had de vice-hoogschout hem als vriend aangeraden om pater rector of iemand anders als borg te laten blijven totdat over de rechtmatigheid van de aanhouding was beslist, of om een minnelijke schikking met de pachters te treffen. Charon had hij tijdens het gesprek enkele malen op het hart gedrukt om de gearresteerde met alle mogelijke égard te behandelen.

Met dit onderhoud hadden Charon en de paters genoegen genomen. Vervolgens waren zij samen naar het Jezuïetenklooster gegaan. Daar had pater rector een kleine portie wijn laten komen met de woorden: we moeten eerst drinken voordat wij tot een vergelijk komen. Vervolgens had de rector Charon gevraagd wat zijn eis was, waarop deze geantwoord had: vier pistolen (gouden munten). Hoeveel eist Charon? had de gearresteerde gevraagd en pater rector had herhaald vier pistolen. Toen had hij tegen de rector gezegd: zeg maar dat ik twee pistolen zal geven. Charon was daarmee akkoord gegaan. Na het bereiken van de schikking tot dit bedrag, wilden Charon en de bode Reijgers opstappen. Pater rector had echter nog een portie wijn laten komen, hoewel beiden daarvoor hadden bedankt. Desondanks hadden zij samen met de paters ook deze portie opgedronken. Na het nuttigen van die twee porties, waarvan de hoeveelheid gelijk was aan een kan wijn, waren zij als goede vrienden uit elkaar gegaan. Wel had de gearresteerde nog om teruggave van de in beslag genomen tabak verzocht, maar dat had Charon geweigerd omdat de confiscatie geheel conform de voorwaarden van zijn pachtcontract had plaatsgevonden. Die lieten niet toe om voor iemand een uitzondering te maken en zeker niet als het tabak betrof die aan een vreemdeling toebehoorde.

De gerechtsbode Joan Adam Reijgers, die mede voor de notaris verschenen was, bevestigde na voorlezing de ver-

Maastricht Achter de Comedie. Refectorium en vierkante traptoren van het Jezuïtenklooster vanuit het zuidoosten. 'Refectoire du Couvent des Jesuites . . .'

klaring van Charon met uitzondering van hetgeen aan de stadspoort bij de inbeslagname van de tabak was gebeurd, omdat hij daar niet bij was geweest. Al het andere echter, de

arrestatie, het gesprek met de vice-hoogschout en de bijeenkomst met de paters in het klooster, was juist en overeenkomstig de waarheid weergegeven. Beide declaranten zeiden samen nog eens dat de vice-hoogschout de gearresteerde niet in het minst onheus had bejegend. In tegendeel, hij was hem met de uiterste beleefdheid tegemoet getreden. De vice-hoogschout had er zich naar zijn zeggen wel over verwonderd dat de man, die uit Luik kwam en dus goed moest weten hoe streng daar met tolgelden en opcenten werd omgesprongen, hier zo onvoorzichtig was geweest. Vooral omdat hij voor het aangeven van de tabak niets had hoeven te betalen als doorvoer. Ook had de vice-hoogschout het vreemd gevonden dat de man had gezegd niet te weten dat in het kwastieuze pakje zes pond tabak zat, hoewel het in los papier was gewikkeld en geadresseerd aan een vreemd persoon in plaats van aan het hof van de heer ambassadeur. Tot zover de verklaring. Uit het laatste gedeelte, dat, zoals de hele verklaring, op verzoek van de magistraat werd afgelegd, blijkt naar mijn mening dat deze enerzijds beducht was voor eventuele repercussies van de zijde van de (hoge) relaties van de pater, maar anderzijds niet het idee van zich af kon zetten dat deze pater Jezuïet niet zo onschuldig was als hij zich had voorgedaan, een Jezuïetenstreek(je) dus?

LÉONARD EN THÉOPHILE UBAGHS

H.L. TOONEN

Ten geleide

Na het uitwerken van de Nederlandse tekst van het navolgend artikel bladerde ik nog wat in oude afleveringen van het Tijdschrift en kwam tot mijn verrassing in jaargang 20 no 1, p. 16 een lijst tegen van voor België opterende personen, waaronder Jean Leonard Ubaghs, hôtelier.

Mijn interesse in de genealogie Ubaghs is een bewuste keuze: Cuyk, waar de brouwersfamilie Toonen tussen 1750 en 1960 de plaatselijke bevolking van bier voorzag, is wat ver weg. Het speuren in de genealogie Ubaghs, mijn familie van moederskant blijkt steeds weer de moeite waard. Zo kwam ik onlangs een voor mij compleet nieuwe vermelding tegen in de "Dictionnaire des noms de famille en Belgique romane": - 1270 Willelmi Ubach / Cartulaire de l'Abbaye du Val-Dieu (XII-XIV siècle) -.¹⁾

Luik

In Luik heb ik afgelopen jaar uit pure nieuwsgierigheid een daar woonachtige Ubaghs benaderd. Een schot in de roos. De heer André Ubaghs, gepensionneerd ingenieur, is altijd zeer geïnteresseerd geweest in de geschiedenis van zijn familie.

In zijn jonge jaren, zo vertelde hij mij, liet zijn vader als aardigheidje voor hem het nodige spuurwerk verrichten. Zo komt het, dat onder andere het Thermenmuseum in Heerlen beschikt over een genealogie Ubaghs, gemaakt in opdracht van Maurice Ubaghs, de vader, en uitgewerkt door de heer Vreuls.

Hieronder volgt de vertaling van een gedenkschrift uit 1994 ter gelegenheid van het feit dat Theophile Ubaghs (oud-oom van André) 150 jaar geleden zich inschreef als student aan de Universiteit van Luik.

De gegevens zijn verzameld door de heer André Ubaghs die mij bereidwillig de tekst²⁾ ter hand stelde.

150 jaar geleden ging Théophile Ubaghs studeren aan de Universiteit van Luik.

Over de naam Pommelette merkt Théodore Gobert ("De straten van Luik") op "dat men niet moet proberen de straat van die naam aan te treffen in de lijst van de straten van de stad. Sinds bijna een eeuw is ze verdwenen... Ze werd opgeheven op verzoek van L. Ubags, hotelhouder van l'Hôtel de la Pommelette die een gedeelte van deze straat had weten te verwerven (1835)."

"Deze verbond het Place St.-Denis met de rue Souverain-Pont tegenover de rue Jamin St.-Roch... men kon er een poort zien met balcon waarboven een appeltje was aangebracht... Het was een hotel dat een groot aanzien genoot... In de tweede helft van de XVIIIe eeuw en de eerste helft van de XIXe eeuw ontving l'Hôtel de la Pommelette veel rijke handelslieden en reizigers.

Er waren werkelijk reizigers van allerlei plumage in dit hotel. Men zag er in 1827 zes vertegenwoordigers van de stam der Osagen uit de staat Missouri in Amerika... Vanuit la Pommelette vertrok de diligence richting Aken... In de winter waren er maar twee ritten, op maandag en op donderdag..."

Léonard Ubags

In die periode was l'Hôtel de la Pommelette dus eigendom van Léonard Ubags, die geboren was in de buurt van Heerlen⁹⁾ in 1790 in een familie van brouwers. Vrijwillig in dienst getreden in het leger van Napoléon was hij eerst instructeur bij de recruten dank zij zijn kennis van verscheidene talen, vervolgens nam hij op zijn verzoek deel aan de veldtocht van 1813 en aan de veldslag van de Naties (Leipzig). In de hoedanigheid van maarschalk was hij betrokken bij het onderbrengen van het artillerievolk.

We vinden hem in 1814 terug, wonend te Luik in de rue Sainte Gangulphe in het Hôtel de Hollande, in bezit van Carlot Bronne, toekomstig eigenaar van l'Aigle Noir die hem inwijdde in het hotelbeheer.

Fragment van een schilderij door Alexandre Thomas ± 1840 betreft Léonard Ubags (Luik) 1790-1866.

In 1822 kocht hij het Hôtel de la Pommelette. Dit hotel lag op de hoek van de rue Souverain-Pont en de rue de la Pommelette. De belangrijkste gevel lag langs de rue de la Pommelette. De zijgevel van het gebouw lag langs de rue Souverain-Pont met de poort voor de koetsen.

In 1834 kocht L. Ubags in de rue de la Pommelette nog het huis naast het hotel en dat zelfde jaar deed zich nog de gelegenheid voor om het pand te kopen dat met zijn binnenplaatsen recht tegenover het hotel ligt. Het was het Hôtel des Messageries vroeger geheten Hôtel du Cheval Blanc waarvan hij 2/3 gedeelte kocht, terwijl 1/3, aan de Place St.-Denis werd gekocht door een zekere Dumonceau.

Op deze manier behoorden alle panden in de rue de la Pommelette aan deze twee heren hetgeen het verzoek rechtvaardigde tot de opheffing van deze straat in 1835.

Het hôtel des Messageries waarvan de gevel uitkeek op een grote plaats langs de rue de la Pommelette werd door L. Ubags veranderd in een koerierscentrale die hij in huur gaf aan de voormalige Antwerpse firma Van Gend et Cie.

Jean-Constantin-Théophile Ubags

Théophile Ubags, zoon van Léonard, werd geboren op 16 februari 1827 en zo'n zestig jaar later overleed hij in Parijs na een buitengewone carrière waaraan zijn afstamming en wellicht de grote diversiteit en invloed van de hotelgasten waarschijnlijk niet vreemd zijn geweest.

Studie

Na zijn middelbare schooltijd in Brussel (Ecole Centrale) werd hij ingeschreven in 1843-44 (150 jaar geleden) en voor de eerste keer aan de Universiteit van Luik). Toentertijd waren er drie opleidingen verbonden aan de faculteit der wetenschappen: de voorbereidende opleiding (2 jaar), de opleiding Mijnbouwkunde (3 jaar) en de school voor Kunst en Manufactures (2 jaar).

De eerste gediplomeerden van deze laatste school studeerden af in 1842. Théophile Ubags maakte de vooropleiding af evenals de Ecole des Arts et Manufactures. Maar tijdens de afsluitende examens had hij een heftige discussie met een professor hetgeen hem belette het ingenieursdiploma te verkrijgen terwijl hij er toch alle colleges voor had gevolgd.

Spoorwegen

Vanaf 1835 begon de avontuurlijke begintijd van de spoorwegen. In 1843 werd de lijn Luik - Aken ingewijd die langs de Vesdre liep en die voor die tijd een echt staaltje van techniek was, vanwege de opeenvolging van bruggen en tunnels. Ongetwijfeld was ook Théophile deelgenoot van het grote enthousiasme voor deze projecten want hoewel we zijn spoor even kwijt zijn na 1847 als hij 20 jaar oud is en zijn studie heeft afgemaakt, zien we hem terug in 1854 als ingenieur en hoofdingenieur technische dienst van de Luxemburgse Maatschappij der Spoorwegen in Brussel. Hij voltooide er de werkzaamheden die aan de gang waren en begon de exploitatie van de lijn Bruxelles-Namen-Arlon tot in 1860.

Brazilië

In die zelfde tijd had Brazilië zijn onafhankelijkheid van Portugal geproclameerd (1822). De tweede koning, in feite keizer, Don Pedro ofwel Pedro II was de Zonnekoning van het land, regerend van 1840 tot 1889. Hij ging België om technische hulp vragen bij de aanleg van spoorwegen en tramlijnen. Het was T. Ubags die deze missie gedurende twee jaar op zich zou nemen (1860-1861). Teruggekeerd naar België na een reis van zes weken per zeilboot werd hij benaderd door de Société Cockerill die in de raadsvergadering van 9 februari 1862 besloot hem de functie van contactpersoon van de firma in Italië aan te bieden.

Théophile accepteerde dit voorstel en een maand later vertrok hij naar Italië en vestigde zich in Turijn waar hij talrijke bestuurlijke en zakelijke contacten legde. Dat maakte het hem mogelijk belangrijke opdrachten te verkrijgen bij de ministeries van Marine en van Oorlog, voor de spoorwegmaatschappijen en voor de boringen in de Mont Cenis die dan in volle gang waren. Bij deze laatste werkzaamheden werd een boor benut, ontworpen door de grote ingenieur uit de Savoie, Grégoire Sommeiller en waaraan de toekomstige hoofdingenieur bij Cockerill, T. Ubags verbeteringen aanbracht, samen met zijn vriend Jean Kraft (1832-1920). Hij stelde zich dus niet alleen tevreden met opdrachten door te geven aan zijn maatschappij, maar deed ook mee met dit gigantische werk, toevertrouwd aan de firma Grattoni en Sommeiller. Van 1867 tot 1869 maakte de industrie een

Théophile Ubags zoon van Léonard Ubags. Foto gemaakt ± 1870 in Turijn.

crisis door die de fabriek met sluiting bedreigde. Théophile moest het hoofd bieden aan een firma krachtiger dan de zijne, te weten Le Creusot ...Niettemin verwierf hij opdrachten tegen een zelfs hogere prijs wat hem op 15 juli 1869 deed schrijven: "Zonder nu ijdel te zijn kan ik zeggen dat ik al drie jaar onze ateliers overeind hou die zeker gesloten zouden zijn als ze niet de machines hadden te bouwen waarvoor ik de opdrachten heb binnengehaald".

Tijdens de bestuursvergadering van Cockerill op 2 mei 1870 deelde de algemeen directeur (Sadoine) de raad mede dat T. Ubags was benoemd tot directeur van de maatschappij van la Haute Italie en vroeg het bestuur hem te ontheffen van zijn baan in Turijn. Men willigde dit verzoek in maar betreurde het verlies van iemand die zo goede diensten had bewezen. In feite was T. Ubags sinds 1868 zowel adjunct-directeur bij de spoorwegmaatschappij van Hoog-Italië en Zuid-Oostenrijk als handelsvertegenwoordiger voor Cockerill. In deze functie van adjunctdirecteur voorzag hij de Belgische industrie van talrijke belangrijke opdrachten. Op 17 mei 1875 gaf hij zijn functie op, toen het uitgebreide spoorwegnet werd afgestaan aan de Italiaanse regering. In de loop van zijn carrière had Théophile Ubags voor België en in het bijzonder aan Cockerill meer dan 22 miljoen francs aan opdrachten binnengehaald. Dit cijfer dat staat voor verscheidene miljarden huidige francs moet in acht genomen worden bij de omzetcijfers van Cockerill: 8 miljoen francs in 1855 en 24 miljoen francs in 1873. Het is interessant te weten dat toentertijd een boor 2000 francs kostte, een locomotief met tender 50 à 60.000 francs en de rails 450 francs per ton.

In 1875 verliet T. Ubags Italië om zich te vestigen in Parijs in de Avenue Friedland. Hij bleef betrokken tot en met de liquidatie in 1879. Hij was dan 52 jaar en had een grote technische en financiële ervaring opgedaan.

Met vijf vrienden ondernam T. Ubags in 1878 een reis van verscheidene duizenden kilometers waarvan hij het traject beschrijft in een brief gedateerd 18 mei 1878 vlak na zijn terugkeer in Parijs:

"Na dwars door Italië (van N. naar Z.) te zijn getrokken, Sicilië, Malta en Tunis te hebben bezocht zijn we Algerije binnen gekomen via de provincie Constantine. Vanaf de kust 800 km landinwaarts getrokken tot diep in de Algerijnse woestijn (Toregart) . . . we hebben gereisd in de woestijn gedurende een maand, geëscorteerd door een detachement Spahis en voorzien van tenten, leeftocht en kamelen en alle soorten sintjanskruid."

Terug uit de woestijn gingen ze naar Constantine, Algiers, deels per rijtuig deels te paard en gingen in Oran sloop om via Tanger naar Gibraltar te gaan. Via Malaga terug in Europa bezochten ze de belangrijkste steden van Spanje en waren in mei 1878 terug in België.

T. Ubags overleed in Parijs op 3 januari 1888 en trouw aan zijn devies "Pro Fide et Patria" wenste hij te worden begraven in zijn geboortestad op het kerkhof van Robermont. Hij ontving de volgende onderscheidingen:

Officier de l'Ordre de Léopold, Chevalier de la Légion d'Honneur, Commandeur de la Couronne d'Italie, Commandeur des Ordres des Sts Maurice et Lazare en tenslotte IIIe classe de la Couronne d'Autriche toegekend door de keizer bij decreet van 18 mei 1873.

Onder de voormalige Oostenrijks-Hongaarse monarchie gaf deze laatste orde tot in 1895 het recht op de titel van ridder overdraagbaar aan alle mannelijke afstammelingen. Niet getrouwd had T. Ubags het niet nodig gevonden de adellijke titel daadwerkelijk te aanvaarden.

Théophile had een elegant voorkomen en was een man van zijn tijd. Van karakter autoritair, zeer vrijgevig en zeer goed voor zijn naaste familie. Hij had een grote verering voor de tweede vrouw van zijn vader die hem had groot gebracht zonder verschil te maken met haar zes kinderen. Ter afsluiting een profetische brief die T. Ubags schreef aan zijn halfbroer Georges Ubags (1849-1913), doctor in de rechten, magistraat en stamvader van de huidige familietak.

(De essentie van deze tekst werd bereidwillig verschaft door onze vriend André Ubags, achterneefje van Théophile, het spellingsverschil ten spijt.)

24, Avenue Friedland
Zaterdag 22 januari 1887

Beste Georges

Je vraagt me mijn mening over de gebeurtenissen die in voorbereiding zijn. Ik zal je bekennen dat je me zeer in verlegenheid brengt. Hier in Frankrijk wil iedereen vrede, de Keizer en Bismarck hameren op de noodzaak daartoe; ondertussen gaan de grote en de kleine naties door met zich tot de tanden te wapenen en bereiden zich voor op de oorlog. Het is duidelijk dat deze situatie niet oneindig kan voortduren en wat vooral te denken geeft dat zijn de binnenlandse ontwikkelingen in Duitsland. Het zou wel eens kunnen zijn dat Bismarck van het minste incident profiteert om een oorlog te laten uitbarsten die heel wat verwoestender en erger zal zijn dan die van 1870. Op fatale wijze zal heel Europa er in min of meerdere mate bij betrokken zijn en nu

tegenwoordig iedereen soldaat is zullen het de naties zijn die op elkaar zullen botsen en vroeg of laat zal dit doorstaan moeten worden om dan te komen tot ontwapening. Het is aan Pruisen dat een slachting te wijten zal zijn die heel wat omvangrijker zal zijn dan die men aan Napoleon verwijt en miljoenen mensen zullen tegenover elkaar staan met vernietigingsmiddelen die tot op heden ongekend zijn.

WIE WAS DE LAATSTE KLUIZENAAR VAN HOUTHEM?

J.H.L. ODEKERKEN

Iedereen kent natuurlijk de bekende kluizenaar Gerlachus, die in Houthem gewoon heeft, maar bijna niemand weet dat er nóg een kluizenaar in Houthem heeft gewoond. Vandaar dit artikel, om zodoende deze laatste en 'vergeten' kluizenaar van Houthem, die eer te betonen die hem toekomt. De in dit artikel genoemde kapel is gelegen te Vroenhof, het oudste dorpsdeel van Houthem-St.Gerlach, en wel in het bos direct achter het landgoed "de Kluis". Om een beter beeld te kunnen krijgen van die kluizenaar, die aan het begin van de 19e eeuw de kapel/kluis op de Calvarieberg te Houthem bewoonde, is het allereerst nodig een inventarisatie te maken van hetgeen in de loop van de tijd reeds over hem gepubliceerd werd.

Uit de mondelinge overlevering van wijlen Hary Senden uit Vroenhof/Houthem weten we dat de afstand, tussen de Calvariekerk en de Martinuskerk te Vroenhof, gelijk moet zijn aan de afstand die Christus heeft moeten afleggen vanaf zijn veroordeling tot aan zijn kruisiging op de Calvarieberg te Jeruzalem. Hiermee is tevens de benaming *Calvariekerk* verklaard. Bovendien zou het front van de kapel en met name het kruis, ten eerste in dezelfde richting wijzen als de gekruisigde Christus nl. naar het zuiden; ten tweede zou het front van de kapel recht op de Martinuskerk neerkijken. Dit is inderdaad het geval, dus kunnen we aannemen dat de kapel een duidelijke binding had met de Martinuskerk. De kapel moet dus gebouwd zijn voordat de Gerlachuskerk de rol van de Martinuskerk, als parochiekerk, ging overnemen, d.w.z. de kapel moet reeds geruime tijd voor **1808** gebouwd zijn! Dit wordt bevestigd door gegevens uit het bisschoppelijk archief te Luik, alwaar uit de 'correspondentie 1806-1832 van het Fonds Modernes' blijkt, dat de kerk van St. Gerlach per decreet van 29-5-1808 parochiekerk werd. Daarna werd de rol van de Martinuskerk te Vroenhof dus duidelijk minder belangrijk en mogen we derhalve aannemen dat de kapel en kluis (?) ruim vóór 1808 gebouwd en waarschijnlijk ook bewoond moet zijn geweest. In het archief van het Officialaat (kerkelijke rechtbank tot 1795) waren verder geen gegevens te vinden, waaruit eventueel zou kunnen blijken dat er onenigheid is geweest m.b.t. het bestaansrecht van de kapel en/of de kluis. Dat zou kunnen betekenen dat de kapel en/of kluis de bescherming c.q. goedkeuring genoot van de Rooms-katholieke kerk en dus van het bisdom te Luik. M.b.t. deze laatste stellingname zijn echter geen harde bewijzen voorhanden.

De kapel 'Calvariëberg' zou omstreeks **1828** door pastoor van Pelt (van 1817-1835 pastoor te Houthem) *gesticht* zijn en op 25 januari 1829 plechtig zijn *ingewijd* (J. Philippens: *Echo's uit Houthems Verleden* blz. 139; *Houthems Verleden* blz. 118). De kapel zou gebouwd zijn op de plek waar de kluizenaar Mathias Ackermans, die in 1825 overleden was, zijn verblijf had. Of de kapel in het stichtingsjaar 1828 ook *gebouwd* is, blijft echter nog de vraag; waarschijnlijk is er sprake geweest van een herbouw! De datum van inwijding

Noten:

1. Dictionnaire . . . 2 delen, van Jules Herbillon en Jean Germain, uitgegeven door Crédit Communal, Bruxelles, 1996
2. De tekst verscheen in het bulletin van de A.I.Lg van april 1994. In die tekst is de familienaam Ubaghs foutief gespeld.
3. Heerlen: bedoeld is Kunrade bij Voerendaal (gen. Vreuls).

zou wel kunnen kloppen, gezien twee akten uit het parochiearchief van Houthem St. Gerlach, zich bevindend in het Stadsarchief te Maastricht, te weten:

- de eerste akte, waarbij paus Leo XII onder zekere voorwaarden een volle aflaat verleent aan eenieder, die de kapel de Calvarieberg bezoekt op het feest van de kruisverheffing, 25 januari **1829**.

- de tweede akte, waarbij paus Leo XII onder zekere voorwaarden een aflaat van 200 dagen verleent aan eenieder, die de kapel de Calvarieberg bezoekt, 25 januari 1829.

Desondanks blijft de vraag waarom er eind 1828 en begin 1829 zoveel activiteit rondom de kapel was. Had het nog iets te maken met het overlijden van de kluizenaar in **1825** in de vorm van een postuum eerherstel?

Volgens het Nederlands Instituut te Rome bevatte de serie "Udienze" van de Propaganda-archieven, naast de pauselijke uitspraak, géén extra stukken die tot het aflaat-verzoek aanleiding hebben gegeven.

De verhoogde belangstelling zou ook iets te maken kunnen hebben gehad met de op komst zijnde visitaties van de deken van Meerssen en bisschop van Bommel in 1833, 1834 en 1835! Uit het bisschoppelijk archief te Luik weten we middels het 'Fonds van Bommel 343', dat er een visitatieverslag is opgemaakt in **1833** naar aanleiding van een bezoek aan Houthem door de deken van Meerssen. Pastoor van Pelt maakte hiervan op 28-10-1833 een inventaris op. Hierin vindt men o.a. onder relieken: "relik van het H. Kruis met een volle eeuwigdurende aflaat op het feest van de Kruisverheffing" en onder aflaten: "een volle aflaat op het feest van Kruisverheffing; 200 dagen, eenmaal per dag, voor de biddenden op de Calvarieberg nabij Houthem". Bovendien vinden we in het 'Fonds van Bommel 213 pag. 191' dat naar aanleiding van de visitatie door bisschop Van Bommel in 1834/5 het volgende is noteerd: "een volle aflaat op het feest van Kruisverheffing". Behalve deze visitatieverslagen is er over de voorafgaande periode niets bekend. Het archief van het nieuwe bisdom Roermond begint pas vanaf 1840 en het archief van het oude bisdom Roermond gaat maar tot ongeveer 1801. In de tussentijdse periode, de zgn. "franse tijd", behoorde Houthem tot het bisdom Luik, waarvan het bruikbare archiefmateriaal hierboven beschreven staat.

Ook de volkstellingen bieden geen uitkomst, omdat de bevolkingsregisters van Houthem pas vanaf 1860 bijgehouden werden. Ook de Franse volkstelling van 1796 maakt geen vermelding van een kluizenaar in Houthem/Vroenhof. Dit kan betekenen dat er op dat moment géén of nóg geen sprake was van een kluis en/of kluizenaar!

Dus, juist over de meest interessante periode van 1801 tot 1825, is het minste bekend!

Wel weten we uit de Burgerlijke Stand (vanaf 1798) dat er in 1825 drie leden van de Ackermans-familie te Houthem zijn overleden.

Deze zijn: - Leonard Ackermans op 1-12-1825 (59 jaar oud); echtgen. van Maria Marg. v/d Schuren
- Francois Ackermans op 27-10-1825 (22 jaar oud); zoon van Leonard
- Jean Antoine Ackermans op 27-7-1825 (52 jaar oud); echtgen. van Catharina Moopers

De kluzenaar Mathias Ackermans zit hier dus duidelijk niet bij! Ook in de centrale overlidensklapper van Limburg, zich bevindend in het Rijksarchief te Maastricht, staat m.b.t. Ackermans verder geen overliden genoteerd in 1825.

In de "Publications Sociologique Historique et Archeologique du Limbourg" uit 1870 vermeldde J. Habets (1829-1893) een "kluis gelegen op een schilderachtige hoogte in het Kloosterbosch, tussen Houthem en Raer. De laatste kluzenaar dezer plaats, Mathias Ackermans, overleed den 25 October 1825. Na zijn dood werd de kluis afgebroken; het kapelletje wat naast de huizing stond, is nog aanwezig". Hoe Habets aan zijn gegevens kwam, werd helaas niet vermeld, waarschijnlijk heeft hij e.e.a. uit de mondelinge overlevering verkregen of uit de archieven van de 'Landen van Overmaas'. Onder Houthem, Meerssen en Schimmert heb ik in deze archieven echter niets m.b.t. een kluzenaar kunnen vinden. Habets, die zelf de functie van rijksarchivaris te Maastricht bekleedde, moet deze zeer gespecificeerde gegevens m.b.t. de exacte overlidensdatum, toch ergens vandaan hebben. Misschien dat in de archieven van het Calvarieklooster te Maastricht of in de archieven van de Proosdij van Meerssen nog iets te achterhalen valt, maar dat zal t.z.t. uitgezocht moeten worden.

Verder werd in het maandblad 'de Nedermaas' door E.Franquinet in 1931 melding gemaakt van "een kluis gelegen op de hoogte van het Kloosterbosch. Van deze laatste bestaat het kapelletje nog steeds. De laatste kluzenaar, die hier woonde, overleed in 1825 en daarmee verdween tevens de eeuwenoude traditie der Houthemse kluzen". De schrijver noemt de naam van de kluzenaar niet; was hierover misschien onzekerheid of was hem dat niet bekend? Tevens refereert bovenstaande schrijver naar een artikelenserie "kluzen en kluzenaars in Zuid-Limburg" welke in 'Mooi Zuid-Limburg' van juni-aug. 1921 gepubliceerd zou zijn geweest. Deze uitgave, vermoedelijk van de provinciale VVV, is helaas niet meer te achterhalen!

In het archief van de voormalige gemeente Houthem, zich bevindend in het gemeentehuis te Valkenburg, is slechts één akte te vinden, waarin enkele stukken zitten die betrekking hebben op de processies vanuit de St. Gerlachuskerk naar Vroenhof en de Calvarieberg tussen 1932 en 1940. Hierin wordt over de kapel zelf echter niets vermeld.

Uit de mondelinge overlevering van Jef Sleijpen uit Vroenhof, weten we dat de kapel in 1939 hersteld is in opdracht van de baron de Selys de Fanson (= SF). De vader van Sleijpen, te weten Sjeng Sleijpen, heeft de kapel destijds namelijk hersteld (= refectum) en hij bracht derhalve de tekst 'refectum SF anno 1939' aan, in de buitenboog, boven in de kapel. Bij herstelwerkzaamheden in 1997, ontdekte Frans Bergsteyn van stichting "De Rotswooning", dat in de genoemde boog binnen in de kapel ook een opschrift staat, te weten:

" Hersteld / door / Jan Sleijpen / nov. 1939 "

Bovendien zouden volgens Dhr. Sleijpen nooit *beelden* in de kapel hebben gestaan, maar twee verzinkte metalen *platen* met beschilderingen van de H. Maria en de H. Johannes. De herkomst van de platen is nog onbekend, maar ze werden in eerste instantie beschilderd door de schilder Wingens, die een honderd meter verderop in een houten woning woonde (deze is later afgebrand). Verder zouden de twee religieuze voorstellingen in de kapel, na WO-II, door Charles Eyck zijn overgeschilderd. Herstel was noodzakelijk vanwege beschadigingen door inslaande kogels tijdens de hevige gevechten aldaar. Over dit 'feit', dat Charles Eyck deze herstelwerkzaamheden aan de platen uitgevoerd zou hebben, bestaat echter enig meningsverschil. Maar, indien dit inderdaad zo is geweest, dan zal de handtekening van Charles Eyck zich op de schilderingen moeten bevinden. Zo niet, dan moeten wij ervan uitgaan dat hooguit een van zijn leerlingen het werk voor hem heeft uitgevoerd. Verificatie zal t.z.t. duidelijk moeten maken of Charles Eyck daadwerkelijk de (over-)schilder is geweest, maar allereerst zullen de platen weer teruggevonden moeten worden.

In het boekje 'Kluzenaars in Limburg' maakt Ad Welters in 1950 gewag van "een kluzenaar Mathias Ackermans, die op 25 oktober 1825 overleed. Hij schijnt een zeer grote gestalte te hebben, bovendien was hij mager en versierd met lange witte baard en haren. Na zijn dood werd de kluis weggebroken; het kapelletje dat naast de huizing stond is nog aanwezig". Met deze vermelding heeft Welters in feite de gegevens van Habets uit 1870, bijna letterlijk overgenomen. Bovendien lijkt de beschrijving van Ackermans erg op die van Gerlachus!

In het archief van de Stichting Kruisen en Kapellen te Roermond bevindt zich de volgende informatie:

"De kapel is een beschermd monument; de kapel bij de kluis (*Smallenbosch*) is hersteld in 1939; de eigenlijke kluis is afgebroken in 1825; de kapel was vroeger in het bezit van baron de Selys; de kapel zou zeer oud zijn; op geregelde tijden trok een processie (kruis- en/of sacramentsprocessie) vanuit de kerk van Houthem naar deze *boskapel* die voor deze gelegenheid tot rustaltaar diende; deze kapel is in het begin van deze eeuw door een vallende boom zwaar beschadigd" (waarschijnlijk gebeurde dit voorval in 1930). De herkomst van deze informatie is echter niet duidelijk; de benaming Smallenbos is echter inderdaad correcter dan de benaming Kloosterbos (zie Philippens, Houthems Verleden, blz. 291); was de omgevallen boom de reden van de restauratie in 1939?

In de artikelenserie 'de L van Limburg' uit 'de Limburger' van 9-2-1978 staat niet meer vermeld dan:

"in een kluis tussen Houthem en Raer is in 1825 Mathias Ackerman gestorven".

Deze vermelding heeft verder uiteraard geen toegevoegde waarde.

Ook de families Russel/Testa, die het landgoed van 1901 tot ca. 1966 bewoonden, beschikken momenteel niet over bruikbaar materiaal m.b.t. de kapel. Slechts één oude foto van omstreeks 1932 was het resultaat van deze speurtocht.

In het 'Land van Valkenburg' d.d. 3 augustus 1979, werd door Leon Pluymaekers verhaald over "de geschiedenis uit het leven van mijn grootouders Familie Ackermans uit Houthem" zo genoemd door de schrijfster, t.w. de weduwe

Anna Tilmans-Philippens (die in 1956 op 92-jarige leeftijd overleed). Het door haar in 1953 genoteerde verhaal was opgetekend zoals haar overgrootvader het verteld had aan haar moeder. Haar overgrootvader, Antoon Ackermans, was de **broer van de kluzenaar** van Houthem. Antoon wilde het kluzenaarschap overnemen, maar "dat moest door de geestelijkheid aan den paus worden aangevraagd. Maar tot zijn spijt werd het niet toegestaan wegens dat zijn vrouw nog in leven was". Zou de in Houthem woonachtige Paul van der Vrecken (1777-1868) als buitengewoon koerier van de paus, hierin een adviserende rol hebben gehad? Volgens het Nederlands Instituut te Rome bevat de serie "Udienze" (vol.73, 1829, f318-319) een zogeheten ambtelijke supplek met het verzoek tot toekenning van de pauselijke aflaten. Deze supplek is getekend/opgesteld door o.a. "Van der Vrecken"!!

Als gediplomeerd apostolisch notaris was hij immers bevoegd tot het opstellen van suppleken!

Het zal duidelijk zijn, dat ik het verhaal van Anna Tilmans-Philippens verder als uitgangspunt heb genomen.

Haar verhaal bevat nl. de meest veelbelovende informatie om achter de afstamming van de kluzenaar te kunnen komen.

Zodoende durf ik het aan, om de navolgende familie-relatie(s) samen te stellen:

- I) Anna Philippens (1865-1956) huwde in 1895 met Joseph **Tilmans** (1866-1942) van Geulle. Haar broer was Johan Joseph Philippens (koopman in ijzerwaren) die huwde met Elisabeth Geuskens, wiens kleinzoon, Jan Philippens, momenteel nog steeds de ijzerwarenhandel te Houthem bedrijft.
- II) Anna's ouders waren Petrus Gerardus **Philippens** (1825-1894) en Maria Agnes Ackermans (1836-1931).
- III) Anna's grootouders van moederszijde waren Mathias Akkermans (geboren te Schimmert 11 jan. 1800) en Catharina **Duizings** (geboren te Berg en Terblijt 22

mei 1798). Zij huwden te Berg en Terblijt op 11 sept. 1828.

Uit de huwelijksbijlagen blijkt vervolgens dat Mathias de enige zoon was van Johannes Antonius Ackermans en Anna Catharina Mopers/Moepers (zie ook J. Philippens: Houthem's Verleden, blz. 268).

- IV) Johannes Antonius Akkermans huwde met Anna Catharina **Mopers** (dochter van Mathijs Mopers en Agnes van Kan) te Schimmert op 29 jan 1797. Jan Antoon was pachter op de hof St. Gerlach, maar moest door de vele inkwartieringen van de Franse troepen en de inbeslagname van zijn vee, de hof uiteindelijk weer verlaten. Van de eigenaar J.M. Schoenmaeckers kreeg hij toen op 13-9-1814 een toust voor het "kleine hofke" met schuur en stallingen, gelegen tegenover de kerk in Vroenhof, het zgn. Habetsleen of Stassengoed. Tot aan zijn dood in 1825 woonde hij dus op zichtbare afstand van de kapel en/of kluis. Volgens zijn overlijdensakte d.d. 27 juli 1825 was hij op dat moment 52 jaar oud, woonde in Houthem en was de zoon van Antoon Akkermans en Anna Elisabeth Heuts. Als hij de broer is geweest van de kluzenaar en hem bovendien wilde opvolgen, is dit gegeven uiterst merkwaardig, gezien het feit dat hij, vóór de kluzenaar, zelf reeds overleden was.

- V-1) *Antoon Akkermans en Anna Elisabeth Heuts* huwden waarschijnlijk te Wijlre, want in Schin op Geul is geen huwelijk van hen te vinden, ondanks het feit dat al hun kinderen daar gedoopt werden! De doop- trouw- en begrafenisregisters van het aangrenzende dorp Wijlre, zijn m.b.t. de bewuste periode helaas verloren gegaan! De overlijdensregistratie van Antoon op 17-2-1782 te Schin op Geul, vermeldt verder geen bruikbare gegevens. De ouders van Antoon moeten dus samengesteld kunnen worden met behulp van de benamingen van zijn kinderen:

1) <i>Joannes</i> * SoG, 17-8-1761	doopget.:	Johannes Ackermans Anna Maria Doutsenbergh	(= broer/vader?) (= schoonmoeder?)
2) <i>Johannes Petrus</i> * SoG, 16-3-1763	doopget.:	Johannes Petrus Ackermans Anna Maria Doutsenbergh loco Barbara Heuts	(= broer) (= schoonmoeder?) (= schoonzus?)
3) <i>Anna Maria</i> * SoG, 21-3-1765	doopget.:	Johannes Kleijntiens loco Johannes Heuts Maria Helena Ackermans	(= schoonbroer?) (= zus)
4) <i>Helgerus</i> * SoG, 27-6-1766	doopget.:	<i>Helgerus</i> Heuts Anna Ramaakers	(= schoonbroer/-vader?) (= schoonzus?)
5) <i>Franciscus</i> * SoG, 12-10-1768	doopget.:	Franciscus Ackermans Christina Houperighs nomine Ceciliae Heuts	(= broer) (= schoonzus) (= schoonzus?)
6) <i>Tossanus</i> * SoG, 28-12-1770	doopget.:	<i>Tossanus</i> Heuts Christina Hupperichs	(= schoonbroer?) (= schoonzus)
7) <i>Johannes Antonius</i> * SoG, 19-2-1773	X doopget.:	Anna Catharina Mopers (zie IV) <i>Johannes</i> Aerts Odilia Heuts	(= schoonzus?)

8) <i>Maria Helena</i> * SoG, 20-3-1775	doopget.:	Egydius Ackermans Christina Hopperichs nomine <i>Maria Helena</i> Heuts	(= broer) (= schoonzus) (= schoonzus?)
9) <i>Maria Elisabeth</i> * SoG, 28-7-1777 † Bemelen, 23-10-1848	doopget.:	Egyd Ackermans i.p.v. Arnold Lirong? Elisabeth Wouters X Blasii Meuleneers	(= broer) (= schoonzus)
10) <i>Johannes Mathias</i> * Walem, 15-5-1781	doopget.:	<i>Joh. Mathias</i> Crombach Maria Helena Ackermans	 (= zus)

Johannes Antonius (kind-7) had dus inderdaad een broer die Mathias heette (kind-10). Maar deze Mathias huwde op 29-5-1805 te Bemelen met Johanna Maria Lemmens en overleed volgens de 'Memorie van Successie' op 2-7-1850 te Wijlre. Hij kan dus onmogelijk de kluizenaar zijn geweest. Heeft Anna Tilmans-Philippens zich dan in haar verhaal vergist of heeft haar moeder reeds een vergissing gemaakt in háár versie van het verhaal? Vermoedelijk was de kluizenaar echter wel een familielid, dus het zou kunnen, dat een andere broer of misschien wel een oom van Johannes Antonius, de kluizenaar is geweest!

Inmiddels zijn de originele aantekeningen van Anna Tilmans-Philippens weer boven water gekomen, waarvan na inzage al

snel bleek dat *niet de broer* maar inderdaad een **oud-oom** van Johannes Antonius jaren lang kluizenaar was geweest. Een oudoom is een oom van de vader of de moeder van de betrokkene, dus in dit geval een broer van zijn grootvader. Dit veronderstellende, moeten we ons wel realiseren dat iemand uit de zojuist genoemde generatie onmogelijk overleden kan zijn in 1825! Ergens zit dus een tegenstrijdigheid of zelfs een onjuistheid in het verhaal van Anna Tilmans-Philippens. Toch wil ik een poging wagen om via genealogisch onderzoek een tipje van de kluizenaars-sluier te doen lichten. Uit de doopgetuigen van de kinderen van Antoon Ackermans en Anna Elisabeth Heuts blijkt namelijk, dat Antoon ook nog enkele broers, één zus en enkele schoonzussen had:

V-2) <i>Egydius</i> (Gilis) Ackermans (ex Wieldre/Schûmer) X Geb.: ca. 1737 Huw.: Wijlre, 25-10-1762 RK Overl.: > 1790	huw.get.:	Anna Cath. <i>Ramaeckers</i> (ex Ransdaal) dr. v. Petrus Ramakers X Barbara Schellings Wilhelm Henricus Kicken Ida Dodemont Overl.: > 1790	
1) <i>Joannes Petrus</i> * SoG, 3-11-1763 † SoG, 3-3-1785	doopget.:	<i>Petrus</i> Ramackers Maria Helena Ackermans	(= schoonvader) (= zus)
2) <i>Joannes</i> * Wijlre, 3-4-1766	doopget.:	Joannes Ackermans Helena Odekircken	(= vader/broer?) (=2e-e.v. Petrus Ramakers)
3) <i>Joanna</i> Barbara * Klimmen, 28-2-1769	doopget.:	Franciscus Ackermans <i>Joanna</i> Meurs	(= broer)
4) <i>Joannes</i> * Klimmen, 2-2-1772	doopget.:	<i>Joannes</i> Petrus Ackermans Joanna Meurs loco Maria Elisabeth Rameckers	(= broer) (= schoonzus?)
5) <i>Joannes Wilhelmus</i> * SoG, 9-6-1774	doopget.:	<i>Joes</i> Wilh. Ramackers Anna Elisabeth Heuts	(= schoonbroer?) (= schoonzus)
6) <i>Carolus</i> * SoG, 11-3-1777	doopget.:	<i>Carolus</i> Stevens Anna Maria Savelbergs	
7) <i>Joannes</i> Leonardus * SoG, 21-3-1779	doopget.:	<i>Joannes</i> Ramaekers Anna Christ. Houperickx	(= schoonbroer?) (= schoonzus)
8) <i>Egidius</i> * SoG, 19-5-1781	doopget.:	Joes Petrus Ackermans Maria Agnes Meurs (ex Wijlre)	(= broer)
9) <i>Maria Agnes</i> * SoG, 12-7-1784 † SoG, 9-11-1785	doopget.:	Joes Ramackers Maria Cath. Huntiens loco <i>Maria Agnes</i> le Keux	(= schoonbroer?)
10) <i>Joannes</i> Petrus * SoG, 19-12-1786	doopget.:	<i>Joannes</i> Raien Anna Elisabeth Heuts	 (= schoonzus)
11) <i>Joannes</i> Mathias * SoG, 24-12-1788	doopget.:	<i>Mathias</i> Jacobs Maria Sybilla Engelbert	
12) <i>Leonardus</i> * SoG, 10-10-1790	doopget.:	<i>Leonardus</i> Houperichs Anna Maria Kicken	(zie hieronder)
V-3) <i>Joannes</i> Ackermans (ex Scheumer) X Geb.: ca. 1729 Huw.: Schin op Geul, 7-10-1754 Overl.: Oud-Valkenburg, 26-3-1793	huw.get.:	Christina <i>Houperichs</i> (ex Ransdaal) dr.v. Leonardus Houperichs? Joes Kleintiens Mathias Hermans Overl.: Oud-Valkenburg, 8-12-1787	

1) Maria Helena * Wjlre, 28-9-1755	doopget.:	Franciscus Ackermans Margareta Hupperichs	(= broer) (= schoonzus?)
2) Cornelia * Wjlre, 26-7-1757	doopget.:	Stephanus Hupperichs Maria Helena Ackermans	(= schoonbroer?) (= zus)
3) Cornelia * Wjlre, 21-4-1759	doopget.:	Egydius Ackermans Joanna Maria Soeren loco Maria Hupperichs	(= broer) (= tante?) (= schoonzus?)
4) Joannes Petrus * Wjlre, 16-2-1761	doopget.:	Joës Petrus Ackermans Maria Cath. Hupperichs	(= broer) (= schoonzus?)
5) Anna Elisabeth * SoG, 29-10-1764	doopget.:	Joës Kleintiens loco Leonard Houpperichs Anna Elisabeth Heuts	(= schoon- broer/vader?) (= schoonzus)
V-4) Franciscus Ackermans (ex Schûmer) Geb.: Wjlre, ca. 1725/1727 Huw.: Wjlre, 13-2-1763 R.Kath. Overl.: Wjlre, 20-3-1795 (ca. 70 jaar)	X Huw.get.:	Maria Margaretha Prickers/Prickarts/Pipers! dr.v. (ex Voerendaal?) Joës Petrus Ackermans Sybilla Wingerts Overl.: Schoonbron, 2-3-1789	(= broer)
1) Cornelia * Wjlre, 2-10-1764	doopget.:	Johannes Ackermans Sybilla Wingerts	(= vader/broer?)
2) Joannes Leonardus * Wjlre, 14-6-1766 † Houthem, 1-12-1825	X doopget.:	Maria Margaretha van der Schuren Antonius Ackermans Maria Catharina Wijnen	(= broer) (= schoonzus?)
3) Maria Catharina * Wjlre, 3-3-1769	doopget.:	Aegidius Ackermans Maria Cath. Wijngarts	(= broer) (= schoonzus?)
4) Anna Elisabeth * Wjlre, 31-1-1772	doopget.:	Joh. Petrus Ackermans Anna Elisabeth Heuts	(= broer) (= schoonzus)
V-5) Johannes Petrus Ackermans Geb.: ca. 1740 1-Huw.: SoG, 15-4-1765 Overl.: SoG, 1-10-1811	X huw.get.:	Johanna Elisabeth Wouters dr.v. Joës Petrus Lipsch Helena Ackermans Overl.: ca. 5-6-1785 (zie overl. kind-4)	(= zus/tante?)
1) N.N. † SoG, 3-8-1766			
2) Johannes * SoG, 26-9-1767 † SoG, 27-4-1769	doopget.:	Joës Ackermans Maria Hel. Ackermans	(= vader/broer?) (= zus)
3) Johannes * SoG, 7-8-1771	doopget.:	Joës Ackermans Anna Elisabeth Heuts	(= vader/broer?) (= schoonzus)
4) Henricus Josephus † SoG, 5-6-1785 2-Huw.: Valkenburg, 29-1-1786	X huw.get.:	Anna Elisabeth Reijnold Thomas Ackermans Nicolaus Smets	(= broer/oom???)
5) Joannes Henricus * Valkenburg, 11-7-1786	doopget.:	Joës Henricus Reynold Anna Elisabeth Heuts	(= schoonbroer?) (= schoonzus)
6) Petrus Antonius * Valkenburg, 4-3-1788	doopget.:	Franciscus Ackermans Maria Habets	(= broer)
7) Maria Helena * Valkenburg, 30-6-1790	doopget.:	Mathias Reynold Maria Helena Ackermans	(= schoonbroer?) (= zus)
8) N.N. † Valkenburg, 10-10-1791			
V-6) Maria Helena Ackermans Geb.: Schoonbron/Wjlre, ca. 1739 Huw.: Wjlre, 25-10-1765 Overl.: Wjlre, 10-4-1809 (70 jaar)	X Huw.get.:	Leonardus Scheyen (wed.v. Judith Jacobs) zn.v.(ex Voerendaal) Franciscus Mennens Maria Scheijen Overl.: < 1809	
1) Cornelia * Wjlre, 16-2-1767	doopget.:	Joannes Ackermans Cath. Scheijen	(= vader/broer?) (= schoonzus?)
2) Elisabeth * Wjlre, 20-11-1770	doopget.:	Joës Petrus Ackermans Anne Elisabeth Heuts	(= broer) (= schoonzus)

VI A.d.h.v. de benamingen van deze 41 kleinkinderen zouden we de voornamen van de grootouders moeten kunnen samenstellen. Zo zien we dat één van de eerste zonen altijd geheel of gedeeltelijk de naam Joannes kreeg.

De eerste of de tweede dochter werd meestal Cornelia genoemd.

De ouders en grootouders waren derhalve waarschijnlijk **Joannes Ackermans** die te Schin op Geul op 4-5-1727 huwde (get. Arnoldus Kicken, Helena *Suiren*) met **Cornelia Suiren**, Souren of Soeren. Dit vermoeden wordt nog bevestigd door de vermelding van dit echtpaar, in de overlijdensakte van Maria Helena Ackermans, als zijnde haar ouders. Van Cornelia Soeren heb ik alleen de vermoedelijke overlijdensdatum kunnen achterhalen en wel te Wijlre op 6-6-1745. In deze overlijdensregistratie werd helaas geen ouderdom of echtgenoot vermeld. Maar indien deze overlijdensakte wel betrekking heeft op de bewuste Cornelia Soeren, dan is het zeer aannemelijk dat Joannes Ackermans hertrouwd is. Zijn zes kinderen waren op dat moment immers pas tussen de vijf en negentien jaar oud. Helaas is het nog niet bekend met wie hij eventueel hertrouwd is geweest. Overigens is het wel een beetje vreemd dat Antonius, Egydius en Johannes Petrus geen van hun kinderen Cornelia hebben genoemd. Voor hen zou als reden kunnen gelden, dat hun moeder reeds in 1745 overleden was en dat zij in de plaats daarvan misschien de voornamen van de grootouders hebben gebruikt, maar helaas is dit momenteel niet te controleren daar deze onbekend zijn. Bovendien is de naam van het eerste kind van Johannes Petrus onbekend, omdat het zeer waarschijnlijk vlak na de geboorte reeds gestorven is. Het zou dus kunnen zijn, dat juist dit kind, Cornelia genoemd zou zijn geworden, maar dat is zuiver speculatief en dus van generlei waarde.

Verder komt de naam Soeren alleen nog voor als doopgetuige van Cornelia Ackermans, geboren op 21-4-1759 te Wijlre als dochter van Joannes Ackermans en Christina Houperichs. De hier genoemde *Joanna Maria* Soeren (X Joannes Kicken?) was waarschijnlijk een zus van Cornelia Soeren evenals *Helena* Suiren, die als huwelijksgetuige optrad bij het huwelijk van Cornelia in 1727.

De *kluizenaar* oftewel één der *oud-ooms* moet gezocht worden in de broers van bovenstaand gevonden Joannes

1) Cristianus * Oud-Valkenburg, 30-9-1734	doopget.:	N.N. Ackermans Anna Maria Beckers	(= broer?) (= schoonzus?)
2) Anna Catharina * Oud-Valkenburg, 21-9-1738	doopget.:	Aegidius Beckers Joanna Maria Vinken	(= schoonbroer?)
3) Joannis Wilhelmus * Oud-Valkenburg, 17-10-1740	doopget.:	Arnoldus Haesen Anna Horsfels	(=kluizenaar?) (= grootmoeder)
4) Joannis Wilhelmus * Oud-Valkenburg, 9-2-1742	doopget.:	Joannes v.d.Weijke Elisabeth Ackermans	(= zus?) (= schoonbroer?)
5) Joanna Maria * Oud-Valkenburg, 9-1-1745	doopget.:	Aegidius Beckers Gertrudis Villevoije	
6) Anna Catharina * Oud-Valkenburg, 6-3-1747	doopget.:	Franciscus Huntgens Anna Catharina Vinken	
7) Franciscus Cristianus * Oud-Valkenburg, 29-7-1748	doopget.:	Melchior Ruh de Noffels Maria Anna de Haan/Hoen	
8) Anna Catharina * Oud-Valkenburg, 20-2-1751	doopget.:	Joannes Ackermans Catharina Buijsens	(= broer?)

Ackermans. Er leefde toentertijd inderdaad ook een zekere Mathias Ackermans die met Joanna Beckers gehuwd was en tussen de jaren 1734 - 1755 diverse kinderen kreeg te Oud-Valkenburg, waarvan in 1755 een zekere Joannes **Mathias** gedoopt werd. Deze zou dus de kluizenaar kunnen zijn geweest, maar hij was dan geen oudoom maar een zoon van de oudoom, ofwel een gewone oom! Gezien zijn geboortedatum zou hij inderdaad de kluizenaar geweest kunnen zijn. Bij het overlijden van de kluizenaar zou hij immers 70 jaar oud zijn geweest.

Verder is bij de doop van een van hun kinderen, in het jaar 1740, Arnoldus Haesen doopgetuige. Zou dit dezelfde Arnold Haesen geweest kunnen zijn die op de Schaesberg als kluizenaar leefde? Hierdoor is misschien een bepaalde kluizenaars-gedachte in de familie Ackermans terecht gekomen!

Helaas weten we twee dingen niet met zekerheid en wel: - is de doopgetuige Arnold Haesen dezelfde als de kluizenaar van de Schaesberg? In de tijd gezien zou het best mogelijk kunnen zijn, gezien het feit dat deze kluizenaar tot 13-3-1764 nog leefde. Nadere bestudering van alle doopgetuigen te Oud-Valkenburg leerde mij echter dat Arnold Haesen van 1702 tot 1752 in totaal 17 keer genoemd werd. In de originele doopakten werd echter alleen bij de dopen op 22-3-1724 en 24-1-1747 vermeld dat het Arnold Haesen de 'eremitaë', d.w.z. kluizenaar, betrof. In alle andere gevallen werd dit niet expliciet vermeld en moeten we er aldus van uit gaan, dat het in die gevallen niet met zekerheid de bewuste kluizenaar betrof. Toch kunnen we aannemen dat de kluizenaar, Arnold Haesen (zn. v. Gilles Haesen X Anna Heijnens), een bepaalde familierelatie had met Joanna Beckers, want haar ouders waren Christiaan Beckers en Anna Horsels en haar grootouders waren Christiaan Beckers die gehuwd was met Barbara Haesen (dr. v. Gilles Haesen X Hoanna Bisschops)!!!

- Bovendien is niet duidelijk of Joannes Ackermans die met Cornelia Souren huwde, een broer was van *Mathias Ackermans* (overl. Oud-Valkenburg, 8-11-1774), die met *Joanna Beckers* huwde.

Van het echtpaar Ackermans-Souren heb ik geen dopen kunnen vinden, maar van het echtpaar Ackermans-Beckers wel.

Uit de namen van de doopgetuigen van hun kinderen valt misschien e.e.a. af te leiden:

9) Joannes Mathias * Oud-Valkenburg, 7-3-1752	doopget.:	Nicolaus Houtermans Catharina Beckers	(= schoonzus?)
10) <i>Joannes Mathias</i> (kluizenaar???) * Oud-Valkenburg, 5-9-1755	doopget.:	Cristianus Huntgens Anna Ursula Houtermans	

Zoals we kunnen zien trad er inderdaad een Joannes Ackermans op als doopgetuige. Dit zou dus Joannes Ackermans kunnen zijn geweest die met Cornelia Souren gehuwd was. Helaas vinden we de naam Souren niet terug tussen de hierboven vermelde doopgetuigen, maar dat kan zijn doordat zij zeer waarschijnlijk reeds in 1745 overleden was.

Slotconclusie:

M.b.t. het bestaan van de kluizenaar Mathias Ackermans is geen enkel hard bewijs gevonden, wat echter niet automatisch impliceert dat hij niet bestaan heeft! De enige aanwijzing voor zijn bestaan is en blijft het verhaal van Anna Tilmans-Philippens en de notering van de overlijdensdatum door Jos.Habets. Bovendien wijzen de pauselijke aflaat-akten ook in zekere mate op een belangrijke devotionale periode in het gebied van de Martinusparochie.

Verder archief-onderzoek zal in de loop van de tijd echter meer duidelijkheid moeten verschaffen.

Maar, gelukkig is de kapel weer opgeknapt en toegankelijk gemaakt, zodat in ieder geval de herinnering aan de kluizenaar van de Calvarieberg voorlopig zal blijven voortbestaan.

Oproep:

Mocht U, na het lezen van bovenstaand artikel, nog vragen, opmerkingen en/of aanvullingen hebben, schroom dan niet om contact op te nemen met ondergetekende, want deze zijn van harte welkom.

Met name de plaats van overlijden en de desbetreffende overlijdensakte van de kluizenaar zijn uitermate belangrijk voor eventueel verder onderzoek. Verder is natuurlijk elke vermelding van een 'eremitaë' in de decennia vóór 1825 interessant, omdat we met de mogelijkheid rekening moeten houden dat vóór Mathias Ackermans eventueel nog één of meerdere andere kluizenars op de Calvarieberg gewoond kunnen hebben.

Met dank aan:

- Dhr. Frans Ackermans / Bunde (genealogische gegevens Ackermans)
- Dhr. Lei Haesen / Cadier en Keer (genealogische gegevens Haesen)
- Dhr. Hans de Valk / Rome (Nederlands Instituut te Rome)
- Dhr. Guus Janssen / Sittard (gegevens uit het Bisschoppelijk Archief te Luik)

MIJN VOORVADER ZAT IN HET LEGER (1)

Jef Bartelet

Menige familie-onderzoeker zal tot de ontdekking zijn gekomen dat een of andere verre voorvader in het leger gezeten heeft. En zeker in een familie die tot het "gemeene volk" behoorde en van wie nauwelijks iets meer bekend is dan wat in de parochieboeken of de Burgerlijke Stand staat opgetekend, kan dat meer en vooral "kleurrijke" gegevens opleveren. De gegevens liggen vaak niet voor het opschep- pen en betekent dat je je moet begeven buiten het geijkte stramien. Dan heb je wel kans op verrassende toevallstreffers.

Ter illustratie de lotgevallen van mijn oudst bekende voorvader en zijn drie zoons die allemaal omstreeks 1800 op de een of andere manier iets met het leger van doen hadden. Een tijd die - zuiver legerteknisch gesproken - in onze ogen uiterst boeiend te noemen is.

Johannes Bertholet, kanonnier in Staatse dienst

De man waarmee het in Maastricht voor mijn familie feitelijk allemaal begon, was een zekere Johannes Bertholet.

(Tussen haakjes: de schrijfwijze van zijn naam in de verschillende akten en stukken varieert van: Barthold, Bertholet, Bertolet, Bartholet, Bartolet tot Barthelet, afhankelijk van de taalkundige achtergrond van de schrijver die die naam optekende (op hulp van de betrokkene zelf zal deze wel niet hebben kunnen rekenen). Het zou trouwens nog tot 1900 duren voordat er een beetje eenvormigheid in al die naamsvarianten kwam en iedereen van onze familie - na het uitsterven van de laatste Bartolet - te boek stond als BARTELET én dat ook zo schreef).

Onze Johannes Bertholet was volgens zijn ondertrouwakte afkomstig van Fleron, een dorpje in de buurt van Luik. (bron

GAM Kerkeboek Nederlands Hervormde Gemeente d.d 03.-11-1769) Hij is als huursoldaat in Maastricht komen "aanwaaien" om het maar eens simpel te zeggen. Iets wat vele "rasechte" Maastrichtenaren ook van hun stamvader kunnen zeggen. Want er werd wat afgetrouwd door de militairen hier in het garnizoen en de vrouwelijke bevolking van Maastricht. (bron RAL, leeszaal: overzicht van militaire huwelijken)

Militairen werden in een vestingstad over het algemeen in kazernes gebouwen ondergebracht. Dat gold zeker voor het gewone soldatenvolk. Maar soms waren die kazernes overvol en moest men uitwijken naar inkwartiering bij burgers. Dat betrof sowieso in de regel hogere rangen en militairen die getrouwd waren en dus ook hun gezin. De kosten voor inkwartiering werden verhaald op de stad, zodat er netjes een lijst van vergoedingen werd bijgehouden: een voor het leger, en een "contre-rol" (zeg maar kopie) voor de stad.

Johannes Bertholet duikt voor het eerst in 1769 op in die "Contre-rollen der servitiën", die lopen van april 1768 tot eind 1778. (bron GAM Indivieze Raad nr. 976)

Wanneer je er vanuit gaat dat het begin van de inkwartiering van Johannes Bertholet samenvalt met zijn dienstneming, dan heeft hij vanaf april 1769 ongeveer een half jaar de tijd gehad een vrouw te zoeken en te trouwen. Kan natuurlijk een rappe vogel geweest zijn.

Maar denklijk was hij minstens al een jaar eerder - toen de compagnie van Bergen op Zoom naar Maastricht werd overgeplaatst - in de stad gelegerd in een kazerne en komt hij pas voor inkwartiering bij burgers in aanmerking wanneer hij aangeeft te gaan trouwen.

Deze "contre-rol" bevat dus alleen die militairen (dus zeker niet allemaal) van de compagnie / regiment, waarvoor een vergoeding werd betaald.

Veel gegevens zijn uit die "contre-rollen" niet te halen behalve de naam, functie, vergoeding en soms de mogelijke datum van dienstneming.

Maar het levert in ieder geval weer een bewijs dat een bepaalde persoon militair geweest is.

De "contre-rol" van april 1769 - april 1770 voor wat betreft compagnie Smedecken ziet er als volgt uit:

"Betalinge gedaan aan de compagnie van den Major Smedecken van den 20 april 1769 tot den 20 april 1770":

Major en Capteijn L Smedecken	47	8	-
Capit Lieut PW Smedecken	31	10	-
Ordr Mr Vuurw GP Rijkensteen	31	10	-
Ordr Mr Vuurw H Hennekes	31	10	-
Onder Lieut JE Hasse	31	10	-
Onder Lieut TJ Muslij	31	10	-
Onder Lieut G Kannenburg	31	10	-
Bombardiers			
PC van Krippendorf	15	15	-
WH Fritsch	15	15	-
CHA Timeus	15	15	-
JP Cramer	15	15	-
FC Schmitz (van Eupen)	15	15	-
CW Swildens	15	15	-
JH de Hamer	15	15	-
A Eerthuis (van Deventer)	15	15	-
CLA Smedecken	15	15	-
Canonniërs			
H Dolne	14	3	2
O van den Berg	14	3	2
F van Houten	14	3	2
L Verniers	14	3	2
JT Hap	14	3	2
J van Blaar	14	3	2
J Smolders	14	3	2
P Kreeft	14	3	2
M van Blaar	14	3	2
A Zep	14	3	2
J Stadeler	14	3	2
J Smitz	14	3	2
JF Brosky	14	3	2
J Lou	14	3	2
C Loyens	14	3	2
J de Ruyter	14	3	2
N Muller	14	3	2
W van Dijk	14	3	2
W Smit	14	3	2
GF Smedecken cadet	14	3	2
P van den Bosch	14	3	2
J Barthold (van Fleron)	14	3	2
JG Partouns	14	3	2
T Wustenraad (Maastricht)	14	3	2
M Croes	14	3	2
D Kannenburg cadet	14	3	2
JC Krauzen (van Voerendaal)	14	3	2
EH Tekenburg cadet	14	3	2
M Honee	14	3	2
M Konicks op 20 aug 1769	9	9	-
L Daamen idem	9	9	-
Commandeurs der Timmerlieden			
J la Tour op 20 april 1769	11	16	-
H van Houten (SasvGent)	11	16	-

Timmerluijden			
W Gudij	11	16	-
J de Luis	11	16	-
L Honee	11	16	-
L van Gaalen op 20 aug 1769	7	17	1
Canonniërs op 20-08-1769 af 20-03-1770			
P Luberman	8	5	1
H de Groot	8	5	1
M Moerer	8	5	1
A Giebels	8	5	1
J Hagemans	8	5	1
H Ubaghs	8	5	1
S Schepers	8	5	1
N van Thuren	8	5	1
A Schepers	8	5	1
N Daelivet	8	5	1
A Denie	8	5	1
P van Richelraat	8	5	1
P van Mulcken	8	5	1
W Bijers	8	5	1
S de Saumon (Bergh/Fleron)	8	5	1
F van Mulcken	8	5	1
H Maanen	8	5	1
T Wildhuysen	8	5	1
F van den Bosch	8	5	1
C Wolff	8	5	1
NA Romer	8	5	1
F van den Bogaart (Sluys)	8	5	1
N Piron	8	5	1
W Vogels	8	5	1
G Westhoff	8	5	1
(deze groep komt het jaar erop grotendeels weer terug op 20 aug 1770)			
Timmerluiiden			
JH Vincken	6	17	2
totaal	1083	11	0

Bemerkingen bij deze lijst:

- Bij sommige militairen is door mij de plaats van herkomst bijgevoegd omdat die bekend is uit hun ondertrouwakte. Voor zo ver op deze lijst zijn er alleen van deze compagnie in de periode 1768-1774 al acht in Maastricht getrouwd (meestal met een Maastrichtse).
- Uit de Kerkeboeken van de Nederlands Hervormde of Waalse Gemeente blijkt duidelijk dat de militairen werkelijk van alle windstreken kwamen.
- in het algemeen blijft de "vaste" groep canonniërs vrij constant en wordt in de vervolgljst(en) vrijwel dezelfde volgorde aangehouden; duidelijk dus telkens gekopieerd en waar nodig een beetje aangepast; zo vind je in 1769 het rijtje P van den Bosch - J Barthold - JG Partouns en dat is in 1770 veranderd in P van den Bosch - J Bertholet - JG Partouns. Barthold en Bertholet zijn dus dezelfde persoon. De naamspelling van andere militairen verschilt met het jaar ook sterk.
- er wordt ook een hele lijst militairen genoemd die tussendoor per 20-08-1769 zijn "op" gekomen en voor een aangepaste mindere vergoeding in aanmerking komen. Vermoedelijk gaat het om militairen die in de zomer een andere standplaats hebben en vanaf 20 augustus in Maastricht in winterkwartier komen. Het ligt namelijk niet voor de hand dat ze juist tijdens de zomermaanden telkens werden "afgedankt"

- het groot aantal (onder)officieren is een aanwijzing dat deze compagnie wel uit meer manschappen bestond dan hier op die lijst vermeld zijn en die in kazernes waren ondergebracht.
- de gehanteerde muntsoort is waarschijnlijk ponden, schellingen en penningen.

In de compagnie Artillerie van major/capt L. Smedecken staat mijn voorvader vermeld:

- van 20-4-1769 tot 20-4-1770 onder de canonniers
J. Barthold vergoeding 14-3-2
- van 20-4-1770 tot 20-4-1771 onder de canonniers:
J. Bertholet 14-3-2
- van 20-4-1771 tot 20-4-1772 onder de canonniers:
J. Bertholet 14-3-2
- van 20-4-1772 tot 20-4-1773 onder de timmerlieden
J. Bertholet 11-16
- van 20-4-1773 tot 10-4-1774 onder de timmerluijden
J. Bertholet 11-9-3

Vanaf 12-4-1774 wordt de betaling geregistreerd van een andere compagnie artillerie onder commando van Lieut/coll Du Pont en van Maurick en wordt de compagnie van Smedecken niet meer vermeld.

Johannes Barthold of Bertholet was dus kanonnier in het Staatse leger. Dienstplicht bestond in zijn tijd nog niet en wat hem bezielde heeft om als huurling vrijwillig dienst te nemen; Joost (of Johannes) mag het weten.

Toch niet voor het avontuur? Want dat hoort bij een romantisch beeld van het huurleger dat ver bezijden de waarheid was. Het Staatse leger van toen moet constant onder sterkte geweest zijn, met soldaten die merendeels ongeschikt waren om dienst te doen. Ruw volk met een laag moreel peil, en niet bepaald in aanzien.

Laten we het er maar op houden dat hij niet met een dronken kop bij een ronselaar zijn handtekening of in zijn geval een kruisje gezet heeft, maar er een plausibele reden voor had. Werkeloosheid en armoede bijvoorbeeld. Velen zagen dienstneming als een ontsnapping uit een uitzichtloze situatie.

Maastricht was een vestingstad en Johannes moet hier dus - zoals dat genoemd werd - in garnizoen hebben gelegen. Waarom zou hij anders zijn geweest dan de rest van zijn kompanen. Je kunt het hem niet kwalijk nemen dat hij zijn vuur niet alleen op een vaak denkbeeldige vijand richtte, maar tevens op het Maastrichtse vrouwvolk.

Het volgende oude Maastrichts liedje moet hem op het lijf geschreven zijn:

*Met kerremis, met kerremis
daan hōbbe veer plezeer
Daan danse veer, daan danse veer
met eine kanonneer*

*En de kerremis ligk op sloffe
Treh, leh, treh, leh
Vive joes koffiedoes
Vive jas koffiedras
Hij is mie retteke poe
Hij is miene kakkedoe"*

Honderden, zo niet duizenden militairen van elders kwamen hier in Maastricht aan de vrouw, trouwden en bleven hier vaak hangen. Wat wil je ook in een stad waarvan de totale stedelijke bevolking meestal voor één kwart uit soldaten bestond en de meeste inwoners voor hun levensonderhoud afhankelijk waren van het garnizoen en de vesting.

Kanonnier Johannes Bertholet heeft hier blijkbaar de Maastrichtse Maria Anna van den Broek leren kennen, die ofwel niet fijnzinnig en bang uitgevallen moet zijn geweest, of van het zelfde slag was als "haar" Johannes. Dat klinkt tamelijk hard, maar als vrouw van een beroepsmilitair moest je van wanten weten tussen al dat ruwe legervolk. Vrouw en kinderen trokken meestal met de man mee wanneer het legeronderdeel op manoeuvres ging en zeker wanneer er sprake was van garnizoenswisseling. Het moet een hard en allesbehalve romantisch leven zijn geweest.

Het soldatengezin Bertholet leidde door allerlei overplaatsingen een globetrottersbestaan.

Van 1769 tot 1774 was Johannes zeker in Maastricht gelegerd.

In ieder geval zit hij na 1774 met zijn legeronderdeel in Deventer, Doesburg en Zutphen; vanaf 1779 in 's-Hertogenbosch en Heusden en in 1784 is Hulst de standplaats. (bron H. Ringoir: Vrede-garnizoenen van 1715 -1795)

Het is daar in Zeeland dat kanonnier Johannes Bertholet op 25 augustus 1784 in den vreemde overlijdt. (bron Doodboek Stad Hulst)

Zijn vrouw keert uiteindelijk weer terug in Maastricht met haar vier nog jonge kinderen: Maria Anna, Johannes, Christiaan en Bernard. Het zijn met name die zoons waarvan we nu kunnen zeggen dat ze een "interessant" legerverleden achter zich hebben.

Maar daarover de volgende keren meer.

(wordt vervolgd)

OVERSPEL EN TESTAMENTAIRE UITSLUITING

N.A. HAMERS

Het gebeurt niet zo vaak dat men bij het doornemen van testamenten en andere stukken inzake nalatenschappen redenen van uitsluiting bij erfeling aantreft. Door de werkgroep in het gemeentearchief Nijmegen, die al jaren bezig is om deze stukken via allerlei ingangen met behulp van de computer toegankelijk te maken, zijn tussen de duizenden er slechts weinig aangetroffen. Een testament betreffende hebbend op een Limburgse familie, aanwezig in ORAN inv.nr 1879, fol.58v e.v. dd. 9 januari 1627, laten we hier volgen. Het stuk spreekt voor zich zelf en behoeft geen toelichting of commentaar.

Voor de schepenen Rensen, Singendonck, Kerckman, Mulicum, Campen, Verbolt en Pauli wordt vastgelegd:

Peter Bije van Maestricht gewesen Lieutenant ende ungeapointerde vande Comp. des Oversten Lieutenants ende Capt. Welderen, cranck aen licham dan noch bij volcommen verstande vaster memorie und duijdelicken utspraeck, heeft alvorens te treden totte dispositie sijner tijtelicke goederen hem bij den Almogenden verleent, gerevociert, geannuliert ende te niet gedaen sulcx doende cracht deeses alsodanighe testamentaire ofte codicillaire disposities so hij t'eeniger tijt gemaect off opgerecht heeft egeene daer van utgeson-

dert und dienvolgens verclaert waerachtich tho sijn, dat geleden omtrent 28 jaren hij comparant zijne dochter Liesbeth Bijt tredende ten houwelijck met eene Mr Isaac Le Lue, datmael tot onderstant haren houwelicx heeft gebeneficiert met dese goederen. Eerstelick een nieuw Bedde met sijn toebehoiren, den Deventerse heuick, eenen flieger met flouweel besett, twe swarte rocken, noch eenen blauwen rock, een roden rock, een flichetten rock, een tamast camelet hessken, een borat hessken met silvere knopen, een fluelen collier, een schortedoec van een pont vls vijftien ellen doecken, dartig pont lijnen garen, twe silvere gordels, een silvere schortsaeck, twe sijlvere messenheeft. Ende voirts haer gelaeten alle sijne comparants huijsraet van linnen, tinnen, ijser, coperwerck ende dergelijcke, t'welcks sij ut des comparants huijs gedragen heeft ende gebruckt t'haren schoonsten, noch van hem ontfangen als hondert gulden Brabants. Ende boven dien sij Liesbeth noch vande comparant genoten en behouden, een stuck lants met schonen Bongaert und Hoff bij Erckelens voor de Maerpoirt gelegen. Daerbeneffens alsoo den comparant noch in erwaronge gecommen is dat sijn voorsz dochter vergetende haren schuldigen plicht, onderstaen heeft met haren tegenwoordigen Man, bij 't leven van de eersten Mr Isaac voorsz in overspel te treden, oock mede oirsaeck gegeven te hebben van het deerlick affsterven desselven Mr Isaac Le Lue, soo is sijns

testateurs oversulcx utterste wille, meijnonge ende begeerte, dat alle de goederen die hij eenichsints metten doot ruijmen ende naerlaten sall, gerede ende ongerede huis, imboedel, clenodien, greden gelde, vordelgoederen ende diergelijcke met daer van uit cleijn nocte groot utgesondert, soodanig die genoemt ende bevonden sullen worden, alsdaen in vollen eigendomb vallen, erven und succediren sullen opten drien kijnderen bij de voirsz Mr Isaac Le Lue met Liesbeth Bijt staender ehe erweckt, genamt Catharijn, Liesbeth en Louijs Le Lue elck voor een derde part evenveel ende volgens bij het affsterven van t'een kijnt sonder vordere echte geboorte naer te laten, op t'andere tottet lestlevende toe, maer geensints op haerluijder moeder Liesbeth Bijt, ende welcken hij comparant daer van expres is excluderende off buitensluitende als willende haer Liesbeth om de voorsz grove foute und misgrepen door haer gepleecht geensints kennen tott sijne dochter off erffgenaam, is oock sijns testateurs wille, dat d'voorsz Catharin Le Lue eerst ende voorut van sijne nalatenschap heffen und behouden sall een hondert guld. voordat sijnen boedel sal mogen gespleten worden, willend en begerende hij comparant dat t'geen voorsz volcommen effect sortiren ende gewinnen sall, niet tegestaende alle solemniteiten naer rechten gerequiriert daer in niet mochten geoberviert off voltogen wesen. Sine dolo

IX en Januarij

DE FAMILIE VAN DE WINCKEL UIT NEERITTER EN HAAR

RELATIE MET DE BEROEPEN MOLENAAR EN KLOKKENMAKER

A.J.M. Schreuders

Naar aanleiding van het verschijnen van het boek van dr. Mestrom: "Uurwerken en uurwerkmakers in Limburg",¹⁾ wil ik een tweetal opmerkingen maken t.a.v. de in zijn boek genoemde Lambertus v.d. Winckel. Zij komen voort uit gegevens verkregen uit het nagaan van de stamboom van de fam. v.d. Winckel uit Neeritter, waartoe ook mijn moeder behoorde en uit studie naar de geschiedenis van Neeritter, gepubliceerd in het gelijknamige boekje "Neeritter", door ondergetekende in eigen beheer uitgegeven in 1997.

De eerste opmerking heeft betrekking op de door dr. Mestrom, maar ook door anderen, geraadpleegde bron: de kwartierstaat van Louis P.J.H. Tonnaer opgenomen in de Limburgse Leeuw 10 (1962) afl. 1-2 pag. 12-14. De tweede op het door dr. Mestrom veronderstelde beroep van Lambertus v.d. Winckel: "winkelier-uurwerkmaker".

In appendix II behorende bij Mestroms boek staan ook t.a.v. Lambertus v.d. Winckel (1742-1804) enkele gegevens vermeld. De vermelding molenaar is evenwel onjuist; een aantal andere gegevens zullen we proberen aan te vullen. Naast de vermelde Lambertus v.d. Winckel leefde in Neeritter een tweede Lambertus v.d. Winckel, tien jaar jonger (1752-1814), neven van elkaar. Zijn weduwe werd eigenaresse van de halve molen van Ell. Om duidelijkheid te brengen is het nodig een stukje van de stamboom v.d. Winckel te vermelden.

De stamboom v.d. Winckel

Uit het gezin Lambertus v.d. Winckel en Matiola op de Swil (Catharina Gerits) gehuwd 8 september 1693, in de parochie Kessenich worden 8 kinderen geboren, daarvan zijn Petrus (ged. 10-05-1701 in de parochie Kessenich) en Johannes (ged. 19-03-1703 in de parochie Kessenich), voor ons verhaal van belang.

A) Petrus huwt op 14 mei 1731 met Anna Dierckx uit Neeritter, dochter van Walter en Catharina Claeren. Er zijn tien kinderen uit dit huwelijk, waarvan Lambertus het zevende kind werd gedoopt op 22 maart 1742. In 1736, evenals bij zijn dood is Petrus halfwin op Coppenshof. Deze boerderij lag in de Hees bij Kessenich (halfwin is: voor de helft van de opbrengst de boerderij bedrijven, de andere helft is voor de eigenaar). In 1738 is Petrus jaarburgemeester in Kessenich. Op 6 december 1782 laat Petrus zijn testament maken bij notaris Eggelen te Kinrooy. Hij laat zich vergezellen door zijn schoonzoon Godefridus Sevens, die zijn gereedschap (zijn bedrijf) zal erven.²⁾ Op 18 mei daaraan voorafgaande was Anna Dierckx overleden, 77 jaar oud. Op 31 augustus 1785 overlijdt Petrus, pastoor van Kessenich vermeldt bij uitzondering zijn leeftijd 85 jaar!

Lambertus v.d. Winckel (Petrus zoon) huwt op 1 maart 1767 met Johanna Vestjens "uit Haarlem Holland" schrijft de pastoor van Neeritter. We nemen aan dat zijzelf of haar vader naar Haarlem, naar de textielindustrie is getrokken zoals meer mensen uit de streek en ook uit Neeritter.³⁾ Uit dit huwelijk zijn zeven kinderen geboren. Johanna Vestjens overlijdt op 29 juni 1781. Dan huwt Lambertus met Maria Elisabeth Linsen (04-09-1782).⁴⁾ Ze krijgen negen kinderen. We leren uit schaars bewaarde gegevens Lambertus kennen als handelaar o.a. in kruidenierswaren, maar ongetwijfeld ook in talloze andere artikelen, zoals in dorpswinkels gebruikelijk. Zo zijn tot nu toe tenminste twee staande klokken bewaard die zijn naam dragen.⁵⁾ Toch was Lambertus v.d. Winckel m.i. geen klokkenmaker. Dat moge blijken uit het volgende:

In 1617 wordt voor het eerst melding gemaakt van een torenuurwerk in Neeritter, in een oud renteregister. Dit rente-

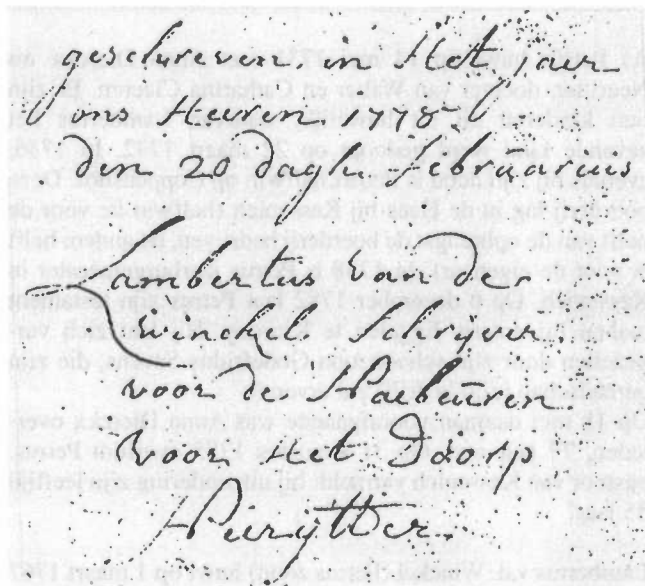
register, begonnen in 1513 is opgeborgen in het kerkarchief van Neeritter onder no 3 en wordt bewaard in het archief van de gemeente Roermond. In 1786 koopt Neeritter een nieuw torenuurwerk. Tijdens het vele jaren durende besluitvormingsproces⁶ werden nogal wat uurwerkmakers uit de streek en ook daarbuiten geraadpleegd. Nooit is de naam van v.d. Winckel genoemd.

M.i. kocht Lambertus complete klokken of onderdelen: uurwerk, klokkenkast via een timmerman etc. Zijn naamplaatje liet hij op de klok bevestigen. Tot op heden bestaat zo'n gebruik nog o.a. bij de verkoop van b.v. stropdassen en schoenen.

In de Franse tijd laat hij als beroep cultivateur aantekenen, terwijl hij niet zo veel land bezat. Waarschijnlijk royaal genoeg om zijn grote gezin te voeden. Je kon beter deel uitmaken van een grote groep, in dit geval de boeren, dan een positie als niet onbemiddelde enkeling in te nemen. En waren de Fransen te vertrouwen?

Wat we ook zien is dat Lambertus v.d. Winckel geld probeerde te verdienen als schrijver, zoals blijkt uit onderstaande eigenhandig door hem geschreven tekst. Er is een door hem eigenhandig ingericht schatboek bekend van Neeritter (1778), maar ook notities ten behoeve van de schepenbank.⁷

Hij zal ook voor inwoner van Neeritter brieven geschreven hebben.

geschreven in het jaar
ons Heeren 1778
den 20 dagh Februaris
Lambertus van der
Winckel Schrijver
voor de Raetoren
voor het Dorp
Neeritter

Van een molen blijkt niets. Zijn jongste zoon Theodoor (geb. 13-08-1796) gaat naar Roermond. Hij treedt in het voetspoor van zijn vader en wordt een zeer succesvol handelaar die op een bepaald ogenblik voor beperkte tijd een molen in Roermond bezit. Deze Theodoor is de stamvader van de fam. v.d. Winckel uit Roermond, beschreven in "oude Roermondse geslachten" van de hand van Ed. Delhougne.

B) Johannes v.d. Winckel (ged. 19-03-1703 te Kessenich) trouwt 10-06-1731 met Christina van Ratingen uit Neeritter, dochter van Theodoor van Ratingen en Lambrechts Maria; Christina was weduwe van Steyvers Johannes overleden 17-11-1730.

Hun huwelijk bleef kinderloos.

Op 23-07-1751 overlijdt "Stynke", zoals ze genoemd werd.

Johannes hertrouwt op 15-02-1752 met Margereta v.d. Sande (ged. te Heel 20-03-1726). Haar ouders Jacob v.d. Sande en Suzanna Janssen-Verbeek woonden toen in Wessem.

Zo omtrent 1755 moet Johannes benoemd zijn tot schepen van de heerlijkheid Neeritter.

Een aantal malen, in 1747 en 1752, was Johannes jaarburgemeester van Neeritter (dorp). In die kwaliteit zien we hem bij de militairen karren en paarden terughalen, loskopen.⁸ Behalve vernielingen, inkwartieringen en soms zeer brutoptreden brachten de vreemde troepen veel ongemak voor de Neeritterse bevolking.

Het gezin v.d. Winckel-v.d. Sande krijgt zes kinderen, drie jongens en drie meisjes. De tweede zoon sterft jong, bijna dertig jaar. Johannes overlijdt op 03-08-1773.

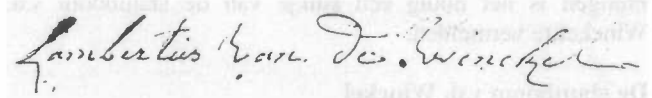
De oudste zoon Lambertus heeft ongetwijfeld de boerderij overgenomen. In 1778 staat in het schatboek genoteerd: "de erven van de Winckel 4 bunder 3 vrechten". Lambertus (ged. 5-12-1752 te Neeritter) huwt met Petronella Houben (ged. 15-9-1756) te Neeritter op 7-7-1776. Zij was een dochter van Mathias Houben en Johanna aan de grote Poort weduwe van Hendrik Coolen. Deze was net als Mathias Houben schepen van de heerlijkheid Neeritter. Petronella's oudste zus Hendrina (ged. 20-03-1754 te Neeritter) vanaf de komst van de Fransen in 1794 heet ze Henriette, huwt op 25-04-1780 te Neeritter met Mathias Claeren (ged. 09-07-1747 te Neeritter).

Deze Mathias zoon van een geslacht dat generatie op generatie schepenen leverden komen we tegen als handelaar in onroerend goed. Hij koopt samen met zekere Pellemans de molen van Ell van Jozef Jacobs. Elk voor de helft.⁹ Op het ogenblik dat Mathias overlijdt is Henriette de enige erfgenaam. Op haar beurt benoemt ze Petronella tot algemeen erfgenaam. Mathias overlijdt op 21 november 1811. Henriette overleeft hem ca. 3½ jaar (9 maart 1815). Vanaf die tijd is de halve windmolen van Ell in bezit van de weduwe Petronella v.d. Winckel-Houben en haar kinderen. Lambertus (Johannes zoon) heeft tot zijn dood (10-01-1814) de boerderij gedreven.

Samenvatting

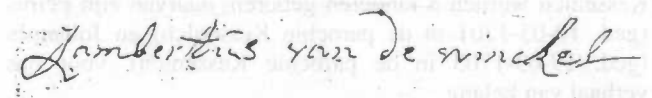
Lambertus v.d. Winckel (Petrus zoon) genoemd in het boek van dr. Mestrom als handelaar- klokkenmaker heeft op een aantal manieren zijn kost verdiend. Hij was vooral handelaar; in kruidenierswaren, maar ook in klokken en zoals op een dorp gebruikelijk in vele andere artikelen naar ik veronderstel. Als hij zich in de franse tijd cultivateur noemt, doet hij dat m.i. voorzichtigheidshalve. Ook zien we dat een zoon uit Lambertus huwelijk met Maria Elisabeth Linsen later een boerderij drijft. We zien Lambertus ook optreden als schrijver van het dorp. Eenmaal gewend aan zijn handschrift kunnen we hem eraan terug kennen.

Handtekening Lambertus v.d. Winckel (Petrus zoon).

Lambertus van der Winckel

Handtekening Lambertus v.d. Winckel (Johannes zoon).

Lambertus van der Winckel

Ook in het dorp was niet direct duidelijk wie bedoeld werd. De familie van Johannes werd aangeduid met "die van v.d. berg", naar de plaats waar recht gesproken werd door de schepenbank.

De verwarring is m.i. nog toegenomen toen Theodoor (zoon van Lambertus, Petrus zoon) in Roermond een meelmolen kocht. Ook Theodoor was meer een handelaar.

Waarschijnlijk hebben deze ontbrekende elementen bij G. Houben in zijn kwartierstaat door niet diep genoeg te spitten voor verwarring gezorgd.

N.B. De naam van de Winckel is na 1794 meer en meer geschreven met alleen een k dus van de Winkel.

Noten

- 1 Dr. Mestrom uurwerken en uurwerkmakers in Limburg 1367-1850; uitgegeven in Maastrandse monografieën No 60.

- 2 R.A.H. Notaris Eggelen No 192 van 06-12-1782.
3 Weerter Jaarboek 1989 pag. 33 t/m 50.
4 R.A.H. Notaris Eggelen No 107 dd. 22-03-1790.
5 Volkstelling 1796.
6 Appendix II bij het boek van dr. Mestrom: uurwerken en uurwerkmakers in Limburg 1367-1850.
7 Schatboek van de Maanlostraat 1769-1798 origineel bij de gemeente Hunsel.
8 R.A.L. Inventaris van het archief van de Schepenbank Neeritter No 50.
9 R.A.H. o.a. notaris van Rey fol. 483 akte 227.
10 Koster en molen in Ell, de kerk en de familie Koolen Heel 1996 door J.F. Coolen, bladz. 108.

Ook geraadpleegd:

- Kerkregister parochie Neeritter, Wessem, en Kessenich (B).
- Neeritter Neerbeek 26 mei 1997, uitgegeven in eigen beheer door A. Schreuders "Een bijdrage aan de geschiedenis van Neeritter".

HET 17^e EEUWSE NOTARIEEL ARCHIEF VAN DE STAD MAASTRICHT EN DE FAMILIE DOLMANS

Jan H. Hanssen

In het jaarboek 1997 van de Historische- en Heemkundige Studies in en rond het Geuldal verscheen van de hand van de heer Boersma een artikel over de familie Dolmans.¹⁾ In navolging van een aantal voorgangers trachtte hij in dit artikel de ergste onduidelijkheden in de genealogie Dolmans te ontwarren. Bovendien vulde hij het geheel aan met eigen vonden en verbeterde hij de bestaande genealogie. Dat dit artikel niet het laatste woord was m.b.t. de genealogie Dolmans bleek reeds door een korte snelle reactie in dit tijdschrift t.a.v. pastoor Wilhelmus Dolmans (1668-1746).²⁾ Ongetwijfeld zullen ook nog meer relevante data te vinden zijn in de kerkregisters van Maastricht en omliggende plaatsen. Met betrekking tot de genealogiebeoefening in de stad Maastricht in het algemeen zou ik zelfs willen, dat men beter eerst adequaat onderzoek in de notariële archieven en de gichtregisters van Maastricht kan doen en men in een later stadium pas de mankerende data via de kerkregisters tracht te achterhalen.

In het navolgende wordt getracht m.b.v. mijn aantekeningen uit het notariële archief van de stad Maastricht de genealogie Dolmans andermaal aan te vullen en op een aantal plaatsen zelfs ongewisheden, aanname's of onduidelijkheden te veranderen in zekerheden. Let wel: aan de hand van mijn aantekeningen! De originele akten heb ik niet meer geconsulteerd! Het is zeer goed mogelijk, zelfs aannemelijk, dat men in de originele akten meer zinvolle informatie zal vinden! Bovendien zijn niet van alle akten aantekeningen gemaakt! Alleen bepaalde specifieke zaken zoals testamenten, huwelijkse voorwaarden etcetera zijn genoteerd. Voor een volledige opsomming van de door mij genoteerde akten, zie mijn eerdere mededeling in dit tijdschrift! In ieder geval kan men aan de hand van mijn aantekeningen meestal snel concluderen welke de "huisnotaris" was van bepaalde leden van de familie Dolmans. Ook dient men zich steeds te realiseren, dat ik de achttiende eeuwse notariële archieven voor het grootste deel nog niet gezien heb! Ongetwijfeld herbergt dit niet doorgenomen deel nog diverse interessante akten betreffende de familie Dolmans. Mijn aanvullingen zijn ter onderscheiding van Boersma's artikel in cursief!

We volgen volgen Boersma's artikel in de genealogische volgorde, zoals hij die geeft. Jammer was in dit geval te moeten constateren, dat alweer de gebruikelijke nummering niet is gebruikt! We houden ze desondanks (onder protest) aan:

I

Pieter Dolmans, tr. met Elisabeth van Aust

Uit dit huwelijk "waarschijnlijk" twee zonen Matthias en Willem, en een dochter Elisabeth. Deze laatste Elisabeth huwde in 1620 met Philip Hardtvest.

Dit "waarschijnlijk" kan geschrapt worden. Gevonden werd een verwijzing naar een akte van huwelijkse voorwaarden dd. 1 augustus 1629 gesloten tussen Lenart Hamekers (de zoon van wijlen Andries H. en van Catharine Clercx, geassisteerd met zijn oom Jasper Clercx) met Catrijn Gielen (dochter van wijlen Niclaes G. en van Elysabeth Dolmans, hertrouwd met Philip Hardvoust, geassisteerd met haar grootvader Peter Dolmans en haar ooms Willem en Matthijs Dolmans!). Dochter Elisabeth Dolmans was dus tweemaal gehuwd! Haar grootvader Peter Dolmans en haar twee ooms Willem en Matthijs leefden in ieder geval nog op 1 augustus 1629.

A-II

Matthias Dolmans, † februari 1664; tr. "vermoedelijk" met Maria Suggens

"We moeten ons afvragen of er mogelijk een relatie is tussen Maria Suggens en Karel Suchen, luitenant-voogd van de hoofdbank Meerssen . . .".

Uit dit huwelijk Carolus * 1630, Barbara, † na 1668 en Petrus Christiaan (A-III)

Ook hier kan het "vermoedelijk" gevoeglijk geschrapt worden: Matthijs Dolmans van de Beck was inderdaad gehuwd met Maria Schuggens, zoals zij meestal in het notariële archief genoemd wordt. Echter Matthias' overlijdensjaar kan onmogelijk kloppen. Wellicht dat de inscriptie, waaraan deze kennis werd ontleend, niet geheel duidelijk meer te lezen was. Matthias moet vóór 28 oktober 1634 zijn overleden. Op die datum maakte immers Marie Schuggens weduwe van Matthijs Doelmans op den Beck eveneens een akte van huwelijkse voorwaarden op met een zekere Andries Mombors. Deze akte werd op 3 november 1634 weer herroepen, omdat het huwelijk geen doorgang had gevonden.⁴⁾ De reden hiervoor is niet duidelijk. Blijkens de voorwaarden waren er uit het huwelijk Dolmans-Schuchens kinderen geboren.

Een weduwe met kleine kinderen was tot voor kort uit economische noodzaak praktisch gedwongen om te hertrouwen. Maria Schuggens vond toch nog een nieuwe partner, maar geen geluk. Haar huwelijk met Anthonius Kicken was een ramp en een aaneenschakeling van incidenten. Vanaf 1649 leefden beiden gescheiden: Anthonius Kicken in Limmel en later te Scharn en Maria Schuchens in Wolder.⁵⁾ Met Kicken had ze wel nog een nazoon Kerst Kicken. Deze werd later advocaat te Maastricht.

Over de verhoudingen binnen de familie Schuggens zijn we goed ingelicht dankzij een viertal testamenten. Allereerst testeerde op 19 augustus 1651 Maria's zuster Barbara Schuchens. Zij was ongehuwd en wenste begraven te worden in de Catharinakerk in Maastricht. Zij legateerde aan haar dienstmaagd Anna Scholtysen een "vaars koe". Verder erfden nog diverse familieleden. Allereerst haar nicht "Anneken van Limborgh" (sic). Zij was de dochter van de scholtis van Limborgh (Limbricht!!) Stas Hamers. Anneken kreeg haar "swaerte dammaest cleydt". Verder erfden haar nichten Barbara & Lijsbeth Dolmans (!) en Barbara & Geertruydt Schuggens; haar neven Christiaan Pieter & Mattheus Dolmans en Conrardt Schuchens. Dan volgen haar broers Matthiewis & Charle Schuggens. De laatste woonde te Geulle. En tenslotte haar drie zusters Gudula, Alet & Marie Schuggens. Van de laatste werd uitdrukkelijk gezegd dat ze in tweede huwelijk was getrouwd met Anthonius Kicken en met hem een nakind had t.w. Kerst Kicken.⁶⁾

Zeven jaar later maakte moeder Marie Schuchen (Schucken) haar testament op 30 oktober 1658. Zij noemde zich weduwe van Matthijs Dolmans en van N. (sic) Kicken. Kennelijk schonk ze aan de voornaam van haar laatste man niet al te veel belang. Erfgenamen waren haar vier kinderen: Christiaan Peter, Barbara & Elisabeth Dolmans en Christiaan Kicken. Op dezelfde dag testeerde ook haar zuster Odilia Schuchen. Zij was ongehuwd. Zij had voordien geërfd van haar zwager Stas Hamers, scholtis van Limbricht, (kennelijk was zijn eerder genoemde dochter zonder nakomelingen overleden) en van haar broer Mattheus Schuchens. Odilia's erfgenamen waren haar zusters Marie Schuchens (weduwe van Matthijs Dolmans en van Anthonius Kicken, en haar kinderen Christiaan Peter, Barbara & Elisabeth Dolmans en Christiaan Kicken) en Alet Schuchens en haar niet met name genoemde kinderen. Ook erfgenamen waren Frambach Schuchen en zijn kinderen Conrardt, Barbara en Gertruydt Schuchens.⁷⁾

Weer een paar jaar later, op 14 maart 1661, maakte een derde ongetrouwde zuster haar testament: Godia Schuchens. Zij wenst eveneens begraven te worden in de Catharinakerk. Zij gaf op geërfd te hebben van haar broer Carle Schuggens. Kennelijk was zwager Stas Hamers toch niet zonder nakomelingen geweest. Als Godia's erfgenamen komen nl. voor: haar zuster Alet Schuchens, getrouwd met Eustachius Haemers, en hun zoon Mattheuwis Haemers. Eerder genoemde Frambach Schuchens blijkt een broer te zijn van Godia, maar hij was in 1661 reeds overleden. Erfgenamen waren immers zijn kinderen Conrard, Barbara en Gertruydt Schuchens. Tenslotte was eveneens haar zuster Maria de weduwe van Matthijs Dolmans (waarmee de kinderen Christiaan Peter, Barbara en Elisabeth Dolmans) en van Anthonius Kicken (waarmee Christiaan Kicken) erfgenamen.⁸⁾ Maria Schuchens was dus niet kort na het maken van haar testament in 1658 gestorven. Dit bleek eens te meer uit het feit dat ze op 17 november 1670 andermaal testeerde. Opvallend was daarbij dat toen alleen melding werd gemaakt van haar eerste man en de meermaals genoemde

kinderen uit dit eerste huwelijk. Zij waren haar erfgenamen.⁹⁾

Uit het huwelijk Dolmans-Schuchens sproten inderdaad minstens drie kinderen, maar of genoemde "Carolus" hiervan deel uit maakte is niet zeker. In ieder geval komt hij in de notariële archieven niet voor. Mogelijk is hij jong overleden. Toegevoegd kan bovendien een dochter Elisabeth Dolmans worden. Ondanks het feit dat er in de bovenvermelde vier testamenten maar drie kinderen met name genoemd worden gesproken uit het echtpaar Dolmans-Schuchens is er nog een vierde kind geweest. Dit was de voor Boersma "verwarrende" Matthijs Dolmans, die in 1657 te Sint Pieter stierf en gehuwd was met Maria van Aust. Uit voornoemde testamenten bleek ook dat hij in 1651 nog voorkwam als neef van [tante] Barbara Schuchens, zonder dat overigens gezegd werd wie zijn ouders waren. Deze "verwarrende" Matthijs Dolmans zal zonder kinderen na te laten zijn overleden! Matthijs maakte als Mattheus Dolmans op 28 november 1656 ook een akte van huwelijkse voorwaarden op met Marie van Aust. Van Mattheus werd daarbij uitdrukkelijk vermeld dat hij een zoon was van wijlen Matthijs Dolmans en van Marie Schuchens. Hij werd toen geassisteerd door zijn oom Willem Dolmans en zijn broer Peter Dolmans. Marie van Aust werd ter zijde gestaan door haar vader Peter van Aust en diens zwager Theodore Aelbrechts.¹⁰⁾ Mattheus Dolmans is de huwelijkse staat kennelijk slecht bevallen: amper drie maanden later was hij dood! Iets minder dan twee jaar later hertrouwde ook nu weer de nagelaten weduwe. Marie van Aust, weduwe van Mattheus Dolmans (van kinderen werd geen melding gemaakt), maakte op 30 januari 1659 andermaal een akte van huwelijkse voorwaarden op. Zij werd daarbij door dezelfde terzijde gestaan. Haar nieuwe partner werd de jongeman Dionys Haenen. Hij werd geassisteerd door zijn moeder Marie Nijst, weduwe van Mr. Hendrick Haenen, zijn moederlijke oom Engel Nijst en verder door Jan Haenen en Thomas Nijst.¹¹⁾

De voornoemde zusters Elisabeth en Barbara Dolmans bleken eveneens getrouwd te zijn. Elisabeth Dolmans kocht op 25 maart 1677, samen met haar echtgenoot Gerart Godaart van de familie van haar moeder voor 1200 gulden het huis c.a. genaamd "den Steenen Thooren" gelegen te Maastricht op de Markt. Verkopers waren Dyrck van Geleen, getrouwd met Gertruydt Schuchens, mede namens zijn zwager Gerart Nijesen, weduwnaar van Barbara Schuchens, Matthias Hamers, de zoon van wijlen Alet Schuchens, en Petrus van Cauwenberch, als gevolmachtigde van Rutgerus Daniels, gerichtsschrijver te Düsseldorf, weduwnaar van Anna Hamers, dochter van voornoemde Alet Schuchens zaliger, ieder voor een vierde deel.¹²⁾ Over het gezin Goddard-Dolmans weten we meer door een tweetal testamenten van Vincent Favoré. Hij bleek in dit gezin te zijn opgevoed. Hij testeerde voor de eerste maal op 11 juli 1696 en wenste begraven te worden in de Predikherenkerk. Hij bedacht zijn tante (waarschijnlijk liep de familierelatie via de Goddard's) Elisabeth Dolmans, weduwe van Gerard Goddard, en haar kinderen Catharina, Paulus en Maria Anna Goddard. De laatstgenoemde was op dat moment eveneens reeds weduwe en wel van Lenard Smeets. Verdere erfgenamen waren zijn oom Jon Ponzaert te Luik en zijn broer Joannes Favoret. Het testament vulde Vincent Favoré op 14 september 1697 nog aan met een codicil, alvorens hij op 31 juli 1699 een nieuw testament maakte. In dit laatste testament werden dezelfde personen bedacht.¹³⁾ Voor het

laatst vernemen we iets van Elisabeth Dolmans op 16 maart 1700, wanneer ook zij testeerde. Uit haar testament vernemen wij dat wijlen haar man Gerardt Goddart dd. 10 oktober 1683 had getesteerd ten overstaan van notaris J. Aussems te Maastricht. Jammer genoeg is dit testament niet bewaard gebleven. Erfgenamen van Elisabeth waren haar reeds eerder genoemde drie kinderen Catharina, Paulus en Maria Anna Goddart.¹⁴⁾ Laatstgenoemde had uit haar huwelijk met Lenaert Smeets één kind. Paulus Goddart bleek burger van Maastricht te zijn en schepen van Sint Pieter. Ook hij testeerde en wel op 21 maart 1728. Hij wenste bij zijn ouders begraven te worden in de Predikherenkerk. Hij was ongetrouwd. Hij vermaakte zijn nalatenschap aan de twee kinderen van zijn neef en nicht Arnold van Geleen, getrouwd met Elisabet Smeets. Laatstgenoemde was zonder twijfel het enige kind van zijn zuster Maria Anna Goddart, die kennelijk op dat moment ook reeds dood was. Voogd van deze twee minderjarige kinderen bleek de pastoor van Bunde de E.H. Wilhelmus Dolmans te zijn.¹⁵⁾

Barbara Dolmans, zuster van voornoemde Elisabeth Dolmans, was eveneens gehuwd en wel met Servaas Grouwels. Ook zij kochten een huis van de familie Schuchens. Dit gebeurde op 17 november 1677. Voor 2000 gulden verwierf het echtpaar Grouwels-Dolmans het huis genaamd "Sterckenburgh" gelegen te Itteren. Verkopers waren Mattheus Hammer, zoon van wijlen Alet Schickens (sic), en Dirck van Geleen, getrouwd met Gertruyt Schuchens, mede namens zijn zwager Gerart Niesen, getrouwd met Barbara Schuchens.¹⁶⁾ Ook in 1702 vernemen wij voor het laatst iets van Barbara Dolmans. Zij maakte op 21 december van dat jaar een codicil. Zij bleek toen reeds weduwe te zijn en zoons en dochters te hebben, waarvan alleen de ongetrouwde zoon Hendrick Grouwels met naam genoemd werd.¹⁷⁾

A-III

Petrus Christiaan Dolmans, pachter van de hof Bethlehem 1651; tr. Beek juli 1653 met Johanna Banens; dochter van Peter Banens en van Maria Kerckhoffs.

Uit dit huwelijk 7 kinderen: Matthias * 1654, Petrus * 1655, Matthias * 1659, Tossanus * 1665, Petronella * 1667, Wilhelmus * 1668 en Jacobus * 1670.

Kort na hun huwelijk kochten Christiaan Pieter Dolmans en zijn echtgenote Joanna Bannits op 18 november 1652 diverse percelen akkerland gelegen te Itteren in het Klein Veldje naast Sterckenburgh, een boomgaard in de Langweyde en grasland gelegen in de Hout Bempden achter de Breyweyde. Verkopers waren hun oom en tante Stas Hamers, scholtis van Limbricht, en zijn echtgenote Alidith Suchgens (sic).¹⁸⁾

Over het gezin Dolmans-Banens vonden we niet zo heel gegevens in onze aantekeningen. Alleen in een testament, aangevuld met diverse codicillen, vonden we in de periode 1714-1716, gegevens over hun drie zonen Peter, Tossain en Mattheuwis. Zeker is dit niet honderd procent, maar uit de context kan men toch concluderen dat het om drie zonen van genoemd echtpaar gaat. Het betreft het testament van 4 augustus 1714 van een ver familielid t.w. Elisabeth Lenssens, de weduwe van Ivo Groteclaes. Zij was burgeres van Maastricht. Haar kinderen waren of overleden of ingetreden in een klooster. In ieder geval was een dochter penitente en een zoon predikheer. Een andere zoon Joannes Tossanus (wellicht de naamgever van Tossain Dolmans!)

was weliswaar getrouwd geweest, maar had kennelijk geen nakomelingen gehad, aangezien zijn moeder van hem had geërfd. Elisabet Lenssens bedacht in haar testament en haar codicillen, het laatst gevondene dateert van 17 april 1717 (maar misschien zijn er meer geweest) een groot aantal familieleden. Allereerst haar zuster Christina Lenssen, vervolgens Laurens Ribbecour en zijn kinderen, haar petekinderen Henrick Weerts en de zoon van Peter Hermens, haar nichten Jenneton Gelen, getrouwd met Jan Veugen, Christina Hardevoust, getrouwd met Gilis Ruth, [haar zuster] Elisabeth Hardevoust, Lucia van Aust (en haar vier kinderen), Nicoll Monnar (en haar broer Hendrick Monnaer en diens kinderen), de juffrouwen Saris en juffrouw Fontaine. Tenslotte werden nog haar neven bedacht: Peter Dolmans, wonende te Limmel op het goed van de Landcommandeur, en diens broer Tossain Dolmans, Theuwis Dolmans te Wyck "in de Beer" en oud-schepen Fossieroul. Uit de codicillen bleken later nog een aantal aanvullende familieconnecties: nicht Lucia van Aust was in 1725 weduwe van Bartel Dideren en had met hem kinderen. Ook had deze Lucia nog een zuster Maria van Aust. Neef Fossieroul had een zoon. In een codicil van 1716 werd nog eens extra gezegd dat voornoemde Peter Dolmans op Huis Limmel woonde.¹⁹⁾

De heer Kilsdonk vermeldde in zijn ingezonden brief dat het zesde kind van het echtpaar Dolmans-Banens niet "mogelijk", maar zeker pastoor van Bunde was. Ook hun zevende kind bleek priester te zijn geworden! De E.H. Jacobus Dolmans testeerde op 31 mei 1698. Hij benoemde tot erfgenamen zijn moeder Johanna Dolmans (sic) en zijn broers en zusters en hun kinderen. Aan zijn broer E.H. Guilielmus Dolmans, pastoor te Bunde, legateerde hij zijn met titel genoteerde boeken.²⁰⁾ De reden voor het opmaken van zijn testament was zijn intrede bij de Duitse Orde van Alden Biesen op 2 juli 1698. Hij was tot 1721 ontvanger van de kerk van Nieuwen Biesen te Maastricht. In de periode 1721-1729 was hij pastoor te Ordingen. Daarna keerde hij terug naar Maastricht alwaar hij op 8 juni 1735 overleed.²¹⁾

B-II

Willem Dolmans, koopt 1640 landgoed Jerusalem, † 1661; tr. (1) met Maria Swelsen; tr. (2) Emal 1622 Anna de Sauveur * Emal 1596; dochter van Gerard le Sauveur en van Anne Jamar.

Uit het eerste huwelijk een dochter Maria; tr. circa 1644 met Melchior de Sauveur * Emal 1612 † Meerssen 1656, een jongere broer van haar stiefmoeder.

Uit het tweede huwelijk 6 kinderen: Pieter (B-III), Gerard, Elisabeth, Helena, Maria † 1692, en Anna * 1637.

Aan de door Boersma genoemde kinderen van voordochter Maria Dolmans, getrouwd met Melchior de Sauveur kan nog een vierde toegevoegd worden: E.H. Gerardus Sauveur. Hij testeerde op 19 oktober 1661 vóór zijn professie als priester van de Duitse Orde van de Balie Biessen. In dit testament werd, behalve de namen van zijn ouders, melding gemaakt van broers (!) en zusters.²²⁾ Gerardus werd op 11 november 1636 te Ulestraten geboren. Hij deed zijn professie bij de Nieuwe Biesen op 25 oktober 1661. Kort daarna werd hij onderpastoor te Beek en ontving hij tevens het beneficie van O.L.V. en van de vroegmis aldaar. In de periode 1668-1676 was hij ontvanger van de commanderij Bernissem. Vanaf 1676 tot aan zijn dood op 23 oktober 1693 was hij pastoor van Overrepen. Tevens bezat hij in de St. Andreaskerk te Luik het beneficie van de H. Maria, H. Petrus en Sint Andreas in de periode 1677-1693.²³⁾

Het echtpaar Dolmans-Sauveur testeerde op 16 mei 1661. Kennelijk was Willem ziek. Hij overleed twee maanden later. Erfgenamen waren hun kinderen. Met name werden genoemd de twee religieuzen op het Begijnhof te Tongeren Elisabeth en Heilken Dolmans, en Peter Dolmans en zijn echtgenote Ida Smeets. In dit testament werd tevens melding gemaakt van het feit dat deze Peter en Ida een akte van huwelijkse voorwaarden hadden opgericht op 8 juli 1649. Zodat we thans ook beter zijn ingelicht over het begin van hun echtelijke staat.²⁴⁾

Elisabeth en Helena blijken dus inderdaad begijn te zijn geworden en niet gehuwd te zijn. Eerder zagen we reeds dat niet deze Elisabeth Dolmans gehuwd was met Gerard Goddard, maar Elisabeth Dolmans ex matre Suchgens!

Een andere dochter, Marie Dolmans, geassisteerd met haar vader Willem Dolmans en neef Tossain Lenssen (de familie Lenssen kwamen we reeds eerder tegen!) maakte op 7 januari 1641 huwelijkse voorwaarden op, samen met Franck Rosmer, die ter zijde werd gestaan door zijn vader Marten Rosmer van Emal, zijn oom Jamsin Jamar en zijn neef Melot Christian. Van Marie werd uitdrukkelijk gezegd dat ze nog broers en zusters had.²⁵⁾

Zoon Gerard Dolmans, de kanunnik te Düsseldorf, maakte op 8 augustus 1693 een mutueel testament met zijn zuster Elisabeth Dolmans, begijntje te Tongeren. Genoemd werden in het testament nog hun broer Peter Dolmans (met kinderen) en hun zusters Marie & Anneken Dolmans (beiden met kinderen) en Helena Dolmans, eveneens begijntje te Tongeren. Dit testament werd op 13 augustus 1693 weer herroepen.²⁶⁾

B-III

Pieter Dolmans, wonende kasteel Jerusalem, † 1672/3; tr. met Ida Smeets; dochter van Pieter Leonard Smeets.

Uit dit huwelijk: Willem, Gerard, Jacobus, Maria, Anna, Elisabeth * 1664, Catharina * 1669, Johannes * 1673 en Matthias * 1673.

Boersma achtte ook mogelijk dat een Peter Dolmans, die in 1673 ex matre Joanna Knubben te Borgharen een dochter laat dopen, eveneens in dit gezin thuis hoort.

Waarschijnlijker acht ik echter dat deze laatste Petrus identiek is met Petrus Dolmans de echtgenote van Cornelia Knubben. Volgens mij heeft de pastoor aldaar zich vergist in de voornaam van de moeder van de dopeling!

Pieter Dolmans had voor zijn huwelijk reeds een kind verwekt bij de dienstmeid van zijn vader. Op 28 februari 1648 verklaard Marie Renard, dat ze als dienstmeid te Limmel heeft gewoond bij Willem Dolmans en dat ze door diens zoon Peter Dolmans was verleid. Ongeveer 10 dagen eerder had ze een jonge zoon gebaar. Marie Renard werd bij deze verklaring terzijde gestaan door haar neef Jan Aloff, soldaat onder kapitein Hugen.²⁷⁾

Peter Dolmans is op 13 juni 1652 aanwezig bij het sluiten van de huwelijkse voorwaarden van Lenart Smeetz, geassisteerd door zijn vader Peter Smeetz van Opkan en diens schoonzonen Lambrecht Thijs en Peter Dolmans, zijn zwager Lenardt Neven en zijn neef Daem Swinnen, met Helena Jamar, dochter van wijlen Matthijs Jamar, geassisteerd met haar moeder Catharina Jamar, haar zoons E.H. Matthijs Jamar, pastoor van Wonck, en Johan Jamar.²⁸⁾ De goederen van het echtpaar Dolmans-Smeets werden op 8 juni 1690 gedeeld door hun kinderen: Aerdt Louvrix, weduwnaar van Anna Dolmans, Willem Dolmans, burger van Maastricht, Marie Dolmans, begijn te Tongeren, E.H.

Gerardus Dolmans, pastoor te Swalmen, Jacobus Dolmans, wereldlijk priester, en Elisabeth Dolmans, minderjarige jongedochter.²⁹⁾

Dochter Anna Dolmans, geassisteerd met vader Peter Dolmans en [neef] Thossain Lenssens, maakte op 23 mei 1671 huwelijkse voorwaarden met Ardt Louverix, die op zijn beurt bijgestaan werd door zijn vader Anthonius Louverix en (diens)? zwagers Damiaen en Leonard Bettonville alias Swennen.³⁰⁾ Uit dit huwelijk werd nog een dochter Maria Louvrix geboren. Zij testeerde op 31 juli 1691, als novice in het Penitenten klooster van Maastricht. Erfgenaam was haar vader Arnold Louvrix, weduwnaar van Anna Dolmans.³¹⁾

Zoon Willem Dolmans huwde eveneens en maakte tweemaal huwelijkse voorwaarden op, maar wel met een en dezelfde vrouw: Catharina Meijs. De eerste maal op 21 mei 1680 en de tweede keer op 20 mei 1681. In beide gevallen werd Willem, inwoner van Limmel, terzijde gestaan door zijn broer (!) Peter Dolmans en zijn neef Lenaert Bettonville. Mogelijk dat dit "broer" een verschrijving is voor "vader"! Catharina Meijs sloot de akte in bijzijn van haar vader Frans Meijs, burger en koopman te Maastricht, en diens zuster Margriet Meijs, weduwe van Michael in 't Broeck alias Sampson.³²⁾

De tweede zoon Gerardus Dolmans werd pastoor van Swalmen en Asselt in Midden-Limburg in de periode 1685-1717. Hij stierf in laatstgenoemd haar aan een besmettelijke ziekte en had tijdens zijn leven te Swalmen een donderdagse mis gesticht.³³⁾ Hij leende in 1685 geld met als onderpand zijn kinsdeel in een huis gelegen te Wyck. Bij deze geldopname werd ook zijn broer Willem Dolmans, burger en koopman te Maastricht, getrouwd met Catharina Meijs, genoemd. In een akte uit 1694 komt hij andermaal voor als pastoor van Swalmen samen met zijn broers de E.H. Jacobus Dolmans en Jan Dolmans, getrouwd met Sophia Dortans.³⁴⁾ Van Gerard Dolmans is een testament bekend uit 1705.³⁵⁾ Voornoemde Gerard heeft kennelijk zijn broer Jacob op sleptouw genomen. Jacob wordt in 1696 genoemd als vicaris te Asselt, alvorens hij in later jaren pastoor werd van het nabijgelegen Elmpt.³⁶⁾

Dochter Marie werd, zoals meer meisjes Dolmans, begijn op het Begijnhof te Tongeren. Door haar testament gemaakt op ongeveer 84-jarige leeftijd op 31 augustus 1739, worden we in belangrijke mate ingelicht over de verhoudingen binnen de familie. Zij wenste begraven te worden in de Begijnhofkerk in het graf van wijlen haar tante Elizabeth Dolmans. Zij had voordien reeds geërfd van haar broer de eerwaarde pater Mattheus Dolmans. Habets zal dus inderdaad gelijk hebben gehad in zijn veronderstelling dat dit de vermaarde dominicaan en prediker was. Als haar erfgenamen komen voor: haar nicht Ida Dolmans, weduwe van Willem Frambach, en de 5 kinderen van Ida's broer wijlen Joannes Dolmans, getrouwd met Lucia Maenen; haar zwager Petrus Delhongne, burger en koopman te Maastricht, weduwnaar van Catharina Dolmans; haar "kleyn-neve" (bedoeld zal zijn achterneef) Joannes Dolmans, "in zijn proeffjaer" in de abdij van Kloosterrade; Lucia Maenen; haar twee petekinderen, zijnde de dochtertjes van haar neven Theodorus en Leonardus Dolmans; de kinderen van haar broer Willem Dolmans en van haar zusters Anna en Elisabeth Dolmans, alle drie overleden. Als executeur-testamentair benoemde zij haar nicht Ida Stevens, begijn op voornoemd Begijnhof en haar neef E.H. Petrus Christianus Dolmans, directeur van R.C. Weeshuis te Maastricht.³⁷⁾ Van voornoemde weduwe Frambachs zijn eveneens de huwelijkse voorwaarden bekend. Deze werden opgesteld op 11 juli

1720. Joanna Dolmans werd daarbij geholpen door haar vader Peter Dolmans. Haar nieuwbakken echtgenoot Willem Frambachs had eveneens zijn vader meegenomen t.w. Peter Frambachs uit Breust, weduwnaar van Joanna Petermans, wonende te Breust, en zijn broer E.H. Leonardus Frambach, pastoor te Heer, (de pastoor had een inwonende zuster Beatrix Frambach).³⁸⁾

Dochter Elisabeth Dolmans huwde met Mattheus Dolmans (volgens Boersma haar achterneef), burger en brouwer te Maastricht. Deze laatste testeerde op 15 januari 1711. Hij was toen voor de tweede keer getrouwd met Maria Fremme. Met haar had hij op dat moment vier nakinderen. Uit zijn eerste huwelijk was op dat moment alleen nog de voorzoon Peter Dolmans in leven. In zijn testament noemde Mattheus Dolmans ook nog zijn "broer" Mattheus Dolmans de predikheer.³⁹⁾ Zonder twijfel bedoelde hij hier zijn **schoonbroer Mattheus Dolmans!**

Laatstgenoemde Mattheus Dolmans, zoon van Peter Dolmans en wijlen Ida Smeets, testeerde bij zijn intrede in het Predikherenklooster te Maastricht op 21 juli 1693. Genoemd werden daarbij zijn broers Willem Dolmans, burger en koopman te Maastricht, en Jan Dolmans, en zijn zuster Elisabeth Dolmans, wonende te Limmel (sic).⁴⁰⁾

Meer over de nakomelingen uit het gezin Dolmans-Smeets te vinden in een akte uit 1714. In deze akte werden genoemd: Marie Dolmans, religieuze op het Begijnhof te Tongeren, R.D. Gerard Dolmans, pastoor te Swalmen, R.D. Jacq Dolmans, pastoor te Elmpt, Jean Dolmans, Jean Henry D'Eloij, doctor in medicijnen, getrouwd met Mechtilde Elisabet Dolmans, François Guilliam Dolmans en Ida Catharina Dolmans, namens wijlen hun vader Guillaume Dolmans, Pierre Dolhogne, getrouwd met Catharine Dolmans, Matthias Dolmans, namens zijn echtgenote Elisabet Dolmans, Ida Loverix dochter van wijlen Aert Loverix en van Anna Dolmans.⁴¹⁾

B-IV

Johannes Dolmans, bewoner kasteel Jerusalem, †ald. 14 augustus 1735; tr. Maastricht 1 juli 1693 met Sophia Dortants, † 8 oktober 1721; dochter van Joannes Dortants en Philippina Knibben.

Uit dit huwelijk 11 kinderen: Ida * 1694, Johannes * 1695, Petrus * 1697, Petrus Christiaan * 1698/9, Philippina * 1700, Marianne * 1702, Jacobus * 1703, Philippina * 1705, Willem * 1707, Theodoor * 1711 en Leonardus * 1713.

Voorvoemde Joannes Dortants en zijn echtgenote Philippina Knubbens testeerden op 22 september 1722. Erfgenamen waren de kinderen van hun onlangs overleden dochter Sophia Dortants en hun jongste dochter Maria Anna Dorthants.⁴²⁾

Dochter Philippina Dolmans kwamen we toevallig nog tegen in een paar 18e eeuwse akten. Op de eerste plaats een akte gedateerd 17 maart 1741, waarbij François Rosmer, inwoner van Emal, mede als gevolmachtigde van zijn zusters en broers m.n. Elisabeth Rosmer, Anna Catharina Rosmer, beiden begijntjes te Tongeren, Jacobus Rosmer, meerderjarige j.m. te Emal, Ogerus Rosmer, pastoor en deken te Roggel, akkerland gelegen te Limmel op den Camp naast de nieuwbouw van de koper verkopen aan Petrus Banens, inwoner van Breberen in het Land van Gulik, getrouwd met Philippina Dolmans, alhier door zijn broer Franciscus Banens vertegenwoordigd.⁴³⁾ Zonder twijfel gaat het hier bij de familie Rosmer om afstammelingen van het eerder

genoemde echtpaar Rosmer-Dolmans! Veertien jaar later leende op 10 maart 1755 Gerardt Sassen, getrouwd met Sibilla Haemers, wonende te Neerbeek in het graafschap Geleen, (na afstand van het vruchtgebruik gedaan door zijn moeder Zibilla Selis, weduwe van Nicolaes Sassen, waarvan GS enig nagelaten kind is) dd. 11e jl., 1000 gulden brabantse Maastrichter koers tegen 4½ % van Petrus Hendricus Banens, weduwnaar van Philipina Dolmans, wonende te Neerbeek onder het graafschap Geleen.⁴⁴⁾

Nog niet aan te sluiten akten

Tenslotte volgen nog een 25-tal gevonden verwijzingen, die (nog) niet ingepast konden worden in de genealogie Dolmans. Een aantal van de hierna volgende akten horen er echter zonder twijfel in thuis! Gedegen onderzoek in de rechterlijke archieven van Maastricht e.o. zal hieromtrent meer duidelijkheid moeten verschaffen!

In chronologische volgorde luidden zij als volgt:

11 april 1556

Huwelijkse voorwaarden tussen Goessuin Sprewart (zoon van Reiner Sprewart en van Marie van Buel) met Cecilia van den Hoeven (dochter van Lambrecht van den Hoeven de jonge en van Margriet N.)

Getuigen: Johan van Merssen, jonker Henrick van Eijnatten, heer van Gerdingen, Servaes van Buel, Claes Rulant, Jacob van Buel, Frans Doelmans, Johan van Buel, Coenraet in de Haghe en Niclaes van Lemborch. (GAM, NA 1083)

13 mei 1572

Huwelijkse voorwaarden van Johan van Tudder met Elisabeth Meijs alias *Doelmans*. (GAM, NA 1085)

22 april 1611

Testament van de 40-jarige Lucia Bassdouwe, getrouwd met Frans Doelmans. Zijn wenst begraven te worden in de Sint Nicolaaskerk te Maastricht. (GAM, NA 1104)

21 augustus 1618

Testament van Johan Lijmpens, koorgezel en suppoost van de St. Servaaskerk te Maastricht, weduwnaar van Lijsbeth Pesters. Hij wenste begraven te worden op het St. Johanskerkhof in het graf van zijn vrouw gelegen tegenover het crucifix. Erfgenamen waren zijn kinderen Anna, Itten, Peter, Nijs en suster Marie, religieuze in de Beijaert. Ook genoemd werd zijn schoonzoon Frans *Doelmans*. (GAM, NA 1148)

20 april 1619

Testament van Willem Doelmans († 20 april 1619), getrouwd met N.N. Hij heeft vier dochters: Catrijn (heeft zelf twee kindertjes), jongedochter Biellien, Mayken en Lijsbeth. (GAM, NA 1148)

4 juni 1624

Testament van Anna *Doelmans* († 16 december 1624). Zij is meer dan 60 jaar oud. Ze wenste begraven te worden op het St. Janskerkhof in het graf van haar ouders en op de twee stenen waaronder haar ouders liggen moet hun [familie]wapen gehouden worden. Erfgenamen: haar zusters Helena en Catharina (de laatste is religieuze) en haar broer Peter *Doelmans*, getrouwd met Anna. Hij krijgt o.a. haar zilvere messen met haar naam in gegraveerd! Peter voorvoemd had zeven kinderen: oudste dochter Jehenne, Anna Charlot, Albert, Philips, Lyneken, jongste dochter Jenneken Corneli en Jan Louwijs *Doelmans*. (GAM, NA 1149)

25 juni 1625

Testament van Nijst *Doelmans*. Hij heeft drie dochters: Dille, Maria en Anna. Als executeur-testamentair benoemde hij zijn zwager Willem van den Hoeven, scholtis te Gulpen. (GAM, NA 1179)

14 december 1628

Testament van Heylwich *Doelmans*. Zij wenst begraven te worden in de St. Janskerk in het graf van haar moeder zaliger. Erfgenamen waren de kinderen van wijlen haar broer Peter *Doelmans* verwekt met zijn echtgenote Anna Malanoi: oudste dochter Jehenne, Charlot, Helena, Albert, Philips en jongste kind Jehenne Cornel. (GAM, NA 1150)

10 september 1633

Testament van Helena *Dolmans*. Erfgenaam haar zoon Jan Gelen. (GAM, NA 1181)

24 mei 1641

Testament van Geetryt Limpens, weduwe van Frans *Doelmans* (haar eerste man!). Erfgenamen zijn haar twee zusters en een broer en hun kinderen. (GAM, NA 1202)

2 mei 1656

De ouderlingen van het Bakkerambacht van Maastricht verklaren gezien en gelezen te hebben in het huis "de Dry Coninghen" op de achterste kamer vijf glasvensters, waarop geschreven stond als volgt: "Gyel Peerboom ende Jan Peerboom, Jan *Dolmans* ende Ghijs Veelen 1541, Caes Smeets van Valle Goert van, Comens Ja: van Bruest 1541, Peter van Born erfambachtman 1541". (GAM, NA 1293)

31 december 1665

Peter *Dolman* natuurlijke zoon van Peter *Dolman* en van Meth Heijns. (GAM, NA 1247)

31 december 1666

Huwelijkse voorwaarden tussen Rolandt *Doelman* (geassisteerd met Joannes Bussij) en Catharina Fremonts (geassisteerd met haar vader Jan Fremonts en haar zwager Joannes Boomhouwer). (GAM, NA 1328)

6 juni 1689

Huwelijkse voorwaarden tussen Bartholomeus Esser en Catharina Fremont, (dochter van Gertruyt Salms), weduwe van Dirrick Strangen. Catharina Fremont heeft twee voorkinderen: Gertruyt *Dolmans* (ex Roloff *Dolmans*), getrouwd met Willem Nijs, landmeter der stad Maastricht, en Joannes Strangen. Catharina Fremont zal erven van haar zuster Gertruydt Fremont, getrouwd met Joan Biecken, burger en koopman te Luik. (GAM, NA 1403)

18 juli 1692

Het onecht kind van Jenne Govij wordt onderhouden door Peter *Dolmans*. (GAM, NA 1607)

3 maart 1695

Testament van Henderick Duijckers, wonende te Meerssen, in tweede huwelijk met Helena Corstjens. Genoemd worden: zijn voorkinderen Anna Duijckers, Catharina Duijckers en wijlen Jenneken Duijckers (zij heeft een weeskind nagelaten); zijn zonen Jan en Andries Duijckers; zijn zwagers Pieter *Dolmans* en Jan Sicken; en zijn neef Henderick Sicken. (GAM, NA 1501)

20 oktober 1696

Zegel met het wapen van J. Edmundus Dolmans, kanunnik van Sint Pieter te Kortessem op een akte van de derde oktober daaraan voorafgaande. Hij wapen de belangrijkste elementen uit het bekende Dolmans-wapen. Het was gevierendeeld: in de kwartieren 1. en 3. drie leeuwen; 2. en 4. drie (!) hamers. (GAM, NA 1545)

11 juli 1697

Testament van de E.H. Michael Dieteren, pastoor te Schinnen. Hij wenst begraven te worden in de kerk van Schinnen op het koor in het graf van pastoor Arnoldus Geelen tussen de graven van de E.H. Stephanus Canisius, deken, en van de E.H. Johannes Canisius, pastoor te Schinnen. Erfgenamen zijn zijn broers Willem Dieteren (hieruit zijn petekind Machiel Dieteren en Jan Dieteren, student, die alle boeken krijgt), wijlen Jan Dieteren (heeft dochters Elisabeth en Marie Josine Dieteren), jongeman Paes Dieteren, Hendrik Dieteren, Herman Dieteren (wordt zelf onterfd!, hij heeft vier kinderen: Claes, Elisabeth, Marie en Jan Dieteren) en zijn zuster Elisabeth Dieteren (ook zelf onterfd; zij heeft twee kinderen Elisabeth en Catharina *Dolmans*). (GAM, NA 1406)

19 november 1702

Testament van de jongeman Willem Bloemen, inwoner van Limmel. Erfgenamen zijn zijn halfbroer Gerit Bloemen (hij heeft kinderen: Maria Bloemen, getrouwd met Matthis Colleij, Willem Bloemen en Hubert Bloemen. Ook bedacht werd zijn baas: Joannes *Dolmans*. (GAM, NA 1564)

23 oktober 1705

Testament van de jongedochter Catharina Bunnan, dienstmeid bij de weduwe *Dolmans*. Erfgenamen zijn haar zusters Marie Bunnan, getrouwd met Albert Boots (hieruit kinderen o.a. Catharina Boots) en Elisabeth Bunnan. (GAM, NA 1504)

24 juni 1709

Testament van Henrick Sijckens, zoon van Maria Korstjens en van Keerst Sijckens. Hij heeft halfzusters: Catrine, Lisbeth en Anna *Dolmans*. (GAM, NA 1651)

25 januari 1714

Albertina Brant, getrouwd met Johan Christiaan van Eijl, gewezen kapitein in het regiment van overste Sternefelts, Johan Hendrick Schroder, zangmeester, en Johan Manns, tegenwoordig wonende te Venlo, geven volmacht aan hun moeder Anna *Dolmans*, weduwe Brant. (GAM, NA 1782)

24 februari 1728

Testament van de meerderjarige jongedochter Anna Maria van Haren. Erfgenamen haar broers pater Bartholomeus van Haeren, kruisbroeder te Maastricht, en frater Joannes Josephus van Haren, noviet in het kruisherenklooster St. Agatha, haar zuster Anna Gertruidis van Haren (is minderjarig) en de drie kinderen van wijlen haar zuster Catharina Carolina van Haren, echtgenote van Joannes Loeijen. Tot executeurs-testamentair werd benoemd E.H. Petrus Christianus *Dolman*, onder-pastoor van St. Nicolaas, en Matthias van der Maeren. (GAM, NA 1835)

16 maart 1731

De zieke Peter *Dolmans* ontkent Catharina Cuijpers, gewezen dienstmeid van zijn moeder de weduwe Matth. *Dolmans*, gedefloreerd te hebben. (GAM, NA 2022)

22 maart 1755

Nicolaus Gilissen, meester-goudsmid te Maastricht, getrouwd met Maria Geertruy van Geleen, verkoopt land gelegen in de Beempden te Itteren aan Matthijs Grouwels, jongeman te Sterckenberg onder Itteren, geassisteerd met diens zwager Jacob *Dolmans*, voor 30 gulden per roede. Idem 28 maart 1755. (GAM, NA 1875)

Noten

1. M.Th.L.W. Boersma, De familie Dolmans; in: Historische en Heemkundige Studies in en rond het Geuldal, jaarboek 1997, 141-.
2. LTG 26, 1998, 1; ingezonden brief van de heer M. Kilsdonk uit Vlijmen.
3. Gemeentelijke Archiefdienst Maastricht (GAM), Notarieel Archief (NA), inv. nr. 1111.
4. GAM, NA 1129.
5. GAM, NA 1263 & 1509.
6. GAM, NA 1291.
7. GAM, NA 1145.
8. GAM, NA 1147.
9. GAM, NA 1310.
10. GAM, NA 1229.
11. GAM, NA 1294.
12. GAM, NA 1313.
13. GAM, NA 1512 & 1513.
14. GAM, NA 1683.
15. GAM, NA 1793.
16. GAM, NA 1313.
17. GAM, NA 1762.
18. GAM, NA 1292.

19. GAM, NA 1660-1662.

20. GAM, NA 1678.

21. M. van der Eycken, Ridders, priesters en zusters van de balije Biesen (1220-1809), in: Leden van de Duitse Orde in de Balije Biesen, Bilzen 1994, 50.

22. GAM, NA 1147.

23. Van der Eycken, Biesen, 117.

24. GAM, NA 1147.

25. GAM, NA 1134.

26. GAM, NA 1370.

27. GAM, NA 1252.

28. GAM, NA 1143.

29. GAM, NA 1367.

30. GAM, NA 1275.

31. GAM, NA 1368.

32. GAM, NA 1276 & 1277.

33. A.E.L. Ramakers, Honderd eeuwen Swalmen, Swalmen 1977, 277-278.

34. GAM, NA 1277.

35. Rijksarchief in Limburg te Maastricht, Archief van het bisdom Roermond, port. 56-16. Vriendelijke medewerking van de heer Loe Giesen op de Reuver.

36. GAM, NA 1696.

37. GAM, NA 2031.

38. GAM, NA 1777.

39. GAM, NA 1810.

40. GAM, NA 1370.

41. GAM, NA 1709.

42. GAM, NA 1717.

43. GAM, NA 1921.

44. GAM, NA 1875.

"SUSTER CLOOTS" SPRINGT UIT DE BAND

Jan H. Hanssen

Dat vroeger "alles veel beter" was is natuurlijk een fabeltje. Wel was alles anders. Niet veel nieuws is er onder de zon ook. Moord en doodslag, mishandeling, steekpartijen, kortom openbare geweldpleging, oplichting en flessen-trekkerij, al deze zaken komt men eigenlijk per definitie regelmatig tegen in de oude archieven. Vaak bepaald geen frisse zaken hebben onze voorouders soms uitgespookt. Zaken waarop men niet bepaald prat zou gaan wanneer het eigen vergrijpen of van ouders of grootouders zouden zijn geweest. Wanneer het echter zaken betreft van één, twee of zelfs meer eeuwen geleden, dan vertelt men daarover meestal wèl, vaak meesmuilend, maar in ieder geval openlijk. Wie kent niet de studiezaalverhalen van mensen die vertellen af te stammen van een Bokkerijder. En nog opgehangen ook! Summum is natuurlijk de afstamming van een adellijke bastaard. Bij een genealogisch onderzoek vormen deze kennismakingen vaak de krenten in de genealogische pap! In de notariële archieven vindt men dergelijke krenten een enkele keer tussen een brei van verkopen, leningen, volmachten, testamenten, huwelijksvoorwaarden en boedelbeschrijvingen.

Dat er echt niets nieuws onder de zon is blijkt uit een geval van "plassex" te Maastricht en nog wel door een religieuze. De werkelijkheid is ook hier weer cliché-overtreding: de non die haar sexuele driften volop bevredigt, ondanks haar kuisheidsgeloften. Ik moet hier echter wel tegen in brengen, dat tussen de tienduizenden akten die doorgenomen zijn, de navolgende verklaringen, grote uitzonderingen zijn.

Op 20 juli 1702 verklaarde de 34 à 35-jarige Mechtelt Jacobs gezien te hebben, dat zekere religieuze genaamd suster Cloots bijna iedere dag, 's morgens vroeg als de burens nog sliepen en 's avonds laat, in zekere hof gelegen in de St. Anthonisstraat gesignaleerd werd. Deze hof was gelegen tegenover Mechtelt's kamer. Suster Cloots was dan steevast

in gezelschap van een of andere militaire officier. Mechtelt had diverse malen, door haar venster, gezien dat deze religieuze een zeer Goddeloos leven voerde gelijk "eene rullighe teve, als lopende de haere bijhebbende officieren naer, springende haer op den hals, die haer droegen waer sij wilden, jae selfs dat sij opentlijck als sij vol en sat gedroncken was haere rocken opgenomen heeft ende deselve officieren (met reverentie) de schoenen voll gepist [heeft], soodat de gebuyren opentlijck deselve uytgeroepen hebben voor eene openbaere hoere". Wat er behalve het plassen gebeurde in de hof kan men gevoeglijk wel raden. Mechtelt had in ieder geval haar vensters met koorden moeten dichtbinden om te verhinderen dat haar kinderen eveneens iedere dag van suster Cloots' liederlijk leven getuigen moesten zijn. Bovenstaand verhaal werd daarna nog eens bevestigd door Aeltje Jans, die kennelijk eveneens een fraai uitzicht op de hof aan de Sint Antoniusstraat heeft gehad.¹⁾

Wie zich achter de naam "suster Cloots" heeft verborgen blijkt niet uit de akte. Vermoedelijk zijn de verklaringen gebruikt bij een proces tegen de religieuze en zijn meer akten te vinden in de rechterlijke archieven van de stad Maastricht of van het Bisschoppelijk Officialaat. Misschien weet een van de lezers hierover meer? Een mogelijke kandidaat is de religieuze Mechtildis Cloots. Zij komt op 8 oktober 1699 voor in het testament van haar broer de E.H. Conrardus Cloots. Hij vermaakte toen zijn goederen aan zijn zusters en broers Marie Cloots, weduwe van Servaes Hermans (waarmee kinderen), de E.H. Johannes Cloots, Lambertus Cloots, Ferdinandus Cloots en tenslotte de religieuze Mechtildis Cloots; en aan zijn gelijknamige petekind Conrardus Cloots.²⁾

Noten

1. Gemeentelijke Archiefdienst Maastricht (GAM), Notarieel Archief (NA), inv. nr. 1700.
2. GAM, NA 1548.

Naar aanleiding van een onderzoek naar de wapenindustrie te Maastricht werd het notarieel archief van de stad Maastricht voor wat de betreft de zestiende en zeventiende eeuw *volledig* doorgenomen, maar ook een gedeelte van de achttiende eeuw.¹⁾ Nagekeken werden de inv. nrs. 1082-1883, 1903-1910, 1919-1922, 1924, 1942, 1944-1945, 1947, 1950-1951, 1955, 1974, 2017, 2022, 2028, 2031 en 2168-2169. In totaal werden van meer dan 16.000 akten korte notities gemaakt.

Genoteerd werd *alles* betreffende:

testamenten en codicillen,
huwelijkse voorwaarden,
weddenschappen,
bouwcontracten,
leercontracten,
Joden,
(met name benoemde) schilderijen,
zegels en familiewapens;
bepaalde beroepen: kunstenaars, zilver- en goudsmeden,
tingieters, boekdrukkers, glasindustrie, wapenindustrie,
toneelspelers, koorddansers;
deviant gedrag: prostitutie, onwettige kinderen, overspel,
trouwbeloften, huwelijksproblemen, echtscheiding,
schaking;
regio's: Noord- en Midden-Limburg, Oost-Europa.

Het notarieel archief van de stad Maastricht is een schatkamer voor wat de geschiedenis van families uit Maastricht

en het omliggende platteland betreft. Door deze aantekeningen kan er misschien een dood punt in Uw genealogie opgeheven worden, vermoedens worden bewaarheid of ontkracht. In ieder geval worden Uw eigen reeds gevonden gegevens uit de kerkregisters in belangrijke mate aangevuld! Velen werden reeds daardoor verder geholpen, zoals bijvoorbeeld de typische Zuidlimburgse familie Hamers, De La Haye en Hoen. Ook complete historisch-wetenschappelijk onderzoeken, zoals naar de "materiële wooncultuur in Limburgse steden", (gepubliceerd in De Maasgouw 1998 afl. 1) waren zonder deze verwijzingen praktisch onmogelijk geweest.

Tegen betaling van *tien gulden per verwijzing* (met een minimum van *f 50*), kunt U in het bezit komen van deze verwijzingen. Indien het onderzoek *geen resultaat* oplevert zijn *geen kosten* verschuldigd!

Jan H. Hanssen

Archivaris, Historisch & Genealogisch Onderzoeker,
Maasstraat 33, 5991 BG Baarlo
tel. 077 - 477 3912 fax.nr. 077 - 477 2942

Noten

1. De resultaten van dit onderzoek werden gepubliceerd in: L.G.M. Peeters, een Nederlands achttiende eeuw legerpistool, in: De Wapenverzamelaar 30, 1995, 26-29; J.P. Puype, The Visser Collection, Arms of the Netherlands in the collection of H.L. Visser, vol. I, Zwolle 1996, maar vooral: J.H. Hanssen, The Arms Industry in Maastricht in the Seventeenth Century, in: H.L. Visser, D.W. Bailey, Aspects of Dutch Gunmaking, Zwolle 1997, 145-194.

NIEUWE KWARTIERSTAAT ALBERT-WEVERS (vervolg)

J. ALBERT

Generatie IV

8. Jan Jozef ('Juep') ALBERT handelaar, geb. Heerlen (Ganzeweide 159) 22-5-1849, overl. Ganzeweide 64 op 10-4-1922, tr. Heerlen 19-11-1885
9. Maria Jozefina ('Fien') WIJNEN, geb. Heerlen ('Geit', Heulsstraat 13) 25-8-1863, overl. Vught (inrichting demente bejaarden) 29-8-1950.
 - 8a. Anna Maria ALBERT, geb. Heerlerheide 17-11-1843.
 - 8b. Hendrik ALBERT, geb. Heerlerheide 13-4-1845.

Jan Jozef Albert (1849-1922) [kw. 8]. Heerlerheide.

Fien Wijnen (1863-1950) [kw. 9]. Heerlerheide.

- 8c. Mathijs Hendrik Jozef ALBERT, geb. Heerlen (Ganzeweide 159) 18-3-1847, overl. Heerlen (Ganzeweide 159) 21-6-1858.
- 8e. Hendrik Jozef ALBERT handelaar, geb. Heerlen (Ganzeweide 159) 27-2-1851, overl. Heerlen 11-7-1930, tr. Hoensbroek 14-5-1892 Maria Hubertina BENDERS, geb. Hoensbroek 9-4-1868, overl. 19-10-1935.
- 8f. Maria Jozefa ALBERT, geb. Heerlen (Ganzeweide 159) 19-7-1853, tr 17-6-1880 Hubert Jozef JANSSEN, geb. Heerlerheide 1-11-1853, overl. Heerlen 17-3-1933.
- 8g. Pieter Jozef ALBERT, geb. Heerlen (Ganzeweide 159) 22-1-1857, overl. Heerlerheide 17-7-1858.
- 9a. Andries Jozef WIJNEN broeder-onderwijzer (De Beyart), geb. Heerlen ('Geit', Heulsstraat 13) 4-6-1858, overl. Maastricht 6-9-1904.
- 9b. N N WIJNEN, geb. Heerlerheide 4-6-1858, overl. Heerlerheide 4-6-1858.
- 9c. Andries Jacob Hubert ('Hubert') WIJNEN, volgt zijn vader op als landbouwer/herbergier Heulsstraat 13, geb. Heerlen ('Geit', Heulsstraat 13) 19-9-1861, overl. Venray 25-1-1934, tr. Heerlen 17-5-1901 Maria Sibilla HOUBEN, dr van Jan Houben en Hubertina Ritzen landbouwers, geb. Heerlen ca. 1869, overl. Heerlen 1-7-1924.
- 9e. Maria Katharina WIJNEN, geb. Heerlen ('Geit', Heulsstraat 13) 17-4-1865, overl. 24-9-1865.

Familie Wijnen en Albert. Heerlerheide 1900. Boven: 1. Kristiaan Wijnen (1855-1908) Broeder 'Conradus' (?), zn van weduwnaar Jozef Wijnen (zittend: 3). 2. Kristiaan Albert (1878-1949) Broeder 'Aubertus', zn van Frans Albert ∞ Maria Barbara Wijnen (zittend: 5-6). 3. Jozef ('Zef') Albert (1885-1961), broer van Kristiaan (2). 4. Gerard Albert (1879-1917), broer van Kristiaan (2), Broeder 'Otto', Congregatie 'de Beyart'. Midden: 1. Marie Wijnen [kw. 11b] dr van Kristiaan Wijnen ∞ Maria Catharina Roumans [kw. 22-23]. 2. Maria Elisabeth Packbier-Otermans, buurvrouw van echtpaar Albert-Veron, ouders van: zittend (6), Gravenstraat. 3. Jozef Wijnen [kw. 11e] schoenmaker ongehuw., zn van Kristiaan Wijnen ∞ Maria Catharina Roumans. 4. (Anto)net Wijnen [kw. 11] echtge. van Leonard Ubachs [kw. 10], metselaar/opzichter/bakker Geitstraat 7/9. 5. Joep Meys (1870-1953) handelaar Nieuw Einde, echtgenoot van Marie Albert (midden: 6). 6. Marie Albert (1875-1948), zus van Kristiaan (boven: 2), echtge. van Joep Meys (midden: 5). 7. Fien Albert (1883-1923), zus van Kristiaan (boven: 2), tr. 1908 Johan Stegers, ijzerhandelaar Heerlen. 8. Antonetta Albert (1888-1966), zus van Kristiaan (boven: 2), tr. 1911 Frans Stegers, meubelhandelaar Heerlen. 9. Maria Barbara Daemen (1841-1902) echtge. van Neer Wijnen (zittend: 4). 10. Maria Agnes Steffens (1859-1928) echtge. van 'brievengaarder' Sjeng Wijnen [kw. 11f]. Beneden, zittend: Vooreerst vier broers 'Wijnen', allen zonen van Nikolaas Wijnen ∞ Catharina Josepha Beckers [kw. 36/37], te weten: 1. Mattis-Joep Wijnen [kw. 18i] ongehuwd. 2. Sjeng Wijnen [kw. 18] weduwnaar van Anna Maria Stijfs [kw. 19], landbouwer/tapper Heulsstraat/Keekstraat. 3. Jozef Wijnen [18f] weduwn. van Maria Josepha Roumans, vader van Kristiaan (boven: 1) en Maria Barbara (zittend: 5). 4. Neer Wijnen [kw. 18h], echtgenoot van Maria Barbara Daemen (midden: 9). 5. Maria Barbara Wijnen (1849-1921), dr van weduwn. Jozef Wijnen (zittend: 3), echtge. van Frans Albert (zittend: 6). 6. Frans Albert (1845-1925), zn van schoenmaker Joseph Albert ∞ Maria Theresia Veron, Gravenstraat. 7. en 8. misschien Catharina Josepha Wijnen en haar man Hendrik Frissen of Gerard Wijnen en zijn (nog onbekende) echtgenote, resp. zoon en dochter van Jozef Wijnen (zittend: 3), weduwnaar van Maria Josepha Roumans.

- 9f. Johanna Maria ('Marie') WIJNEN, geb. Heerlen ('Geit', Heulsstraat 13) 20-9-1867, overl. Heerlerheide 11-3-1953, begr. Heerlerheide, tr. Heerlen 14-11-1889 Jan Pieter VEASSEN (VAASSEN), koster/organist Corneliuskerk, geb. Brunssum (Rumpen) 6-2-1860, overl. Heerlen 20-11-1904, begr. Heerlerheide.
- 9g. Jan Renier Hubert ('Sjeng') WIJNEN, hoofdonderwijzer Waubach, geb. Heerlen ('Geit', Heulsstraat 13) 6-6-1870, overl. Waubach 29-11-1943, tr. Waubach 29-4-1899 Anna Maria Hubertina REINARTZ, geb. Waubach 21-6-1876, overl. Waubach 2-9-1948.
10. Leonard UBACHS, geb. Nieuwstadt 20-7-1857, bakkerijhouder/metselaar/opzichter bij Jan Ubachs zijn neef, die aannemer/kantonnier en secr. van het Burgerlijk Armbestuur te Heerlen was, overl. Heerlen (Geitstraat 9) 28-5-1943, tr. Heerlen 19-11-1891
11. Maria Theresia Antonetta ('Antonet') WIJNEN, geb. Heerlen (Geitstraat 9) 25-12-1862, overl. Heerlen (Geitstraat 9) 2-7-1934.

- 10b. Maria Catharina UBACHS ('Tring'), geb. Nieuwstadt 30-7-1859, overl. Nieuwstadt 27-5-1935, tr. Nieuwstadt 16-5-1891 Herman VAN DE BERGH koster/organist kerk St. Jan Nieuwstadt, geb. Dremmen (D) 17-2-1854, overl. Nieuwstadt 17-3-1928.
- 10c. Maria Ida ('Ida') UBACHS, geb. Nieuwstadt 14-8-1861, overl. Nieuwstadt 23-2-1952.
- 10d. Lambert UBACHS, landbouwer, geb. Nieuwstadt 8-9-1863, overl. Nieuwstadt 23-11-1938, tr. Nieuwstadt 22-7-1897 Maria Catharina BELLAERTS, geb. Nieuwstadt 16-9-1874, overl. Nieuwstadt 21-5-1898.
- 10e. Gertrudis UBACHS huishoudster bij pastoor te Leopoldsburg (B), geb. Nieuwstadt 28-12-1865, overl. Leopoldsburg 9-12-1934.
- 11a. Maria Barbara WIJNEN geb. Heerlen (Geitstraat 9) 6-7-1856, overl. Geitstraat 31-10-1857.
- 11b. Maria Katharina Jozefa ('Marie') WIJNEN, geb. Heerlen (Geitstraat 9) 28-2-1858, overl. Heerlen (Geitstraat 9) 29-6-1907.

- 11c. Jan Bernard ('Bernard') WIJNEN broeder-onderwijzer (De Beyart), geb. Heerlen (Geitstraat 9) 11-1-1860, overl. Helmond 18-10-1943.
- 11e. Willem Jozef ('Jozef') WIJNEN, ongehuwd, schoenmaker, geb. Heerlen (Geitstraat 9) 17-2-1865, overl. Heerlen (Geitstraat 9) 6-2-1906.
- 11f. Johannes Hubertus ('Sjang') WIJNEN brieven-gaarder/posthouder, geb. Heerlen (Geitstraat 9) 13-2-1867, overl. Heerlen (Gravenstraat) 22-2-1953, tr. Marie Agnes STEFFENS, geb. Brachelen (D) 24-11-1859, overl. Heerlerheide 18-10-1928.
- 11g. Mathijs Jozef Willem WIJNEN, geb. Heerlen (Geitstraat 9) 18-5-1871, overl. 13-1-1872.
- 11h. Pieter Jozef Eduard ('Eduard') WIJNEN bakker/kruidentier kerkberg Heerlerheide, geb. Heerlen (Geitstraat 9) 27-5-1874, overl. Heerlen 4-3-1940, tr. Schinnen 8-11-1902 Maria Hubertina ('Mina') WEUSTEN, geb. Schinnen 19-1-1874, overl. Maastricht 2-2-1957.

12. Willem WEVERs meester-timmerman, houder van een timmerwerkplaats in Werkhoven, geb. Werkhoven 19-11-1863, overl. Werkhoven 17-4-1923, tr. Houten 7-2-1896
13. Anna Maria DE GRAAF, geb. Houten 30-3-1870, overl. Ysselstein 4-3-1946.

Het gezin Wevers-de Graaf was te Werkhoven gevestigd 'in het witte huis' aan de Herenstraat. Een van de zonen uit het gezin had een jeugdvriend die zijn herinneringen aan Werkhoven op latere leeftijd op schrift heeft gesteld. Uit het geschrift zijn de volgende notities afkomstig: 'Moeder Wevers was een schat van een vrouw. Als ik met Jos (mijn vriend) speelde, at ik vaak brood mee, heerlijk royaal klaargemaakt. Moeder Wevers en haar twee dochters (Ant en Zus) zongen als lijsters uit de zangbundel Leeuwerik. (Zus is later getrouwd met Willem Beemer die timmermansknecht was bij vader Wevers. Zij hebben het woonhuis en de werkplaats aan de Herenstraat overgenomen). Vader Wevers en zoon Jo (door de schrijver 'Jan' genoemd) bespeelden blaasinstrumenten en Jos was tamboer. (Ze traden op als leden van de Werkhovense RK Muziekvereniging Constantia)'. 'Jo Wevers (kw. 6) was een pientere knaap. De beste muzikant van Constantia. Hij had ergens een studieviool op de kop getikt en kocht in Utrecht 'Populaire Vioolschool', een uitgave van Joh. de Heer: Wanneer wij op de viool oefenden, liep de kamer leeg. Later ging dat wel beter'. 'Bij de familie Wevers werd veel gelezen in de reeks 'Betere en Goedkopere Volkslectuur'. De reeks verscheen in wekelijkse afleveringen van f 0,25 per stuk, met titels als 'De valse schijn-dode bruid' en 'Kloosterruïne', maar er werd ook degelijker spul gelezen. Vader Wevers kwam eens binnen en sloeg voor de grap met zijn vuist op tafel en riep: Jullie lezen je eigen nog eens gek'. 'Vader Wevers moest eens een oud huis afbreken. Hij vertelde mij dat er veel wandluizen tevoorschijn kwamen. 'Zijn het er zoveel?' vroeg ik. 'Wel jongen', spak hij, 'wanneer ik 's morgens kom, zitten ze met open moel op de drempel op me te wachten!'⁵⁵.

- 12a. Johanna Maria WEVERs, geb. Werkhoven 30-11-1854.
- 12b. Catharina Elisabeth WEVERs, geb. Werkhoven 23-4-1858, overl. Werkhoven 12-6-1860.
- 12c. Johanna Maria WEVERs, geb. Werkhoven 10-2-1861.

Willem Wevers (1863-1923) [kw. 12]. Werkhoven (Utrecht).

Anna Maria de Graaf (1870-1946) [kw. 13]. Werkhoven (Utrecht).

- 12e. Johanna Maria WEVERs, geb. Werkhoven 8-12-1866.
- 13a. Johanna Clasina DE GRAAF, geb. Houten 22-4-1869.
- 13c. Jan Antonie DE GRAAF, geb. Houten ca. 1873, overl. 22-4-1873.
14. Jan Willem Joseph Hubert ('Joseph') L'ORTYE moutmaker Susteren, herbergier/hotelhouder Sittard, geb. Wijnandsrade (op de kasteelboerderij) 8-7-1865, overl. Sittard 15-10-1921, tr. Susteren 14-4-1890
15. Maria Louisa BERGMANS, geb. Maastricht 25-8-1867, overl. Venray 24-2-1944. 'Joseph' L'Ortye verhuisde op 7 juni 1890 naar Limbricht, belandde tenslotte in Sittard, waar hij een hotel stichtte⁶.
- 14a. Andreas Hubertus L'ORTYE, geb. op de kasteelboerderij 7-2-1847, overl. Wijnandsrade 4-3-1931, tr. Emilie Norbertina Francisca CLAESSENS.
- 14b. Anna Catharina Hubertus L'ORTYE, geb. op de kasteelboerderij 6-7-1848, overl. na 1879, tr. Wijnandsrade 21-1-1874 Hubert Joseph August VAESSEN landbouwer Boorsheim (B), geb. Hoensbroek 26-3-1846.
- 14c. Henricus Hubertus Ludovicus L'ORTYE, geb. op de kasteelboerderij 5-12-1849, overl. Maastricht 19-2-1916, tr. Barbara SMEETS.
- 14d. Joannes Michael Hubertus L'ORTYE, geb. op de kasteelboerderij (Wijnandsrade) 9-3-1852, overl. Wijnandsrade 11-5-1854.

Joseph L'Ortye en Maria Louisa Bergmans [kw. 14/15]. Sittard.

Kinderen L'Ortye-Bergmans. Sittard 1912. Bovenste rij v.l.n.r.: 1. Joseph L'Ortye (1890-1965), trouwt 1916 Frieda Knoop (1897-1973), hoofd Holl.-Indische School (Padang). 2. Jan L'Ortye (1893-1939), trouwt 1918 Fien Delsing (1893-1988), mr/leraar Oestgeest. 3. Paula L'Ortye (1897-1918), overleden door Spaanse griep, begraven op reeds geplande trouwdag. 4. May L'Ortye (1899-1964), ongehuwd. 5. Harie L'Ortye (1894-1933), trouwt Maria Hubertina Houtmortels, caféhouder Brunssum Rumpenerstraat. 6. Fons L'Ortye (1898-1974), trouwt 1920 Maria Zelissen (1898-1981), slager, mijnwerker. In het midden, boven: 1. Mien L'Ortye (1905-1993), trouwt 1926 Antoine Maintz (1904-1971), beambte Stm 'Maurits' Geleen. 2. Jeanne L'Ortye (1910-1976), trouwt Pierre Laumen (1902-1983), beambte Stm 'Maurits' Geleen. 3. Anna L'Ortye (1901-1979) [kw. 7], trouwt 1924 Jo Wevers (1899-1961) [kw. 6], hoofdopzichter afd. Mijnschade Stm 'Emma' en 'Hendrik'. In het midden, beneden: 1. Gustave L'Ortye (1904-1963), trouwt 1929 Maria Krekels (1909-1992), caféhouder Sittard. 2. Toine L'Ortye. (1902-1970), trouwt (1) 1929 Adriana Nijssen (1908-1952), trouwt (2) 1952 Petronella Kuypers (1902-1986), caféhouder Maastricht, o/gr. Stm 'Maurits'.

- 14e. Maria Hubertina Josepha L'ORTYÉ, geb. op de kasteelboerderij 22-12-1853, overl. Wijnandsrade 29-9-1929, tr. Jan Nicolaas L'ORTYÉ landbouwer van de Vink, zn van Joannes Hubertus Andreas L'Ortye en Maria Margaretha Beckers, geb. Nuth-Straten 14-3-1852, overl. Wijnandsrade 14-12-1916.
- 14f. Joannes Nepomucenus Hubertus L'ORTYÉ, geb. op de kasteelboerderij 24-6-1855, overl. Aldeneik (B) 2-6-1939, tr. Elisabeth SLEYPEN.
- 14g. Michael Wilhelmus Hubertus ('Willem') L'ORTYÉ rk priester, leraar normaalschool Rolduc, kapelaan Breust-Eysden, onderdirecteur normaalschool (bisschopp. kweekschool) Echt, pastoor Roosteren, dir. normaalschool Echt, geb. op de kasteelboerderij 15-7-1856, overl. Echt 27-11-1921 en bijgezet in het graf van zijn moeder⁷⁾.
- 14h. Leonardus Leopoldus Hubertus L'ORTYÉ, geb. op de kasteelboerderij (Wijnandsrade) 21-12-1857, overl. na 1879.
- 14i. Maria Hubertina Wilhelmina L'ORTYÉ, geb. op de kasteelboerderij 20-8-1859, overl. Susteren 22-7-

1891, tr. Susteren 6-4-1888 Lambert BUSCH landbouwer, geb. Susteren 24-1-1863.

- 14j. Joanna Maria Hubertina Paulina L'ORTYÉ, geb. op de kasteelboerderij 30-1-1861, overl. Aldeneik 20-11-1937, tr. Gerardus Hubertus Fernandinus BEUNEN landbouwer.
- 14k. Maria Wilhelmina Hubertina L'ORTYÉ, geb. op de kasteelboerderij (Wijnandsrade) 21-2-1863, overl. Wijnandsrade 27-8-1863.

Generatie V

16. Jan Joseph ALBERT, voerman/handelaar geb. Geit 16-3-1820, overl. Heerlerheide 22-12-1857, tr. Heerlen 10-11-1842
17. Maria Geertruida Elisabetha HABETS, geb. Ganze-weide 159 6-4-1816, overl. Ganze-weide 43 11-10-1911.
- 16b. Christiaan Joseph ALBERT militien, geb. Heerlen (Varebeuker) 25-12-1822, overl. Geit 2-7-1847.
- 16c. Maria Petronella ALBERT, geb. Heerlerheide 21-6-1825, tr. Heerlen 13-4-1866 Martin Jozef RENKENS, geb. Brunssum 11-5-1810.

- 16d. Jan Bartholomeus ALBERT, geb. Heerlerheide 24-2-1829, tr. (1) Heerlen 17-10-1850 Anna Katharina HAEKEN, overl. Heerlen (Huisberg) 31-5-1858, tr. (2) Heerlen 4-5-1859 Sibilla VANDERMULLEN, geb. Kaldenkirchen (D) ca. 1832, overl. Heerlen 3-1-1903.
- 17a. Maria Cornelia HABETS, geb. Heerlen (Ganze-weide 159) 3-2-1810, tr. Jakob VAESSEN schrijnwerker.
- 17b. Maria Magdalena HABETS, geb. Heerlen (Ganze-weide 159) 3-7-1814, tr. Gerard Jozef COLLET werkman.
- 17d. Mathias HABETS, werkman.
- 17e. Maria Agnes HABETS, tr. Jan Jozef BECKERS metselaar Aken.
18. Jan Jakob ('Sjeng') WIJNEN landbouwer/herbergier, geb. Heerlen (Huisberg) 9-5-1830, overl. Waubach 13-4-1921, tr. Heerlen 10-9-1857
19. Anna Maria STIJFS 'modemaakster', geb. Geit 7-4-1831, overl. Waubach 12-4-1897.
'Sjeng' Wijnen bezat op de Geit (Heulstr./Keekstr.) een huis met tuin, boomgaard, hooi- en weiland, dennenbos en bouwland⁶⁾.
- 18a. Anna Catharina Josepha WIJNEN, geb. Heerlen (Huisberg) 7-8-1817, overl. Heerlen (Huisberg) 1-3-1821.
- 18b. Maria Anna Josepha WIJNEN, geb. Heerlen (Huisberg) 16-7-1819, overl. Heerlen (Huisberg) 17-12-1886, tr. Heerlen 28-8-1845 Jan Nicolaas PAPPERS, geb. Heerlen 14-11-1816, overl. Heerlen (Gracht) 14-2-1882.
- 18c. Maria Margaretha Hubertina WIJNEN, geb. Heerlen (Huisberg) 17-9-1821, overl. Heerlerheide 1-8-1825.
- 18d. Anna Catharina Josepha WIJNEN, geb. Heerlerheide 17-7-1823, tr. Heerlen 11-11-1863 Pieter JANSSENS 'kledermaker', geb. Valkenburg 26-5-1813.
- 18e. Jan Kristiaan ('Kristiaan') WIJNEN, geb. Heerlen (Huisberg) 13-5-1826, overl. Heerlen 12-2-1899. 'Kristiaan' komt ook voor onder kwartiernummer (22).
- 18f. Willem Jozef ('Jozef') WIJNEN, geb. Heerlen (Huisberg) 5-4-1828, overl. Heerlen 9-1-1912, tr. Heerlen 27-5-1848 Maria Josepha ROUMANS (= 23a).
- 18h. Jan Renier ('Neer') WIJNEN landbouwer, geb. Heerlen (Huisberg) 28-7-1832, overl. Heerlen 14-5-1925, tr. Heerlen 12-9-1862 Maria Barbara DAEMEN, geb. Voerendaal 27-2-1841, overl. Heerlen (Gracht) 6-7-1902.
- 18i. Mathijs Jozef ('Mattis-Joep') WIJNEN, ongehuwd, geb. Heerlen (Huisberg) 25-11-1835.
- 18j. N N WIJNEN, geb. Heerlen (Huisberg) 5-11-1837, overl. Heerlen (Huisberg) 5-11-1837.
- 19a. Maria Helena STIJFS, geb. Heerlen (Geit) 12-2-1829, overl. Heerlen (Geit) 25-2-1857.
- 19c. Jan Jakob STIJFS, geb. Heerlen (Geit) 25-8-1833, overl. Heerlen (Geit) 26-8-1833.
- 19d. Jan Jakob STIJFS, geb. Heerlen (Geit) 10-8-1834.
- 19e. Maria Jozefa STIJFS, geb. Heerlen (Geit) 4-7-1837, overl. Heerlen (Geit) 14-4-1843.
20. Johannes UBACHS metselaar/grondeigenaar, geb. Nieuwstadt 21-8-1821, overl. Nieuwstadt 29-6-1895, tr. Nieuwstadt 7-11-1856
21. Maria Gertrudis JORISSEN (JEURISSEN) naaister, dr van Leonardus JORISSEN en Maria Catharina EVERTS, geb. Nieuwstadt 12-2-1825, overl. Nieuwstadt 4-12-1903.
Persoonsgegevens van Johannes Ubachs op 19 jarige leeftijd volgens de Nationale Militie: 'Lengte eene el, 5 palmen, 2 duimen en 5 strepen. Aangezigt en voorhoofd: ovaal. Blauwe oogen. Spitse neus. Grote mond. Ronde kin. Haar en wenkbrauwen: blond. Merkbare teekenen: geene'.
- 20b. Maria Helena UBACHS, geb. Nieuwstadt 17-11-1823, overl. Nieuwstadt 26-4-1825.
- 20c. Jan Hendrik UBACHS grondbezitter/landbouwer St. Joost (Pey-Echt), geb. Nieuwstadt 18-9-1826, overleden Pey-Echt 14-4-1902, tr. Montfort 26-11-1856 Gertrudis ABEN, weduwe van Willem Mertens, dr van Michiel Aben en Cornelia Jeurissen, geb. Echt 23-6-1822, overl. Echt 5-5-1893.
- 20d. Ida UBACHS, geb. Nieuwstadt 4-11-1830, overl. Limbricht 8-6-1883, tr. Limbricht 9-4-1858 Caspar Hubert DUCKERS 'schrijnwerker', zn van Nicolaas Jozef DUCKERS en Margaretha SAVEL-KOUL, geb. Limbricht 26-6-1828.
22. Jan Kristiaan ('Kristiaan') WIJNEN, geb. Heerlen (Huisberg) 13-5-1826, overl. Heerlen 12-2-1899, tr. Heerlen 12-9-1855
23. Maria Katharina ROUMANS, geb. Heerlen (Morgen) 25-3-1828, overl. Heerlen (Geit) 16-12-1878.
- 22a = 18a.
22b = 18b.
22c = 18c.
22d = 18d.
22f = 18f.
22g Jan Jakob WIJNEN, tr. Anna Maria STIJFS (= 18 ∞ 19).

Sjeng Wijnen (1830-1921) [kw. 18]. Heerlerheide 1900.

- 22h = 18h.
 22i = 18i.
 22j = 18j.
 23a. Maria Josepha ROUMANS, geb. Heerlen (Vrank) 9-11-1824, overl. Heerlerheide 10-5-1858, tr. Heerlen 27-5-1848 Willem Jozef WIJNEN (= 18f).

Kristiaan Wijnen (1826-1899) [kw. 22]. Heerlerheide vóór 1899.

24. Christiaan WEVERS, geb. Werkhoven 14-8-1823, overl. Werkhoven 6-2-1902, tr. Werkhoven 8-2-1854
 25. Johanna VAN DER PAUW, geb. 's Graveland 27-5-1828, overl. Werkhoven 3-5-1897.
 24a. Johanna Maria WEVERS, geb. Werkhoven 4-4-1819, tr. Gijsbert HEYMANS.
 24b. Elisabeth Maria WEVERS, geb. Werkhoven 4-9-1820, tr. (1) Johannes Adrianus VISHAAK, ged. (ned. ger.) Assendelft 4-6-1809, overl. Vinkeveen en Waverveen 22-9-1847, tr. (2) Werkhoven 12-5-1852 Willem VAN DEN HEUVEL, geb. Schalkwijk 14-2-1815.
 26. Joannes Anthonie ('Jan') DE GRAAF, geb. Houten 15-7-1836, tr. Houten 22-5-1868
 27. Gerarda VAN DER WEL, geb. Houten 16-1-1836, overl. Houten 2-12-1883.
 26b. Gijsbertus DE GRAAF, geb. ca. 1842.
 26c. Antonie DE GRAAF, geb. ca. 1844.
 27a. Maria VAN DER WEL, overl. na 1866.
 27b. Gijsberta VAN DER WEL, overl. Houten 25-8-1857.
 27d. Martijntje VAN DER WEL, geb. 1837, overl. Houten 30-12-1854.
 27e. Gerardus VAN DER WEL, geb. Houten 17-12-1839, landbouwer, tr. (1) Houten 22-5-1868 Eyda DE GROOT, geb. Houten ca. 1841, overl. Houten 23-2-1869, tr. (2) Houten 4-5-1870 Huiberta NEDEREND, geb. Bunnik 16-4-1845.

27f. Clasina VAN DER WEL, overl. Houten 22-3-1866.
 27g. Cornelia VAN DER WEL, overl. voor 1866.

28. Joannes Hubertus Ludovicus L'ORTYE landbouwer op de kasteelhof, geboren op de Oude Bongard, ged. Wijnandsrade 2-10-1795, overl. Wijnandsrade 13-7-1879, tr. Wijnandsrade 18-3-1846
 29. Maria Josepha Hubertina L'ORTYE, geboren Wijnandsrade op hoeve Laar 15-3-1822, overl. Echt 11-5-1899 ten huize van haar priesterzoon 'Willem' L'Ortye (14g) te Echt.

Toen Joannes Hubertus L'Ortye in 1846 op vijftigjarige leeftijd met de vijftientwintigjarige Maria Josepha Hubertina L'Ortye trouwde, was hij al pachter van de 'borchhoff'. Door de pacht van deze kasteelboerderij in Wijnandsrade kwam de familie L'Ortye terug op de plek waar zij zich, komend uit Herve, in 1690 voor het eerst gevestigd had^p. Op 16-3-1886 verhuisde de inmiddels weduwe geworden Maria Josepha Hubertina L'Ortye naar Susteren om het gezin L'Ortye- Claessens (14a) te verzorgen in verband met het overlijden van haar schoondochter. Daarna trekt zij in bij genoemde priesterzoon 'Willem', toentertijd directeur van wat later de 'bisschoppelijke kweekschool' heette.

28a. Joannes Wilhelmus ('Jan Willem') L'ORTYE handelaar/rentmeester Meerssen, ongehuwd, ged. Wijnandsrade 23-1-1792, overl. Meerssen 3-7-1844.

Het einde van de Franse tijd maakte Jan Willem L'Ortye mee als dienstplichtig soldaat van lichte lichte 1812 in Courbevoie bij Parijs. Op 9-4-1814 kreeg hij van de Pruisische troepen toestemming om met zijn makkers via een opgegeven route huiswaarts te keren. Daarvoor ontving hij een pasje, waarin de plaatselijke overheden werd gevraagd aan de houder van het document voedsel en hulp te verschaffen, maar hem ook als vagebond te arresteren als hij van de in de papieren aangegeven weg zou afwijken. De weg liep van Parijs via Brussel naar Tongeren. Op de thuisreis kan Jan Willem in Brussel een bezoek hebben gebracht bij Jean Maximilien L'Ortye (vgl 224b), achterneef van zijn vader, die in die dagen functioneerde als secretaris van de pas opgerichte staatsraad en als een soort rijksarchivaris belast was met de bewaring, de inspectie en het beheer van de dossiers en de oude archieven in Brussel.

- 28b. Maria Augusta L'ORTYE, ged. Wijnandsrade 24-11-1793, overl. Wijnandsrade 23-2-1832, tr. Wijnandsrade 19-4-1828 Michael QUIX pachter van 'de Velde' Wijnandsrade.
 28d. Caspar Joseph L'ORTYE, ongehuwd, rentenier, ged. Wijnandsrade 15-9-1797, overl. Wijnandsrade 25-4-1883.
 28e. Johan Hubert Jacob L'ORTYE, ged. Wijnandsrade 27-10-1799, overl. Wijnandsrade 30-1-1819.
 28f. Maria Petronella Houbertina L'ORTYE, ongehuwd, ged. Wijnandsrade 11-12-1801, overl. Nuth 16-2-1887
 28g. Petrus Hubertus Josephus L'ORTYE, ongehuwd, ged. Wijnandsrade 9-2-1804, overl. Wijnandsrade 28-2-1842.
 28h. Maria Clara Hubertina L'ORTYE, ged. en overl. Wijnandsrade 31-3-1806.
 28i. Clara L'ORTYE, ged. en overl. Wijnandsrade 11-9-1807.

- 28j. Clara L'ORTYE, ged. en overl. Wijnandsrade 25-7-1810.
- 28k. Joanna Clara L'ORTYE, ged. en overl. Wijnandsrade 30-10-1812.
- 28l. Maria Margaretha Louisa Hubertina L'ORTYE, ged. Wijnandsrade 21-9-1814, overl. Nuth 30-11-1891, tr. Wijnandsrade 22-11-1854 Johannes Nepomucenus BECKERS, burgemeester Nuth (1842-1889), geb. Nuth 17-5-1810, overl. Nuth 8-4-1892
- 29a. Joannes Leonardus Hubert L'ORTYE, geb. 6-11-1814, overl. 3-7-1818.
- 29b. Joannes Hendrik Hubert L'ORTYE landbouwer, lid Prov. Staten (1858), burg. Meerssen (1860-1881), geb. Wijnandsrade 3-11-1816, overl. Meerssen 21-2-1886, tr. Meerssen 20-4-1852 Paulina KISSELS, dr van Jan Willem Kissels en Maria Cobben, geb. Meerssen 30-8-1832, overl. na 1912.
- 29c. Joannes Petrus Hubert L'ORTYE landbouwer op hoeve Laar, burgemeester Wijnandsrade (1856-1878), kerkmeester (1850-1870) St. Jan Hoensbroek (waartoe ook het gehucht Laar behoorde en een gedeelte van de Ganzeweide), geb. 20-10-1818, overl. 18-2-1878, tr. Maria Helena KLINKENBERG, dr van Frans Lotharius Klinkenberg en Maria Elisabeth Kusters, geb. Hoensbroek 13-9-1822, overl. Hoensbroek 30-11-1862.
- 29d. Karel Joseph Hubert L'ORTYE, geb. 3-7-1820, overl. 28-10-1829.
- 29f. Joanna Maria L'ORTYE, geb. Wijnandsrade 10-1-1824, overl. Nuth 12-10-1903, tr. Wijnandsrade 10-5-1850 Leonard Joseph L'ORTYE, zn van Joannes Wilhelmus L'Ortye en Joanna Frins (= 56h), geb. Wijnandsrade 9-12-1810, overl. de Kamp (Nuth) 7-3-1882.
- 29g. Maria Anna Hubertina L'ORTYE, geb. Wijnandsrade 13-11-1826, overl. Nuth 2-10-1903, tr. Wijnandsrade 18-2-1852 Andreas DAMOISEAUX, landbouwer, geb. Nuth 20-11-1820, overl. Nuth 6-6-1879.
- 29h. Maria Catharina Wilhelmina Hubertina L'ORTYE, geb. Wijnandsrade 26-3-1829, overl. Wijnandsrade 27-2-1887, tr. Wijnandsrade 22-6-1859 Adamus DAMOISEAUX landbouwer, geb. Amby 4-2-1826, overl. Wijnandsrade 2-3-1907.
30. Lambert BERGMANS landbouwer/spekslager Maastricht, geb. Oud Vroenhoven 19-11-1833, tr. Borgharen 19-11-1860
31. Maria Ludovica LOUSBERG, geb. Borgharen 7-6-1840, overl. Geleen 18-5-1912.
- 30a. Jan Hubert BERGMANS landbouwer in het Bosscherveld (Oud Vroenhoven).
- 30b. Pieter Hubertus BERGMANS landbouwer in het Bosscherveld.
- 30d. Maria Catharina Hubertina BERGMANS.
- 15-2-1870. In 1821 woonde het echtpaar op de Varebeuker.
- 32a. Hubert ALBERT, geb. Petit-Rechain 'sur les waides' 27-7-1782, in de eigen parochiekerk 'St. Martin' een dag later gedoopt, overl. Hoensbroek 25-6-1837, tr. (1) Grivegnée (B) 30-10-1807 Marie Joseph LAMBINON, 'couturière', dr van Jean Lambinon en Marguerite Bailly¹⁰, geb. Argenteau (onder Luik) 7-1-1781, overl. Heerlen 10-11-1829, tr. (2) Heerlen 28-6-1830 Marie Geertrude RAEMAEEKERS, weduwe van Jan Jozef Muijters, dr van Servaas Raemaekers en Maria Geertruida Eijmael, ged. Hulsberg 17-3-1789 overl. Hoensbroek 5-2-1872.
Hubert Albert, die misschien een aardje naar zijn vaartje had (zoals we nog zullen zien), is vaak van beroep en woonplaats veranderd. De stukken spreken van: 'tondeur' ('autige' Herve 1807), colporteur (Voerendaal 1821), handelaar (Heerlerheide 1824), ziftenmaker (op de Geit 1828), blekslager (Hoensbroek 1835), ziftenkramer (op de Hoer Hoensbroek 1837).
- 32c. Jacobus ALBER (= ALBERT) 'laineur' in Dison (1828), ged. Heerlen 7-4-1788, overl. Hoensbroek (Op de Hoof) 14-6-1841, tr. (1) Dison (B) 30-1-1828 Jeanne Marie GROSJEAN, dr van Jean Nicolas Grosjean en Jeanne Lemaire, ged. Mortier 8-6-1793, overl. Dison 13-2-1830, tr. (2) Heerlen 27-3-1833 Anna Elisabetha ARETZ, die in de huwelijksacte als 'koopvrouw te Rotterdam' wordt vermeld, ged. Scherpenseel (D) 20-6-1787, overl. Hoensbroek 2-10-1854. Uit het eerste huwelijk werden in Dison twee kinderen geboren die jong zijn overleden¹¹.
- 32d. Maria Theresia ALBERT 'napeuse', ged. Heerlen 27-2-1790, tr. Herve 28-8-1814 Pierre Joseph SCHMITZ 'tisserant', zn van Balthasar Schmitz en Anne Elisabeth Devillon, geb. Herve 16-5-1792.
- 32e. Jan Joseph ALBERT 'cordonnier' Herve ('autige'), ged. Heerlen 10-11-1792, tr. Herve 29-11-1815 Barbe ENGLEBERT, dr van Cornelis Englebert en Marie Gertrude Wauthy, geb. Herve 24-1-1782, overl. Herve 30-5-1853. Uit het huwelijk werden tussen 1816 en 1824 vijf dochters geboren, de eerste twee in Herve, de drie anderen in Heerlen.

(wordt vervolgd)

Noten

- W.J. Renger sr.: Enkele herinneringen, met plus-, min- en mispunten. Zierikzee z.j., pag. 9-11.
- Zie voor een foto van het hotel: 'Sittard in oude ansichten' Zaltbommel 1974, 2e druk, pag. 112.
- Voor een levensbeschrijving zie: L'Ortye/Hanssen 2, pag. 14/18.
- RAL, MvS. Ressort Heerlen, 1865-1910.
- De in deze kwartierstaat vermelde informatie over de Kasteelhof, Laar, Oude Bongard, Brommelen en Vink (Wijnandsrade) in relatie met de voorouders L'Ortye, is ontleend aan L'Ortye/Hanssen 1 en 2. Behalve Brommelen, dat is afgebroken en door een nieuwe hof met dezelfde naam vervangen, functioneren genoemde boerderijen nog steeds als agrarische bedrijven.
- Merkwaardigerwijze wordt in de overlijdensacte van Marie Lambinon, in Heerlen opgemaakt, de moeder van de overledene 'Anna Maria Deflant' genoemd. De overledene zelf heet in de acte 'Anna Maria Labinon' Een en ander moet op een vergissing van de aangevers berusten.
- De gegevens behorend bij het eerste huwelijk zijn afkomstig van Georges Albert uit Stembert (brief van 5-10-1989), de gegevens behorend bij het tweede huwelijk van Wim Noltén, Heerlen.

Generatie VI

- Jean Henri Joseph ALBERT werkman/kramer, geb. 'sur la Bruyère' in Petit-Rechain (B) 9-4-1784, nog op dezelfde dag in de naburige kerk van Soiron gedoopt, overl. Geit 30-12-1845, tr. Heerlen 30-4-1819
- Anna Maria MEULENBERG weduwe van Andreas Muijters, ged. Heerlen 5-11-1787, overl. Heerlen (Geit)

Het bestuur van de Sectie Genealogie LGOG
en de redactie van het Limburgs Tijdschrift Genealogie
wensen U

Prettige Kerstdagen
en een
Voorspoedig 2000

verschijnt vier maal per jaar

Administratie, lidmaatschappen, losse nummers:

L.G.O.G., postbus 83, 6200 AB Maastricht

Postbank 1037880 t.n.v. L.G.O.G.

Redactie-adres: Koningsberg 17, 6129 AT Berg-Urmond, tel. 046 - 433 29 30

Het werk van het Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap wordt in belangrijke mate financieel ondersteund door de Provincie Limburg.

ISSN 0169-5177